

LISA

KINNITATUD

Loksa Linnavolikogu xx. oktoober 2020
määrus nr xx „Loksa linna arengukava aastani 2024“

Loksa linna arengukava aastani 2024

Loksa
2020

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
I AJALOOLINE ÜLEVAADE	6
II HALDUSÜKSUSE SENINE ARENG, EESMÄRGID, ÜLESANDED	9
1. Linna asend, territoorium, asustus	9
2. Rahvastik	11
3. Elukeskkond ja kohalik ressursipotentsiaal	13
3.1 Maafond	13
3.2 Haljastus.....	13
3.3 Veeressursid.....	14
3.4 Planeerimis- ja ehitusalane tegevus, elamumajandus.....	14
4. Linna juhtimine	17
4.1 Kohalik omavalitsus.....	17
4.2 Finantsressursid.....	18
4.2.1 Eelarve tuluallikate struktuur.....	18
4.2.2 Eelarvetulud ja tulumaksu laekumine	18
4.3 Munitsipaalomand.....	19
5. Ettevõtlus ja turism	22
5.1 Ettevõtlus.....	22
5.2 Turism	24
6. Tehniline infrastruktuur	27
6.1 Teed, tänavad, transport.....	27
6.2 Infokommunikatsioon, andmeside	28
6.3 Ühisveevärk- ja kanalisatsioon.....	29
6.4 Soojusmajandus.....	31
6.5 Elektrivõrk.....	32
6.6 Jäätmekäitlus	33
7. Sotsiaalne infrastruktuur	34

7.1 Haridus	34
7.1.1 Alusharidus.....	34
7.1.2 Põhi- ja keskharidus	35
7.1.3 Huviharidus	36
7.1.4 Elukestev õpe.....	38
7.2 Noorsootöö.....	39
7.3 Kultuur ja vaba aeg	42
7.3.1 Sihtasutus Loksa Kultuur	42
7.3.2 Loksa Linnaraamatukogu.....	43
7.3.3 Usuihingud	43
7.4 Sport	45
7.5 Sotsiaalhoolekanne.....	48
7.6 Tervishoid.....	51
7.7 Turvalisus	53
III HETKESEIS JA ARENGUEELDUSED	56
IV EELARVESTRATEEGIA.....	57
1. Loksa linna sotsiaalmajanduslik olukord	58
2. Loksa linna finantsolukord	59
2.1 Tähtsamad finantsnäitajad aastatel 2015-2019.....	59
2.2 Loksa linna tulud aastatel 2015-2019.....	60
2.3 Loksa linna kulud aastatel 2015-2019.....	61
2.4 Loksa linna 2020. aasta eelarve.....	62
2.5 Loksa linna finantskohustused	63
3. Loksa linna eelarvestrateegia 2020-2024.....	64
3.1 Linna kavandatavad investeeringuobjektid aastateks 2020-2024	64
3.2 Linna eelarvestrateegia põhinäitajad kuni aastani 2024.....	65
V TEGEVUSKAVA JA INVESTEERINGUD AASTANI 2024.....	72
1. Keskkond ja linnamajandus.....	72

2. Haridus, kultuur, sport ja noorsootöö	74
VI LOKSA LINNA VISIOON 2040	75
VII ARENGUKAVA ELLUVIIMISE SEIRE, AJAKOHASTAMINE.....	76

SISSEJUHATUS

Loksa linna arengukava on linna juhtimise keskne dokument, millest lähtuvalt toimub ühisele korraldamine linnas. Prioriteetseks eesmärgiks on linna terviku ja tema eri valdkondade tasakaalustatud arengu kujundamine, mis võtab aluseks linnale seadustega määratud kohustused ja linnaelanike põhjendatud nõudmised ning arvestab linna sise- ja väliskeskkonna seoseid ja nende võimalikke arenguid tulevikus. Arengukava on Loksa linna strateegiline töödokument, mis loob raamistiku linna tuleviku kujundamiseks ja selle tarvis ressursside paigutamiseks. Arengukava vaadatakse vähemalt korra aastas üle ning vajadusel uuendatakse ja korrigeeritakse. Kohaliku omavalitsuse arengukava on seotud erinevate valdkondlike arengukavade, hallatavate asutuste arengukavade, planeeringute ja tegevuskavaga.

Kohaliku omavalitsuse arengukava koostamise nõude sätestab kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37, § 37¹, § 37², milles määratletakse arengukava mõiste, tuuakse välja selle seosed teiste arengudokumentidega ning sätestatakse arengu kavandamisel ja arengukava elluviimisel nõutavad toimingud. Pikemaajaliste varaliste kohustuste või nende kavandamise puhul tuleb arengukavas esitada andmed arengukava kehtivusaega ületavate kohustuste kohta.

Eesmärgiga muuta valdkondi kajastavad peatükid kompaksemateks on arengukava ülesehitus järgmine. Peatükk algab olukorra ülevaatega, millele järgneb analüüs, tuuakse välja arengueeldused ja probleemid. Seejärel kuvatakse valdkonna visioon, milleni pürgimiseks püstitatakse eesmärgid ja kirjeldatakse ülesandeid, mis viivad eesmärgi saavutamiseni.

Loksa linna arengukava koosneb:

- ajaloolisest ülevaatest;
- peatükkidest, mis kajastavad erinevate valdkondade senist arengut, arengueeldusi, probleeme, visiooni, eesmärke ja ülesandeid;
- SWOT analüüsi tulemustest, mis sätestavad linna tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud;
- eelarvestrateegiast;
- tegevuskavast, mis sätestab linna arengustrateegia elluviimiseks kavandatud konkreetsed tegevused ja projektid. Ära on toodud hinnangulised maksumused ja võimalikud rahastamisallikad. Tegevuskava tugineb kohaliku omavalitsuse aastaelarvele s.t tegemist on integreeritud arengukavaga, kus tegevuskava kulud lähtuvad eelarvest. Iga järgneva aasta konkreetsed elluviidavad tegevused määratletakse koos iga-aastase linna eelarve koostamisega.
- linna tulevikuvisionist aastal 2040.

Suured tänud kõigile arengukava koostamise protsessis osalenud linnavalitsuse ametnikele, hallatavate asutuste juhtidele ja teistele, kes oma mõtete ja nõuga abiks olid.

I AJALOOLINE ÜLEVAADE

Loksa linna areng on sõltunud tema looduslikust asendist. Määratavateks teguriteks on olnud Hara laht, rikkalikud liiva, kruusa ja savivarud ning soodne sadamakoht Valgejõe suudmes.

Loksa on olnud inimeste asulapaik juba õige kauges minevikus, seda tõendab Vanaveski talu põllult leitud kivikirves. Loksa küla esineb esimest korda Eestimaa rootsiaegse kindralkuberneri arhiivifondis kaardil “Könde Hoffz Bänder Uthi Kusals Sochen I. Harrien” 1694. aastatel. Ka 1686. aasta Kuusalu kihelkonnas Kõnnu mõisa vakaraamatus esineb 3 hajatalu, mis kannavad nime Loxa. Veel varasem mäрге Loksa kohta on tehtud Kuusalu kirikuraamatus 1675. aastal, milles mainitakse Loksa kabeli parandamist 1629 aastal. Loksa kabel ja matusepaik asus varem jõe paremal kaldal. Küllap hüljati see koht raske, savise maa tõttu ning kirik ja kalmistu rajati nende praegusesse asupaika 1853. aastal, millele viitab kiriku tuulelipus olev aastaarv.

Kirikukojaga on seotud ka Loksa küla hariduselu algus. Kiriku laulumees Jakob Jakobi p. Janter alustas lastele koolitarkuse andmist 1867. aastal. Kuna puudus koolituba, tegi ta seda esimesed kaheksa aastat oma elutoas, kuni esimese koolitäre – Kõnnu valla külakooli valmimiseni 1875. aastal. Tol ajal oli Loksa vaid väikene kaluriküla.

“Kui mina alles veel laps olin, oli siin väike küla. Maju oli üsna vähe, ümberringi olid metsad. Keset küla oli Gorbatsevi koppel. Meie praegune uuslinn polnud muud kui lage karjamaa ja kartulimaalapid... Kabelimäe all asus post. Sellele postile oli kirjutatud, et külas elab 127 meest ja 75 naist, kokku 24 peret”, kirjutab oma mälestustes Ida Soosalu.

Vanimaks tööstusettevõtteks oli Loksa Tellisetehas, mis rajati Kolga krahvi Stenbocki poolt 1874. aastal ning mis tegi läbi mitmed kohaotsingud enne kui Loksale jõudis (Hara saare juures, Vihasoo heinamaal Risti talu lähedal). 1900. aastal ehitati Turbuneeme saviukudest hobu- raudtee savi vedamiseks. Aastatel 1913/14 oli tehases 200 töolist ja aastaseks toodanguks 6 miljonit tellist. 1935. aastast hakati savi vedama veduriga. Telliste toodang suurenes veelgi, samuti väljavedu (levinud on väide, et pool Helsingi linnast olla ehitatud Loksa tellistest). Telliste väljaveoks ehitas krahv Stenbock jõesuudme lähedale sadama. Tehasest sillale kulges hoburaudtee, mille abil tellised vagonettides laevade juurde toimetati. Peale Soome laevade oli Loksa sadamas käinud ka Taani laevu Joaveski papivabriku pappi viimas ning Inglismaa ja Saksamaa laevu, mis viisid siit laudu, kuna tehase juures töötasid ka saekaater ja höövelmasin.

Seoses tööstuse arenguga ja kasvava telliste väljaveoga, võttis hoogu ka laevandus. Sajandi vahetusel lasknud mõisahärra ehitada telliste veoks 5 suurt purjekat (“Mamant”, “Ernani”, “Ester”, “Veera – Irina” ja eesti ilusaim purjelaev “Tormilind”). Purjekatele lisaks osteti veel 1910. aastal aurik “Dagmar”, millel olid ka reisijate ruumid. See oli ka esimese liiniühenduse algus Loksa ja Tallinna vahel, mis toimus 2 korda nädalas. Hiljem asendati “Dagmar” suurema aurikuga “Concordia”. 1905. aastal alustas Loksal tegevust dokk või elling, mis oli mõeldud väiksemate laevade remondiks ja talvitumiskohaks. Praeguste suurte tootmishoonete asemel olid vaid väikesed puumajad. Esimestel aastatel oli vaid kolmeliikmeline personal.

Rahvaarvu kasvuga tekkis vajadus ka muude väiksemate tööstusettevõtete loomiseks. Nendeks olid Theodor Hübschermani puidutöökoda, Küti, Allemanni ja Rebase kingsepatöökodad, Reesalu ja Kivi rätsepatöökoda, Tiigi, Mankini ja Lindvesti pagariärid, Tamme, Küti, Tursmani sepikodad jt. Kuni 1911. aastani olid Loksal vaid erapoed ja need kuulusid Gorbatševile, Altenbrunile ja Reskovile. 1911. aastal asustati Loksale Kaubatarvitajate Ühisus. Selle organiseerijateks olid 3 tolleaegset Loksa Kooli õpetajat Lindeberg, Peet ja Leo. Nimetatud ühisus oma algkapitaliga ostis ära Ivan Gorbatševi kaupluse koos kaubaga. Üheaegselt ühisuse asutamisega tuli Loksale ka

ärimees Johannes Mankin, kes algul asutas väikese raamatupoe, kuid hiljem tõusis suurärimeheks. Asutati veel Reesalu, Lindvesti ja Laansoo toiduainete kauplused ning Koppase lihakauplus. Külas oli ka turg.

Esimene selts asutati Loksale 1905. aastal. See kandis nimetust “Loksa priihtahtlik tulekaitse selts”. Koos seltsi asutamisega ehitati ka seltsimaja. Seltsimajas tegutsesid puhkpilliorkester, laulukoor ja tehti näitemängu. 1922. aasta oli murrangulise tähtsusega Loksa kultuurielus: sel aastal rajati 44 asutajaliikme poolt Loksa haridusselts. Kolmeliikmelisse juhatusse valiti: Jakob Mikiver (elukutselt kellassepp, haridusseltsi hing), Arnold Mikiver (Loksa algkooli juhataja) ja Ernst Veidenberg (Loksa ellingu juhataja). 1923. aastal organiseeriti haridusseltsi juurde ka raamatukogu. 1925. aastal hakati Loksal 2 korda nädalas näitama kino. Esimene pidulik radioõhtu oli Loksa koolimajas 22.01.1927.a. Haridusselts suleti 1940. aasta juulis.

Teise maailmasõja eel sai Loksa endale ainulaadse hoone, mida polnud kusagil mujal Eestis – 1939. aasta juunis avati pidulikult Loksa autobussijaam. Hoone ehitas arhitekt Elmar Lohu projekti järgi Osäühistu Mootor, mis korraldas reisijatevedu liinil Tallinn-Loksa. Funktsionalistlik, kohalikust punasest tellisest valmistatud hoone võeti 2014. aastal riikliku muinsuskaitse alla kui ehitismälestis.

Pärast Teist maailmasõda hakkas nõukogude võim laiendama eeskätt laevaremondi tehist. Kaasajastati ka tellisetootmist, kuid 1982. aastal tellisetehas likvideeriti ja Loksa muutus monofunktsionaalseks asulaks. Tellisetehase kohale kerkis 1986. aastaks laevatehase lihtrite tootmise tsehh (lihter – ujuv merekonteiner). 1988. aastal oli laevaremondi tehase palgal juba ligi 1200 loksalast. Lisaks tehasele töötasid elanikud Loksa autobaasis, Mõigu KEK-i ehitusbrigaadis, kaubanduses ja teeninduses, haiglas ja teistes asutustes ning väikeettevõtetes, samuti ümbruskonna kolhoosides. Tehase areng tõi Loksale mitutuhat uut vene keelt kõnelevat elanikku, peamiselt Venemaalt ja Ukrainast. Loksa põliselanikud jäid vähemusse. Ehitati korrusmajad, lasteaiad, uus haigla, laiendati koole, rajati vee-, kanalisatsiooni- ja kaugküttesüsteemid ning tänane teede ja tänavatevõrk. Eesti taasiseseisvumisel andis riik tehasele kuulunud elamufondi, lasteaiad ja tehnorajatised üle kohalikule omavalitsusele. Nimetatud sotsiaalobjektide haldamiseks asutas linn elamu-kommunaalteenuste ja rajas omavahenditega vajaliku tootmisbaasi.

Aastatel 1994-2009 oli Loksa Laevatehase AS Taanis paikneva A.P. Møller Groupi kuuluva Odense Steel Shipyard Ltd. tütarettevõtte. Tehasest kujunes välja Eesti suurim ja kaasaegsem, ligi 800 töötajaga metallkonstruktsioonide tootja ja Euroopa suurim laevade trümmiluukide tootja. 2009. aasta novembris läks Loksa laevatehase Eesti erakapitali valduses. 2016. aasta kevadel omandas tehase Marsalis Metall OÜ, mis tõi Loksale oma Tallinnas, Hiiul paiknenud metallkonstruktsioonide tootmise. Tootmise Loksale ületoomise tingis vajadus oluliselt suuremate tootmispindade järele ja sadama olemasolu. Tehases tsehhides hakati valmistama lisaks ehituslike betoonelemente (Marsalis Element OÜ) ja laevaehituslike konstruktsioone. 100% metalli- ja 90% betoonitooted ekspordib ettevõtte välismaale: Soome, Rootsi, Norrasse, Belgiasse ja Venemaale. Kontserni käive kasvas 2016. aastal 56,2%, jõudes rahalises vääringus eelkäija, endise Loksa Laevatehase AS tasemele.

2015. aasta mais avas endises Meremeeste majas ukсед Loksa Eakate Kodu. Selle 50kohalise hoolekandeaasutuse rajas Rakveres ja Aasperes hooldekodusid omav OÜ HansaClub. 2018. aasta märtsis avas sama ettevõtte Loksa haiglast ehk hilisemast ravikeskusest ümber ehitatud eakate kodu teise hoone, kuhu on kavandatud 80 voodikohta. Kasutusse võeti majas olnud taastusravikeskuse vahendid nagu soolakamber, tervisekapsel ja palju muud. Kui võimalikke kasutajaid tuleb rohkem, avatakse ka bassein. Hoone alumisel korrusel paiknevad perearstide, hambaarstide ja kiirabi tööruumid. Meditsiinilises mõttes on sellest saanud üks paremaid eakate kodusid Eestis.

Loksa endise vene gümnaasiumi hoones töötab tööstuslike puurimisseadmete arendamise ja valmistamisega tegelev OÜ Kaskod-Mtronix. Töökohti on kavandatud *ca* 40 inimesele, kes koostavad tööstusseadmetele elektroonilisi komponente. Ettevõtete gruppi FORANS, mis loodi 1998 aastal, kuuluv meditsiinitarbeid valmistava Forans Eesti AS üks filiaalidest tegutseb Loksal kaubamärgi Medrull all. Samuti tegutseb Loksal väikeettevõtteid nagu OÜ Loksa Ehitus, OÜ Kuivoja Puhkekeskus, OÜ Eduger, kolm õmblusfirmat jne.

Loksa kui monofunktsionaalne asula on jäänud ajalukku. Käesoleval ajal on Loksal võimalik saada tööd metalli-, ehitusmaterjalide- ja tekstiilitööstuses, laeva- ja masinaehituses, elektroonika ja sotsiaalhoolekande valdkonnas ja mitmetel muudel erialadel. Töökohtade mitmekesisus garanteerib suurema tööhõive kogu Loksas piirkonnas (linna ettevõtteid on esmaseks töökohaks ka naaberomavalitsuste elanikele) ja leevendab majandusolukorra muutumisest tingitud võimalikke tagasilööke.

II HALDUSÜKSUSE SENINE ARENG, EESMÄRGID, ÜLESANDED

1. Linna asend, territoorium, asustus

Loksa linn asub Põhja-Eestis, Harju maakonna kirdeosas, Soome lahe kalda klindiesisel rannikumadalikul (maapinna absoluutne kõrgus on maksimaalselt 12 m). Pärисpea poolsaare lõunaosas paiknevat linna läbib sügavasse ja tuulte eest kaitstud, Hara lahte suubuv Valgejõgi, mille laius linna piires on 10 kuni 70 meetrit. Jõe kaldad on järsud, madal jõelamm on suur – veeperioodil üle ujutatud. Jõe suudmealal paiknevat linna ümbritsevad Kuusalu vald (endise Loksa valla territoorium) ja Lahemaa Rahvuspark.

Loksa linna pindala on 3,82 km². Linna territooriumist 1/5 asub looduskaitsealadel (Lahemaa Rahvuspark 8,6 ha ehk 2,3% linna territooriumist ja Loksa maastikukaitseala 71,2 ha ehk 18,6%).

Joonis 1. Loksa linna kaart (kollane - linna piir, sinine – riigi maantee).

Linna territoorium jaguneb tööstustsooniks, mis paikneb Valgejõe suudmes ja elutsooniks, mille moodustavad:

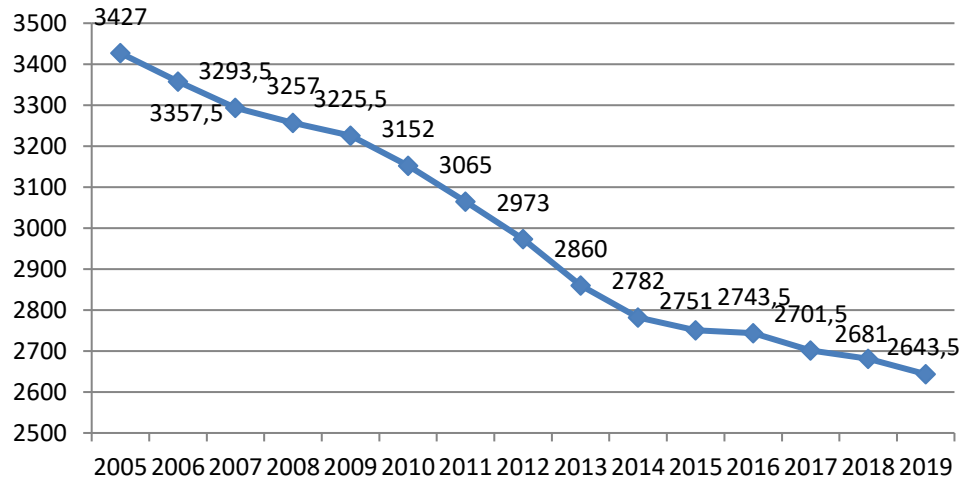
1. ühiskondlike hoonete maa – ala koos parkide ja üldkasutatavate haljasaladega, s. h linna läbiva jõeäärse roheline vööndiga;
2. elamute maa-ala, s.h:
  - korruselamute maa – ala linna kirdeosas;
  - ühepereelamute maa – ala linna lõuna- ja edelaosas;
  - mitme korteritega elamute (s.h ridaelamute) maa – ala linna eri osades;
3. puhkepiirkond liivaranna ja parkmetsaga linna edelaosas.

Loksa linna keskkonna põhiväärtusteks on selgepiiriline asustusstruktuur, kus korruselamud on koondunud linnakeskuse ümber ja väikeelamud peaaesjalikult Nõmme linnaossa mere pool Valgejõe. Kaht peamist elamuala eraldab ja seob Valgejõe kallastel paiknev roheala koos parkmetsaga. Loksa linnaehituslik väärtus seisneb unikaalses loodusmiljöö ja linnamiljöö maastikulises põimumises, mis loob eeldused kuurordilaadse linnakeskkonna arendamiseks.

Loksa linna arengu kavandamisel tuleb arvestada pealinna lähedusega. Antud asjaolul on nii positiivsed kui ka negatiivsed küljed. Peamiseks negatiivseks mõjuks on suhteliselt lähedal asuva Tallinna kui maakonnakeskuse üleolek, mis on pidurdanud Loksa linna kui piirkonna tõmbekeskuse terviklikku väljaarenemist. Tallinna negatiivse mõju vähendamiseks tuleb arendada koostööd nii avaliku kui erasektoriga. Samas jääb Loksa linn linna ümbritsevate Kuusalu valla külade elanikele loomulikuks tõmbekeskuseks.

2. Rahvastik

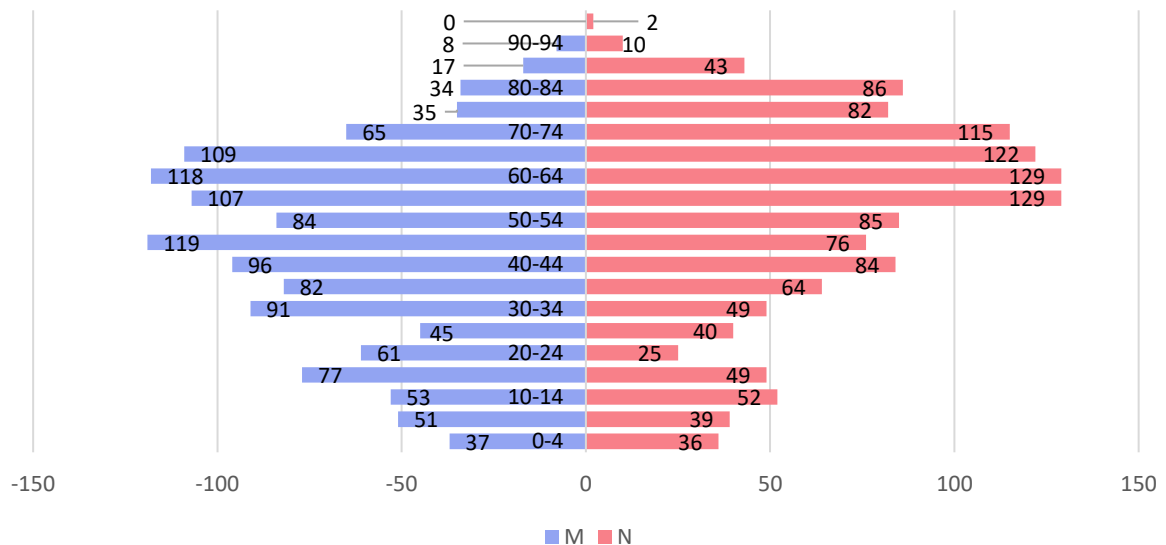
Loksa linna rahvaarv 01.01.2020 seisuga on 2606, mis teeb linna asustustiheduseks 682 inimest/km². Loksa linna aastakeskmise rahvaarv 2005-2019 on toodud joonisel 2. Jooniselt nähtub, et Loksa linna elanike arv on aasta aastalt vähenenud.

Joonis 2. Loksa linna aasta keskmine rahvaarv aastatel 2005-2019 (Allikas: Eesti rahvastikuregister: andmed 2005-2019)

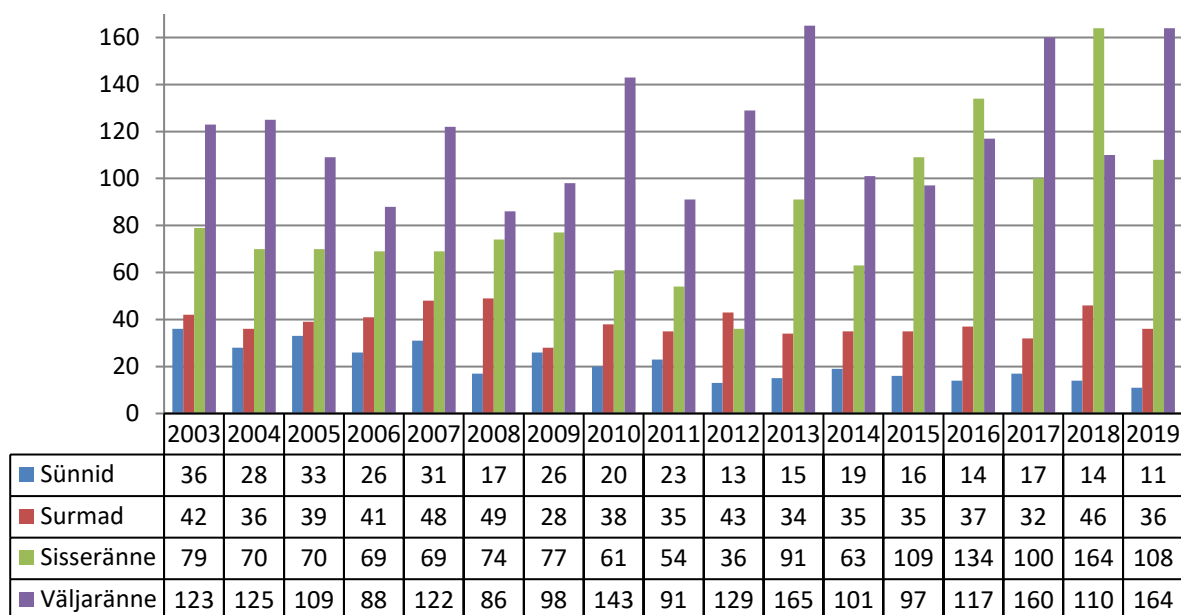
Rahvastikuregistri 01.01.2020 andmetel on ligi pool linna elanikest rahvuselt venelased (49%), ligi veerand (24%) eestlased, 7% ukrainlased ja 2% valgevenelased. Rahvuse andmed puuduvad 13% inimestel. Kokku elavad linnas vähemalt 35 rahvuse esindajad.

Loksa linna rahvastikupüramiid on toodud joonisel 3, millest nähtub, et kõige arvukamalt on loksalasi vanusegrupis 55-69 e teisisõnu inimesi, kes on juba pensioniealised või järgneva aastakümne jooksul pensioniealisteks saavad. Kui 0-49. eluaastates ületab meeste arv naiste oma, siis alates 50. eluaastast algab naiste osakaalu tõus rahvastikus võrreldes meestega. Vanusegrupis 70-74 on juba naiste ja meest arvudes suured erinevused – mehi 65 ja naisi 115. Alates 75. eluaastast on vanusegrupis naisi vähemalt 2 korda enam kui samaealisi mehi v.a vanusegrupp 90-94, kus naisi ja mehi on vastavalt 10 ja 8. Loksa linna elanikest on 58% vanuses 18-64, 14% rahvastikust on alaealised, 28% aga inimesed vanuses 65 ja enam (01.01.2020 seisuga).

Joonis 3. Loksa linna rahvastiku püramiid 01.01.2020 seisuga (Allikas: Eesti rahvastikuregister)

Aastatel 2003-2019 on aastas sündinud vahemikus 13-36 last. Kui kuni 2011. aastani sündis aastas vähemalt 20 last (v.a 2008), siis alates 2012. aastast on sündide arv aastas jäänud alla 20. Surmade arv on vaatlusalusel perioodil püsinud vahemikus 28-49 inimest aastas. Sisseränne on perioodil 2003-2009 püsinud stabiilsena: linna on oma elukoha registreerinud aastas keskmiselt 69-79 inimest. Märnatav langus on toimunud aastatel 2010-2012, mil sisserändajaid on vastavalt 61, 54 ja 36. Seevastu alates 2015. aastast on oma elukoha Loksa linna registreerinud vähemalt 100 inimest aastas. Väljaränne on olnud aastate lõikes ebastabiilsem näitaja, kõikudes suuremates vahemikes (86 inimest aastal 2008, 165 inimest aastal 2013). 2019. aastal on väljaränne märnatavalt suurenenud. See on tingitud asjaolust, et 2019. aasta algusest kaotas seaduse muudatuse tulemusena oma elukoha rahvastikuregistris ca 50 inimest, kelle senine elukoht oli märnatud vaid Loksa linna täpsusega (joonis 4). Edaspidi suurendab väljarände arvu ka asjaolu, et alates 2019. aastast kaob isikutel elukoht rahvastikuregistris, kelle suhtes on viidud läbi omaniku õigustatud nõudmise menetlus ning nad kajastuvad väljarändajate statistikas. Seni säilis isikutel omaniku õigustatud nõudmise menetluse tulemusel elukoht kohaliku omavalitsuse täpsusega ehk nad ei kajastunud väljarändes vaid linnasisese liikumise statistikas.

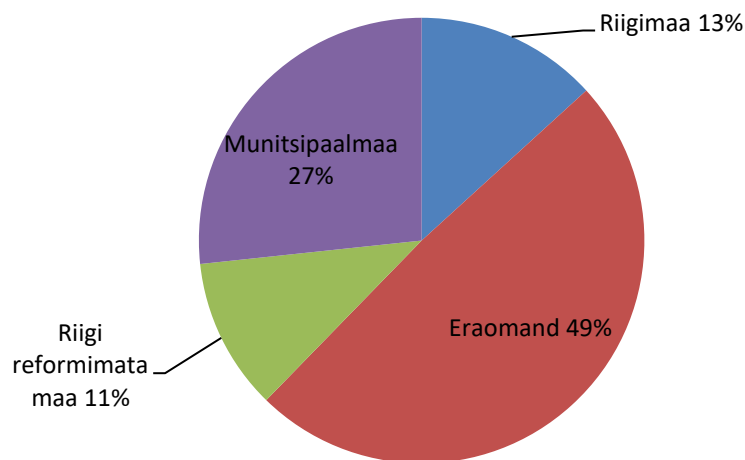

Joonis 4. Sündide ja surmade arv, sisse- ja väljaränne Loksa linnas aastatel 2003-2019 (Allikas: Eesti rahvastikuregister)

3. Elukeskkond ja kohalik ressursipotentsiaal

3.1 Maafond

Loksa linn asub Põhja-Eesti rannikumadalikul. Maastikku iseloomustavad mere toimel kujunenud setted ja pinnavormid: astangud, rannavallid, luided ja muud rannamoodustised. Maastikku toovad vaheldust jõeorg ja kunstlikud tiigid. Vahelduva reljeefiga linna territoorium hõlmab Valgejõe mõlemat kallast. Järskude nõlvadega Valgejõe orust idas on reljeef tasasem, linna lääneosas aga maapind langeb ühtlaselt mere poole. Maapinna kõrguste vahe linna piirides on 11 m, üldine langus lääne suunas. Linna põhjaosas on endiste savikarjäärade asemel tekkinud kunstlikud tiigid. Tiikide ümbrus on liigniiske, liigniiskuse all kannatab ka madala segametsaga kaetud ala idapiiril endise tellisetehase raudteetammi piirkonnas. Andmed linna maafondi kohta on toodud joonisel 5.

Joonis 5. Loksa linna maafond seisuga 28.05.2020

3.2 Haljastus

Umbes poole linna territooriumist moodustavad rohealad – pargid, mets, haljasala. Üldkasutatavad pargid - Veteranide park, Nõmme metsapark ja Ranna park- vajavad rekonstrueerimist (valgustus, pingid, prügikastid jne). Looduskeskkonna põhiväärtusteks on parkmetsaga külgnev liivane mererand ning Valgejõe ürgorg koos jõelammiga, mis koos linnametsaaladega moodustavad unikaalse rekreatsiooniala.

Linna haldusterritooriumil on 43 ha metsamaad, millest 10 ha kuulub Harjumaa metskonnale. Väheviljaka pinnase tõttu on mereliivatasandikel tegemist valdavalt männimetsaga, milles kasvab ka üksikuid kuusepuid ja pöösaid. Linna idaosas, kus maapind kannatab liigniiskuse all, kasvab segamets. Loksa linna põhjast, lõunast ja edelast ümbritsevad metsad kuuluvad kaitsemetsade hulka s.o kõrgemasse kategooriasse (Lahemaa Rahvusparki metsad), mis ületab hariliku haljasvööndi metsa kategooriat.

3.3 Veeressursid

Hüdroloogiliselt on Loksa linnas tegemist kahe veehorisondiga:

- surveine põhjavesi vendi kompleksi liivakividest, mille sügavus maapinnast on 55 – 135 m, nendesse rajatud puurkaevudel baseerub Loksa linna veevarustus;
- vabapinnaline pinnavesi kvaternaari setetes on seotud peamiselt mere- ja alluviaalsete liivade ning täitepinnasega. See veehorisont toitub sademetest ja dreenitakse Valgejõkke ning Hara lahte. Viimastes võib veetase (olenevalt Soome lahe veeseisust) jõesuudme piirkonnas tõusta absoluutse kõrguseni + 1,1 m. Endistes savikarjäärides on veepind erinevatel tasemetel, see ei ole seotud üldise pinnaseveetasemega. Pinnasevee tase esineb 0,15-6,5 m sügavusel maapinnast, ulatudes kõrgveeperioodil paiguti maapinnani ning jõeorus üle selle.

Arengueeldused:

- väga head looduslikud eeldused.

Probleemid:

- linnal puudub haljastusprojekt;
- savikarjääride ümbrus on korrastamata;
- linnapildis leidub omanike poolt hooldamata kinnistuid.

VISIOON 2040

Loksa linnas on heakorrastatud veekogude, parkide ja muude rohealade võrgustik, mis väärtustab linnaruumi. Terve ökorežiimiga pinnasveekogud, puhas õhk ning minimeeritud müra linnaruumis.

EESMÄRK

Loksa linna looduskeskkonna säästev kasutamine ja arendamine, linna veekogude keskkonnakvaliteedi tagamine, haljas- ja puhkealade heakorrastamine.

Ülesanded:

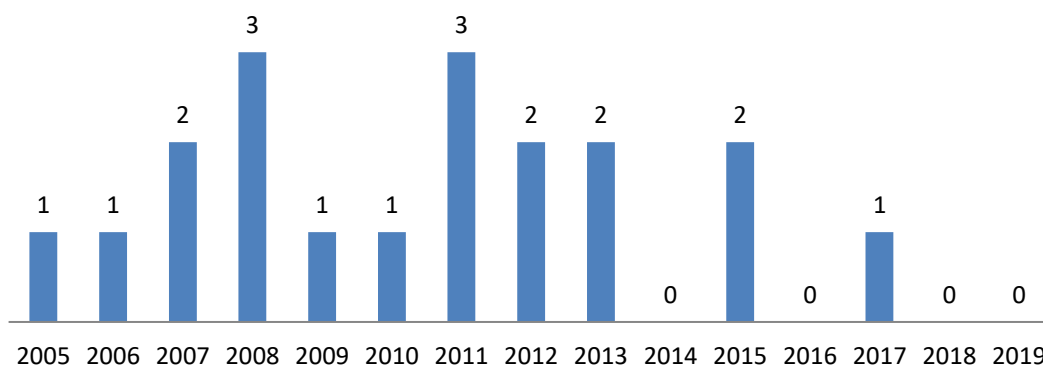
- viia läbi keskkonnakvaliteeti (sh Loksa veekogude) iseloomustavad uuringud ning koguda, süstematiseerida ja analüüsida andmeid;
- töötada välja linna keskkonnastrateegia ja linna haljastusprojekt;
- korrastada haljasalad (s.h. pargid ja park-metsad);
- tagada linna üldine haljastus;
- ilmestada linnaruumi uute linnakujunduse elementidega;
- korrastada savikarjääride ümbrus ja Valgejõe valgala;
- piirata linna veekogude reostamist, töötada välja saneerimiskavad;
- teha aktiivset keskkonnakaitsealast koostööd naaberregioonidega, kaardistada piireületavad keskkonnamõjud ning vältida ja ennetada keskkonnakahjustusi;

3.4 Planeerimis- ja ehitusalane tegevus, elamumajandus

Loksa Linnavolikogu 14.05.2009 otsusega nr 38 kehtestati Loksa linna üldplaneering. Planeerimislahenduse põhimõtteks on toetada Loksa linna arengut lähtuvalt olemasolevatest arengueeldustest ning võimalusest kujuneda arvestatavaks aastaringse tegevusega kuurortlinnaks Lahemaa Rahvusparki südames. Lahendus toetab linnakeskuse arengut praeguses asukohas ja käsitleb peatänavana jätkuvalt Tallinna tänavat Valgejõe silla ja Posti tänava vahel. Linna keskväljaku võimaliku alana koos laululavaga käsitletakse Tallinna tänava ääres linnavalitsuse hoone vastas asuvat hoonestamata haljasala. Planeeringuga antakse ettepanek mereäärse ala

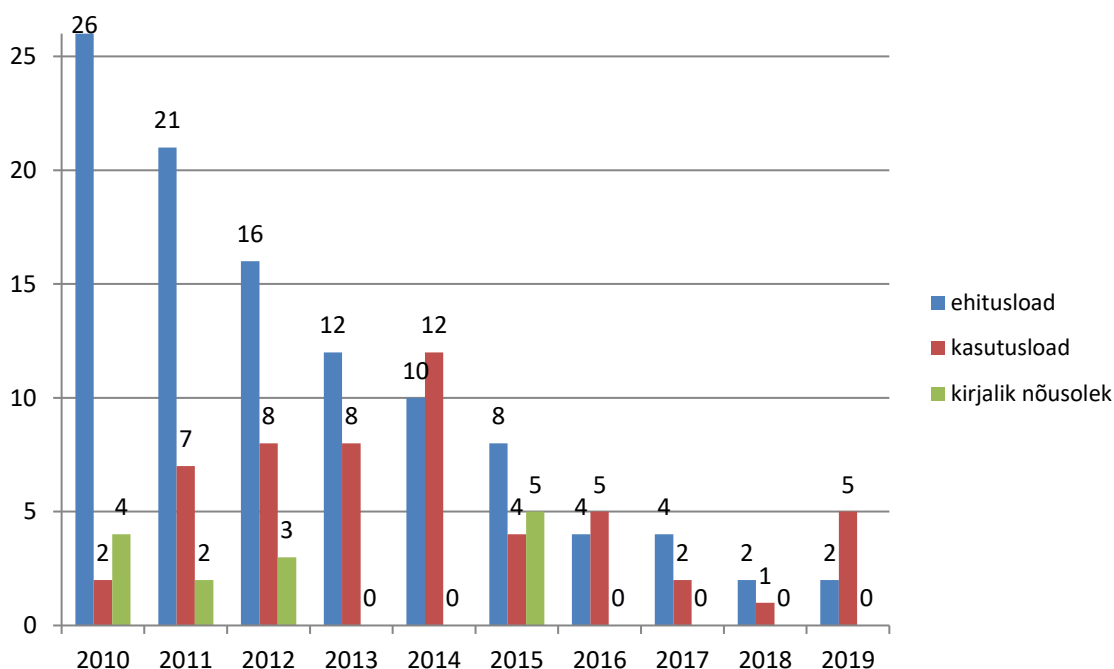
arendamiseks kuurorditsoonina, samuti on kavandatud uute elamualade rajamise võimalus linna lõunaossa.

Kohaliku planeeringute registri andmetel on alates 2005 aastast kehtestatud linnas 19 detailplaneeringut (joonis 6).

Joonis 6. Kehtestatud detailplaneeringud Lõksa linnas 2005-2019 (Allikas: Lõksa Linnavalitsus)

Eluruumide ehitus Lõksa linnas ei ole viimastel aastatel aktiivne olnud, enamasti vaid rekonstrueeritakse või laiendatakse olemasolevaid eluruumi. 2010. aastal väljastas Lõksa Linnavalitsus viimastel aastatel enim ehituslube - 26 (joonis 7). Enim väljastatakse ehituslubasid ehitiste püstitamiseks - alajaamad, maakaabelliinid, õhuliinid, parklad, garaažid, torustikud, mänguväljakud jms. Märkimisväärsel hulgal ka ehitiste laiendamiseks ja rekonstrueerimiseks ning lammutamiseks (mitteeluhooned – töökojad, masuudihoidlad, pumplad).

Joonis 7. Lõksa Linnavalitsuse poolt 2010-2019 väljastatud ehitusload, kasutusload ja kirjalikud nõusolekud. (Allikas: Riiklik Ehitisregister)

Aastas väljaantavate kasutuslubade arv on vähenenud (joonis 7). Suur osa väljaantud ehitus- ja kasutuslubadest on seotud Eesti Energia võrgu korrastustöödega (õhuliinide asendamine maakaabelliinidega, alajaamade püstitamine, rekonstrueerimine). Kirjalikke nõusolekuid on väljastatud enamasti väikeehitiste püstitamiseks nagu piirdetara/aed, abihoone, saun, suvila, garaaž.

Aastatel 2016-2019 on mitteeluhoonete arv püsinud 331 juures. 2019 aastal lisandus elamufondi 2 ehitist, tõustes 1684-le (tabel 1).

Tabel 1. Kasutuses olevad mitteeluhooned ja elamufond Loksa linnas 2015-2019 (Allikas: Riiklik Ehitisregister)

Aasta	2015	2016	2017	2018	2019
Kasutuses olevad mitteeluhooned	332	331	331	331	331
Elamufond	1682	1682	1682	1682	1684

Erasektori käes on ligi 100% linna elamufondist. Loksa linnale kuulub 01.06.2020 seisuga 6 korteromandit. Üksikelamuid on linnas 01.06.2020 seisuga 267, kahe ja enama korteriga elamuid on 89. Korterehamutes on kokku 1415 korterit

Arengueeldused:

- linnal on 2009. aastal kehtestatud üldplaneering;
- kohalikku ehitustegevust reguleerib ehitusmäärus;
- määratud on miljöövärtusega piirkonnad;
- linnal on stabiilne elamufond.

Probleemid:

- inimeste ehitus- ja planeerimisalane teadlikkus on vähene.

VISOON 2040

Linna ehitustegevus toimub üldplaneeringu ja detailplaneeringute alusel. Tegusad majaomanikud ning toimivad elamuühistud on taganud majade ja õuealade heakorra ning vajadusel rekonstrueerimise. Miljöövärtuslike piirkondade säilitamine ja jätkuv väärtustamine.

EESMÄRGID

Linnaruumi otstarbekas kasutamine ja mitmekesiste eluaseme valikuvõimaluste loomine, arvestades linna ajaloolisi ja kultuurilisi väärtusi.

Ülesanded:

- tõsta inimeste ehitus- ja planeerimisalast teadlikkust;
- võtta kasutusele uued elamuehituseks sobivad maa-alad;
- arendada välja tootmisalad võimalikult kompaktselt, arvestades linna elamu- ja puhkepiirkondade laiendamise ja keskkonnaväärtuse säilitamise vajadusi;
- detailplaneeringute kehtestamisel järgida keskkonnavalaseid nõudeid;
- eristada miljöövärtuslikud piirkonnad ja säilitada nende iseloomulikud pinnavormid ja ehitiste arhitektuurilahendused ning muud väärtused;
- teostada ehitusalast järelevalvet;
- liikluskorralduse parandamiseks välja töötada linna liiklusskeem;
- rekonstrueerida ja kasutada sihipäraselt linna omandis olevaid hooneid ning rajatisi.

4. Linna juhtimine

4.1 Kohalik omavalitsus

Iseseisvaks administratiivüksuseks - aleviks sai Kõnnu valla koosseisu kuulunud Loksa küla Valgejõe suudmes paiknev tiheasustatud osa. 31.08.1948 aasta alevi administratiivpiir, mis on täna ka Loksa linna piiriks, on kinnitatud 27.12.1976 aastal. Omavalitsuse staatuse sai Loksa 24.10.1991 aastal ja linna õigused 20.08.1993.

Omavalitsusüksuse esinduskogu on volikogu, mis valitakse linna hääleõiguslike elanike poolt kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadus alusel. Loksa Linnavolikogu on 15-liikmeline. Moodustatud on neli alalist volikogu komisjoni: revisjonikomisjon, majandus- ja eelarvekomisjon, haridus- ja sotsiaalkomisjon ning kultuuri-, spordi-, vabaaja- ja noorsookomisjon. Omavalitsusüksuse täitevorgan Loksa Linnavalitsus on moodustatud linnavolikogu poolt.

Kohaliku elu arendamiseks ja seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks on Loksa linn asutanud alljärgnevad hallatavad asutused:

Loksa Gümnaasium;

Loksa Lasteaed Õnnetriinu;

Loksa Muusikakool;

Loksa Linnaraamatukogu;

Loksa Spordikeskus;

Loksa Noortekeskus

ning alljärgnevad eraõiguslikud juriidilised isikud:

Sihtasutus Loksa Kultuur;

Osaühing Loksa Haljastus.

Loksa Linnavalitsus on tegev Harjumaa Omavalitsuste Liidus (HOL), Eesti Linnade ja Valdade Liidus (ELVL) ning mittetulundusühingutes: Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus, Arenduskoda (LEADER grupp), Keskkonnateenused (Loksa Jäätmejaam) ja Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus (Eesti ANK).

Loksa linna edasise arengu soodustamiseks on vajalik jätkata koostööd teiste omavalitsustega ühiste projektide elluviimisel. Peamised koostöö suunad on:

- hariduse, noorsootöö ja huvitegevuse arendamine
- puhkemajanduse ja terviseturgutamise teenuste arendamine;
- turismi edendamine;
- ettevõtluse arendamine;
- keskkonna kaitsmine;
- elanikkonnale kvaliteetsete avalike teenuste tagamine.

4.2 Finantsressursid

4.2.1 Eelarve tuluallikate struktuur

Loksa linna omavalitsuse rahalised vahendid moodustuvad järgmistest allikatest:

1. rahalised vahendid, mis laekuvad riigi poolt kehtestatud maksudest kohalikku eelarvesse vastavalt kehtivale seadusandlusele;
2. riigi poolt laekuvad sihtotstarbelised eraldised;
3. rahalised vahendid, mis laekuvad linnavolikogu poolt kehtestatud kohalikest maksudest;
4. tulud teenuste osutamise eest;
5. tulud linna asutustelt ja varadelt;
6. toetused, annetused ja muud vahendid (on sihtotstarbelised, mistõttu ei kujuta nad endast linna tulude poole pidevat allikat).

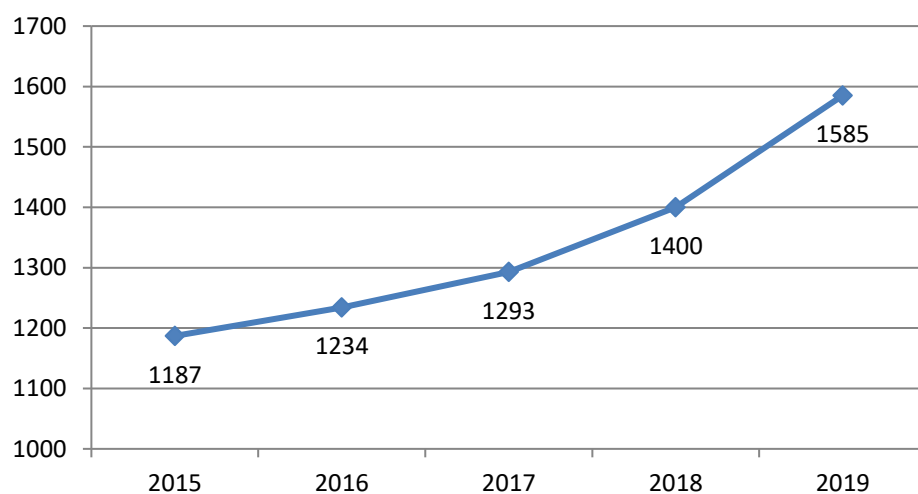
4.2.2 Eelarvetulud ja tulumaksu laekumine

Loksa linna eelarvetulude maht on tõusnud 3,2 miljonilt eurolt 2010. aastal 4,1 miljonini 2019. aastal. Alates 2015. aastast on tulumaksu laekumine stabiilselt tõusnud (tabel 2).

Tabel 2. Loksa linna eelarvetulud ja laekunud tulumaks (eurodes) aastatel 2015-2019 (Allikas: Loksa linna majandusaasta aruanded, linnavalitsuse raamatupidamine)

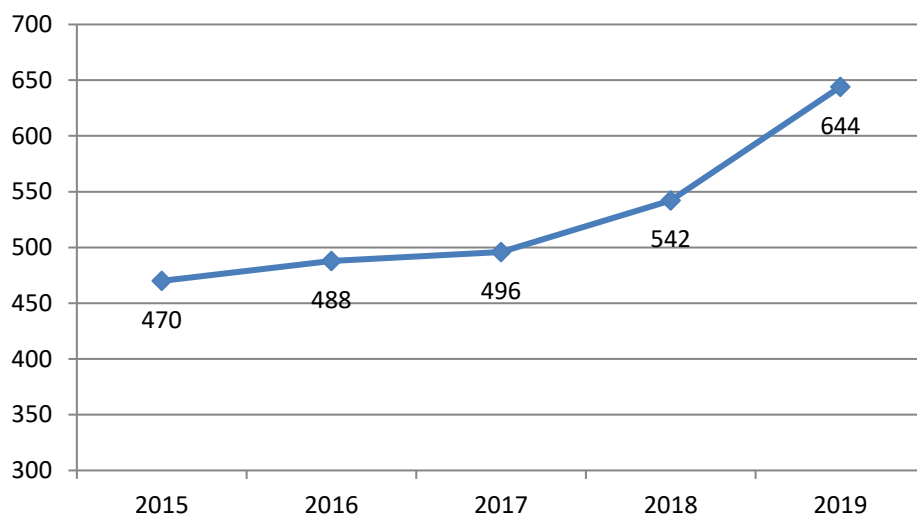
Aasta	Eelarvetulud eurodes	s.h laekunud tulumaks eurodes
2015	3 264 087	1 292 215
2016	3 384 714	1 320 541
2017	3 492 342	1 339 032
2018	3 920 467	1 479 743
2019	4 129 575	1 678 890

Loksa linna eelarvetulud ühe elaniku kohta aastatel 2015-2019 on esitatud joonisel 8. 2015- 2019 aastal on eelarvetulud elaniku kohta kasvanud stabiilselt 1187 eurolt 1585 euronni elaniku kohta.

Joonis 8. Loksa linna eelarvetulud (eurodes) ühe elaniku kohta aastatel 2015-2019 Allikas: Loksa linna majandusaasta aruanded, linnavalitsuse raamatupidamine.

Tulumaksu laekumine on saavutanud oma viimase aastakümne maksimumi aastal 2019, mil elaniku kohta laekus aastas 644 eurot tulumaksu (joonis 9)

Joonis 9. Laekunud tulumaks eurodes ühe Lõksa linna elaniku kohta aastatel 2015-2019 Allikas: Lõksa linna majandusaasta aruanded, linnavalitsuse raamatupidamine.

4.3 Munitsipaalomand

Linna omavalitsuse majandustegevus baseerub munitsipaalomandil. Selle vara kasutamist korraldab ja juhib linna omavalitsus. Munitsipaalomandi tekkimise peamiseks allikaks on riigi poolt üleantav vara. Erastamise põhieesmärgiks on turumajandusse sobivate omandisuhete loomine ja selle kaudu majanduse efektiivsuse tõstmine. Munitsipaalomandi kui iseseisva omandivormi eesmärk on kohaliku rahva elujärje parandamine ning tema sihtotstarbeline kasutamine. Seisuga 1.06.2020 kuuluvad Lõksa linna munitsipaalomandusse järgmised hooned, rajatised ja objektid:

1. Lõksa Linnavalitsuse hoone	Tallinna 45
2. SA Lõksa Kultuur hoone	Tallinna tn 47a
3. Lõksa Gümnaasiumi hooned	Tallinna tn 47
4. Lõksa Lasteaed Õnnetriinu hoone	Lasteaia tn 3
5. Lõksa Bussijaama hoone	Tallinna tn 49
6. Lõksa Noortekeskuse hoone	Tallinna tn 47
7. Staadion	Männi tn 36a
8. Keskväljak	Tallinna tn 32
9. Töökoja hoone	Pärna tn 1a
10. Töökoja hoone	Pärna tn 1b
11. Endine tsiviilkaitse varjend	Posti tn 44
12. Garaažiboksid	Tallinna tn 47, 47a
13. Endine kooli katlamajahoone	Tallinna tn 47

Laste mänguväljakud:

1. Nooruse tn 10
2. Papli tänaval
3. Rohuaia tn 13
4. Tallinna tn 47 (Skatepark)
5. Tiigi tn 6

Pargid:

1. Veteranide park (Nooruse tn 5a)
2. Nõmme park (Mere tn 7a)
3. Rannapark (Mere tn 14)

Tootmismaad:

1. Kalurite tn 2b
2. Kalurite tn 2c
3. Tallinna tn 5a
4. Nooruse tn 6

Puhkealad:

1. Männi tn 32a - Männi tn äärne puhkeala („Karl Marx“)
2. Männi tn 36b - staadioni ja jõe vaheline puhkeala
3. Mere tn 14 - rand

Aiamaa:

1. Tiigi tn 6

Arengueeldused:

- rahuldav materiaal-tehniline baas.
- 2018 aastal paranes linna maksulaekumine

Probleemid:

- vähe spetsialiste;
- vähe on KOV ülesannete ja funktsioonide täitmiseks vajalikke riigipoolseid vahendeid;
- vähene koostöö rahvusvahelisel tasandil.

VISIOON 2040

Linnavalitsus on kaasaegne haldusorganisatsioon, mida iseloomustab avatud juhtimine, ning ametnike selge tööjaotus ja vastutus. Erinevad töövaldkonnad on kaetud tugevate spetsialistidega ja on tõusnud juhtimise efektiivsus. Linna arendamine on järjepidev, süsteemne ning tugineb linna arengukavale. Otsuste tegemisse kaasatakse elanikke ning elanikud on aktiivsed ja pädevad omavalitsuslike õiguste realiseerimisel. Loksa linn on algatusvõimeline partner Harju maakonna omavalitsusüksuste koostöövõrgustikes ning rahvusvahelises koostöös. Loksa linn on tuntud nii Eestis kui rahvusvahelisel tasemel. Avalike huvide rahuldamiseks on linnal piisav munitsipaalramufond

EESMÄRGID

Linna finantsvõimekuse tagamine, ametnike haldussuutlikkuse tõstmine, aktiivne siseriiklik ja rahvusvaheline koostöö, haldusreformi läbiviimine regioonis ja riigis tervikuna, Loksa linna maine ja atraktiivsuse tõstmine.

Ülesanded

linna finantsvõimekuse tagamiseks:

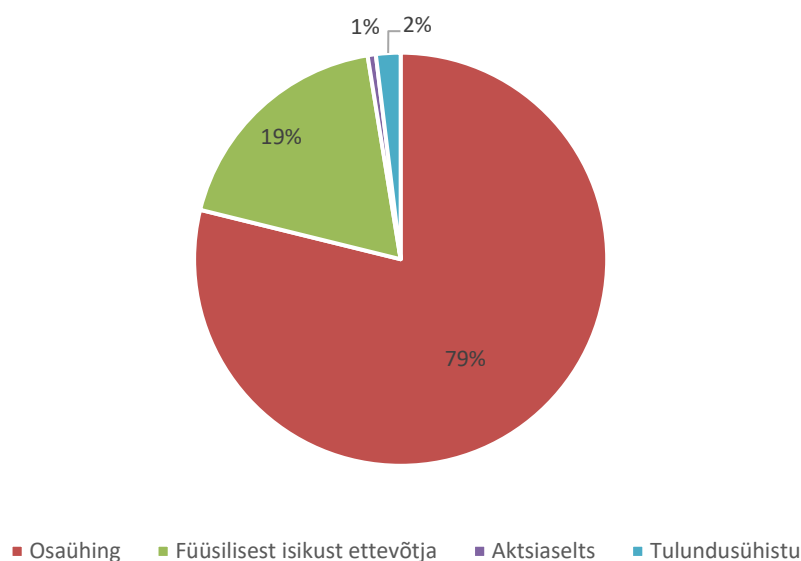
- jätkata üksikisiku tulumaksu laekumise suurendamiseks meetmete rakendamist;
- jätkata maksumaksjate arvu kasvu stimuleerivat tegevust;
- laiendada linna eelarveliste tulude kasvatamiseks munitsipaalarendustegevust, taotleda linna osalusega äriühingute töö suuremat majanduslikku isetasuvust;
- vähendada energiasäästu jms meetmete abil munitsipaalomandis olevate hoonete ülalpidamiskulusid;
- tagada eelarvesse täiendavad vahendid investeringuteks projektipõhiselt finantseeritavate programmide ja meetmete aktiivse kasutamise kaudu;
- suurendada eelarves raha kaas- ja omafinantseeringuteks, et tuua linna täiendavaid investeringuid Eesti ja Euroopa Liidu arengufondidest, samuti riigi- ja erasektori vahenditest;
- keskenduda eelarvepoliitika kujundamisel enam finantsplaneerimise ja eelarveprognoosi osatähtsuse kasvatamisele;
- jälgida, et eelarves tegevuskulude kasv ei oleks kiirem eelarve kulude üldisest kasvust, kulutatakse säästlikult;
- stimuleerida aktiivsust ja tulemuslikku tööd;
- tõsta haldusasutustes infotehnoloogia potentsiaali;
- võimaldada ametnikel osaleda tööalastel koolitustel;

- arendada välissuhteid ja koostööd sõpruslinnadega erinevates valdkondades (keskkond, haridus, meditsiin jne);
- teha koostööd naaberomavalitsustega;
jätkata osalemist:
Harjumaa Omavalitsuste Liidus;
Eesti Linnade ja Valdade Liidus;
Põhja-Eesti Ühistranspordikeskuse tegevuses;
MTÜ-s Arenduskoda - LEADER grupis;
MTÜ-s Keskkonnateenused
MTÜ-s Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus
- osaleda aktiivselt erinevates regionaalsetes, üleriigilistes ja rahvusvahelistes projektides ning valmistada ette projekte välisinvesteeringute taotlemiseks linna ja regiooni kõigi huvigruppide koostööna;
- teostada järjepidevalt linna arendustegevust ja kaasata sellesse elanikke;
- korrigeerida iga-aastaselt arengudokumente, analüüsida hetkeolukorda ja arengufaktoreid, täpsustada prioriteetseid arengusuundi ja tegevuskavasid;
- valmistada regulaarselt ette ja anda välja linna tutvustavaid materjale.

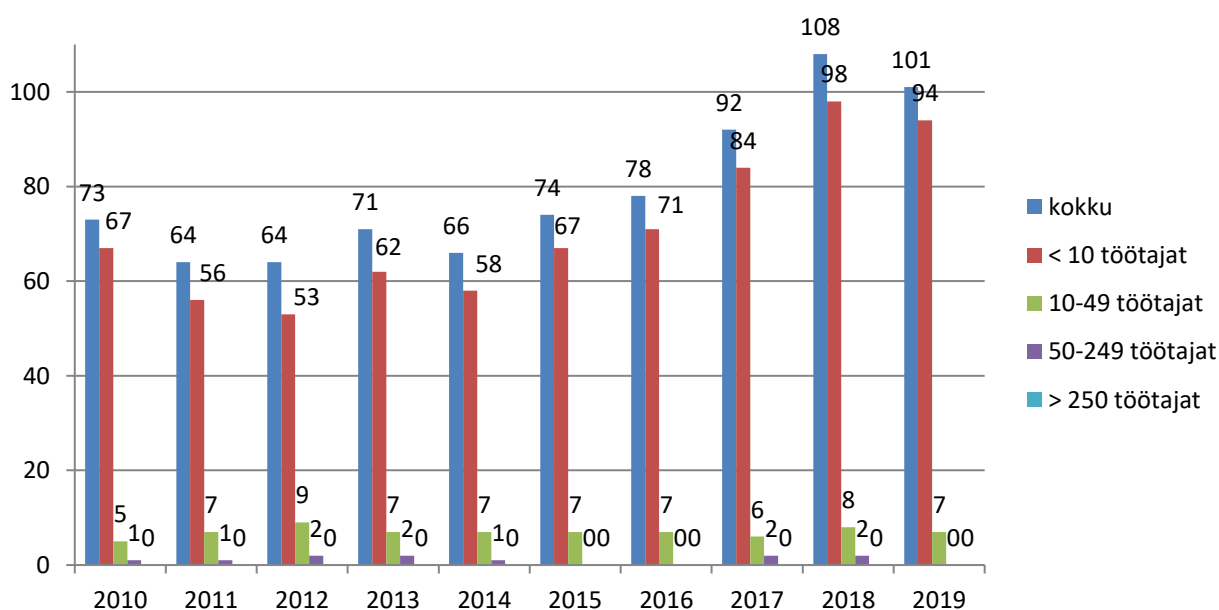
5. Ettevõtlus ja turism

5.1 Ettevõtlus

Äriregistri andmetel on 28.05.2020 seisuga Loksa linnas registreeritud (registrisse kantud) 156 äriühingut, kellest 123 on osäühingud, 29 füüsilisest isikust ettevõtjad, kolm tulundusühistut ja üks aktsiaselts (joonis 10). Suur osa osäühingutest tegeleb jae- ja hulgikaubanduse, ehituse, metallitöötuse, transporditeenuste osutamise ja tekstiilitoodete valmistamisega. Füüsilisest isikust ettevõtjate põhilisteks tegevusaladeks on jaemüük, iluteenindus (nt juuksur, kosmeetik, küünetehnik), kalapüük ja müük, mootorsõidukite hooldus ja remont ning sotsiaalhoolekande ja tervishoiuteenuste osutamine. Tulundusühistutena on registreeritud hooneühistud.

Joonis 10. Loksa linnas registreeritud äriühingute jagunemine ettevõtte vormi järgi 28.05.2020 seisuga (Allikas Äriregister).

Joonis 11. Loksa linna ettevõtete jaotus suuruse järgi 2010-2019 Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, ER032.

Märkimisväärne tõus mikroettevõtete arvus aastal 2010 on tingitud asjaolust, et alates 01.01.2010 olid kõik FIE-d kohustatud end registreerima Äriregistris. Loksa linnas on viimastel aastatel (2010-2019) püsunud mikroettevõtete (0-9 töötajat) arv vahemikus 64-98. 2019 aastal langes mikroettevõtete arv 94-le. Väikeettevõtete (10-49 töötajat) arv on püsunud 5-9 vahemikus läbi aastakümnete, 2019 aastal oli neid 7. Kesk- ja suurettevõtteid on kuni 2009. aastani olnud kumbagi vaid 1. Alates 2019. aastast ei ole Loksa linnas ettevõtteid, kus töötaks rohkem kui 50 inimest (joonis 11).

Mikroettevõtete arvu kasvust saab järeldada, et Loksa linnas on rohkelt ettevõtlikke inimesi, kes eelistavad ise olla ettevõtjad saades aru, et keerulises majandussituatsioonis on mikroettevõtted paindlikumad ja vähem haavatavamad.

1. juulist 2014 on tegutsemiseks luba vajavaid ettevõtlusvaldkondi senisest vähem. Mõnes valdkonnas kadus vajadus oma tegevust üldse majandustegevuse registris (MTR) registreerida (nt teenindus, majutusteenuse osutamine, jaekaubandus ilma alkoholise joogi ja tubakatoodete jaemüügiga), mõnes valdkonnas asendus see lihtsa teavitamiskohustusega (nt alkoholise joogi ja tubakatoodete jae- ja hulgimüük). Seetõttu erinevad praeguses arengukavas esitatud andmed oluliselt eelnevates arengukavades esitatud andmetega.

MTR-i 01.06.2020 seisuga on 16 isikul/asutusel õigus tegeleda Loksa linnas alkoholi jaemüügiga. Tubakatoodete jaemüügi õigus on samuti 14 isikul/asutusel. Kahel Loksa linna ettevõttel on olemas tegevusluba sõitjate veo teostamiseks.

Loksa linna põhilised majandussuunad on metallitöötlemine, ehitus, elektroonika, õmblus ja teenindus. Suur osa elanikkonnast on hõivatud hariduses, tervishoius, kaubanduses ning muus elukondlikus teeninduses. Linna suuremateks tööandjateks on Loksa Linnavalitsus koos hallatavate asutustega, Marsalis Metall OÜ, õmblustööstused. 2016. aasta kevadel avati tehase endises ühiselamus 50-kohaline Loksa Eakate Kodu, mis täna tegutseb juba ka endise Loksa haigla hoones, kus on pärast rekonstrueerimist 80 voodikohta. Linnas tegutseb AS Eesti Posti (Omniva) Loksa postkontor. Linnas on kaks Swedbanga ja üks SEB panga sularahautomaat. Avatud on Loksa Benu apteek. Loksa linnas on äriregistri 01.06.2020 andmetel registreeritud 23 mittetulundusühingut, 72 korteriühingut ja üks sihtasutus.

Loksa on kujunemas mitmekesisemaks tööhõivet pakkuvaks keskuseks. Loksa sobib suurepäraselt näiteks ka terviseturgutusteenuste osutamiseks. Linna edasiseks väljaarendamiseks on vajalik läbimõeldud ruumilise planeerimise arengupoliitikat, infrastruktuuriinvesteeringute poliitikat ja linna ettevõtlusalast esitlemist ka rahvusvahelisel areenil (Harju maakonna arengustrateegia 2025).

• Arengueeldused:

- ettevõtlikke inimesi on piisavalt,
- Loksa asub Tallinna lähedal;
- hea transpordiühendus Tallinnaga ja naaberomavalitsutega
- Suurepärased kaubanduskeskused

Probleemid:

- puudub konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond;
- Loksa asub Tallinna lähedal.

VISIOON 2040

Loksa on kaasaegsel tasemel välja arendatud infrastruktuuriga ning mitmekülgse ja paindliku tööstusega konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond, mis pakub maksimaalselt kõrge tööviljakusega töökohti.

EESMÄRGID

Atraktiivse ettevõtluskeskkonna arendamine, ettevõtluse edendamine, koostöö ja infolevi suurendamine, ettevõtluse konkurentsivõime ja innovatsioonisuutlikkuse tõstmine.

Ülesanded:

- luua ettevõtlusele soodne keskkond;
- nõustada ettevõtjaid nende tegevuse kooskõlla viimiseks kehtivate õigusaktidega;
- aidata kaasa kolmanda sektori arengule;
- aidata leida võimalusi investeringute saamiseks Eesti riigi regionaal- ja välisabi programmide kaudu;
- arendada koostööd linna, tööhõiveameti ja tööandjate vahel;
- kaasata ettevõtjaid sihipäraselt linna ja regiooni arendusprojektide ettevalmistamisse ja elluviimisse.

5.2 Turism

Peatüki koostamisel on aluseks võetud Karmo Kaasiku 2011. aastal kaitstud töö „Loksa linna turismiarenduskava aastani 2014 ja visioon aastani 2040“.

Lahemaa Rahvuspargi rüpes, Juminda ja Pärispera poolsaare varjus Hara lahe kaldal paiknevat Eesti kõige põhjapoolsemat linna – Loksat ilmestab puutumata loodus kauni männimetsa ja liivarannaga ning läbi linna looklev Valgejõgi. Aegade jooksul on puhkepiirkonnaks kujunenud asula lääne- ja edelaosa, mida kasutavad lisaks kohalikele elanikkonnale ka Loksa külastajad. Puhkeala koosseisu kuuluvad linnaga vahetult külgnevad marja- ja seenerikkad metsad. Nimetatud väärtused annavad Loksale suurepärased eeldused saada turismi sihtkohaks ja taas tunnustatud puhkepiirkonnaks nagu see oli enne II maailmasõda. Tollal oli Loksa Nõmmeks kutsutav territoorium täis suvilaid ja puhkemaju. Tallinna elanikud olid omandanud kümneid krunte suvekodu rajamiseks Hara lahe kaldale. Tänu päikesepaisteliste suvepäevade rohkusele toimusid Loksal tihti filmivõtted, mistõttu Loksa kandis rahvasuus ka Eesti Hollywoodi nime.

Ajalooliste ja kultuuriliste vaatamisväärsuste hulka kuuluvad 1853. aastal valminud Loksa Püha Neitsi Maarja kirik ja aastatel 1938-1939 tüüpprojekti järgi (arhitekt Elmar Lohu) ehitatud Loksa bussijaam, mis jäi teadaolevalt esimeseks ja ainsaks ühistranspordi tarbeks rajatud ehitiseks tollases Eesti Vabariigis. Lisaks bussijaama hoonele on kohalikeks kultuuripärandi objektideks Loksa kooli hooned ja 1905.a revolutsiooniliste sündmuste mälestusmärk „Pamjat Azova“. Muinsuskaitse all on eraldi objektidena Loksa bussijaama hoone, Loksa kiriku hoone, kalmistu aed ja värav, samuti II maailmasõjas hukkunute ühishaud, kuhu on vene armee allikate andmeil maetud 32 sõjaväelast. Väärtusliku ehituspärandi nimistusse on kantud nõukogude perioodil ehitatud tänase SA Loksa Kultuur hoone ja endise Lahemaa kaubamaja hoone. 2009. aastal valminud Ida-Harjumaa turismiobjektide ja –marsruutide väljaarendamise kava investeringuvajaduste kontseptsioon näeb ette Loksa ajaloolise, muinsuskaitse all oleva bussijaama hoone rekonstrueerimise.

Loksa linna kui turismisihtkoha kohta leiab viiteid internetis. Linna kodulehe turismi käsitlevas alajaotuses on Loksa linna kohta informatsioon eesti keeles koos illustratiivsete fotodega. Trükiseid Loksa linnast on viimasel ajal koostatud mitmeid: fotoalbum „Loksa“ (2010, Galina Nikitina, kordustruk 2015), raamat loksalastest „Sinust ja Sinule Loksa“ (2010, Eha Gnadeberg, Reet Vaher), eesti- ja inglisekeelne Loksa linna voldik (2012) ja venekeelne teatmik linna elu korralduse/toimimise kohta. Loksa poolteist sajandit tagasi alanud hariduselust jutustavad raamatud „Loksa kool 150“ (2017, ...) ja „Школьные годы чудесные“ (2018, Galina Nikitina). Lisaks on Loksa linna kui turismisihtkoha tutvustatud MTÜ Arenduskoda poolt Leader piirkonda tutvustavas teatmikus koos filmiga "Hummer" ning mitmetes Eestis ilmunud turismialastes väljaannetes. Loksa linna sissesõidul on piirkonda tutvustav kaart.

Linnal on plaanis asutada Loksa muuseum. Muuseumi eesmärk on tutvustada turistidele, ühepäevakülastajatele ja kohalikele Loksa linna ja selle lähiümbruse ajalugu. Teiseks eesmärgiks on parandada turistidele, ühepäevakülastajatele ja kohalikele elanikele asjakohase ja aktuaalse turismiinfo kättesaadavust. Loksa kuulub MTÜ Arenduskoja Leader piirkonda ning on läbi selle liitunud Lahemaa Euroopa Turismiarenduskavaga. Turismi arendamisele aitaks ka suuresti kaasa majutuskohtade ja hotelli rajamine linna.

Karmo Kaasiku 2011. aastal kaitstud töös „Loksa linna turismiarenduskava aastani 2014 ja visioon aastani 2040“ nähakse Loksa linna prioriteetidenä turismi arengus nii spordi-, öko-, tervise- kui ka puhketurismi arendamist.

Sporditurismi arendamiseks tuleks kaasajastada olemasolevaid spordirajatisi ja ehitada uusi, eesmärgiga luua aastaringised sportimisvõimalused eelkõige tervise- ja harrastussportlastele. Selleks tuleks rajada kaasaegne spordikompleks, staadion, mänguväljakud (nt uisu- ja tenniseväljakud). Linnas on võimalik harrastada ka nt jäägolfi, jääpurjetamist, viia läbi regulaarseid matku vastavalt hooajale (nt foto-, ratta-, süsta-, kelgu-, suusa- ja uisumatkad).

Ökoturism rõhutab loodus- ja kultuuripärandi säilimist. Selle arendamiseks tuleks majutusasutused ehitada vastavalt Rohelise Võtme nõuetele.

Terviseturismi arendamisele aitaks kaasa lisaks praegu pakutavale taastusravile ravi- ja heaolu veekeskuse rajamine. Huvitav on ka Karmo Kaasiku töös käsitletud idee saunaküla rajamisest Kuivoja risti ranna-alale, mille kohaselt koosneb nn saunaküla erinevaid saunatüüpe pakkuvatest saunamajadest koos majutusvõimalusega, peamajast koos toitlustusvõimaluse ja konverentsisaali kasutamise, olemas on ka sportimisvõimalused jms.

Puhkepiirkonnas on võimalik arendada mitmekülgset puhketurismi. Perspektiivseks puhkepiirkonnaks on rannalõigud, mis jäävad Mere tänava ja supelranna vahelisele alale ning Loksa-Suurpea tee äärde. Puhketurismi edendamiseks tuleks parandada rannaäärset infrastruktuuri, rajada näiteks promenaad, jahtide randumise kai. Atraktiivseks puhkekohaks võiks kujuneda linna põhjaosas, elamurajooni ja tehase vahel, 15-el hektaril laiuv endine savikarjäär, kui see korrastada ja sinna rajada valgustatud jalakäijate teed, piknikuplatsid, asutada paadilaenus.

Arengueeldused:

- Loksa geograafiline asend on soodne;
- Loksas asub sadam;
- transpordiühendus on hea pealinna ja naabervalla asulatega;
- tervisespordi harrastamiseks on rahuldavad tingimused (terviserada, ujula).
- Loksa linn osaleb Lahemaa Rahvusparki Säätva arengu strateegias

Probleemid:

- **vähe on majutus- ja toitlustuskohti;**
- puudub Loksa linna traditsiooniline suurüritus, mis looks teistest konkureerivatest piirkondadest eristavat identiteeti;
- Loksa linna kui turismi sihtkohta reklaamitakse vähe;
- aktiivseks puhkuseks vajalikke välispordirajatiste vähesus sh kergliiklusteid
- rannaäärne infrastruktuur ja savikarjäärade ala välja arendamata;
- turismialane koostöö naaberomavalitsustega puudub.

VISIOON 2040

Loksa on puhta looduse, omanäolise kultuurimaastiku ning aktiivse puhke- ja sportimisvõimalustega turismikeskus. Loksa linna iseloomustavad aastaringsed kvaliteetsed, kliendi soove arvestavad teenused, kaunis põhjamaine loodus ja turvaline keskkond. Loksa linna elanikud väärtustavad turismi kui olulist majandusharu.

EESMÄRGID

Turismi infrastruktuuri arendamine, turismiatraktsiooni leidmine, turismitoodete valiku laiendamine ja kvaliteedi tõstmine, Loksa linna kui turismi sihtkoha reklaamimine, turismialase koostöö arendamine.

Ülesanded:

- kasutada ära turismi kui majandusharu potentsiaal ja avaneda uutele investeeringutele;
- suurendada kohapeal pakutavat turismitoodete valikut ning tõsta juba olemasolevate turismitoodete ja teenuste kvaliteeti;
- algatada turismialaseid projekte ja viia ellu koostöös teiste omavalitsustega;
- arendada teiste omavalitsustega ühist arendus- ja turundustegevust;
- lahendada koostöös ettevõtjatega, riigiasutustega ja kolmanda sektoriga turismialaseid kitsaskohti;
- teostada süstemaatilist turismialast koostööd Põhja-Eesti turismiettevõtetega ja organisatsioonidega;
- kasutada piirkonna rikkust- puhast loodust ja omanäolist kultuurimaastikku turismi propageerimiseks;
- rajada rannapiirkonna infrastruktuur;
- edastada informatsiooni kõigi turismiobjektide, ettevõtete ja sündmuste kohta;
- korraldada traditsioonilisi spordi- ja kultuuriüritusi, mitmekesistada puhke- ja sportimisvõimalusi;
- suurendada Loksa linna tuntust turismikohana;
- rajada linnamuuseum;

6. Tehniline infrastruktuur

6.1 Teed, tänavad, transport

Loksa linn asub 65 km kaugusel Tallinnast ca 15 km Tallinn-Narva maanteest põhja pool. Linna idapiiril kulgeb Liiapeksi-Loksa maantee, mis linna piires on riigimaantee hulka kuuluv Tallinna tänav. Laevatehase juurest algav Kalurite tänav kuulub Loksa–Pärispea–Viinistu riigimaantee hulka. Tallinna tänavalt Rohuaia tänavale hargnev lõik on Loksa- Viinistu riigimaantee, Leesi–Hara–Loksa riigimaantee hulka kuuluv tee on linna piires Rahu tänav. Ülejäänud Loksa ümbruskonnas paiknevad maanteed on järgmised:

- Loksa-Kotka-Võsu-Rakvere;
- Loksa- Kasispea- Ilumäe- Palmse-Viitna;
- Loksa-Kotka-Valgejõe.

Linna tänavatevõrk on välja kujunenud. Suurema liikluskoormusega tänavateks on Tallinna, Rohuaia, Rahu, Posti ja Kalurite tänav. Riigiteid on linnas ca 5,5 km, kohalikke teid 20,4 km. Teede ja tänavate kogupikkuseks on linnas ca 26 km, millest suur osa on asfalteeritud. Raskeveokite osakaal liikluses on suur, kuna linna läbivad riigiteed. Loksa linnas teede hooldust ja lumetõrjet korraldab linnavalitsus. Loksa linna läbivaid riigiteid hooldab maanteeamet.

Loksa bussiühendus naaberasulatega Kuusalu vallas ja Tallinnaga on hea, arvestades nii transpordivahendi kvaliteeti kui sõidugraafikut. 2019.aasta kevadel avati taas 90-ndate alguses katkenud bussiühendus Rakverega. Taastatud on ka bussiliiklus marsruudil Loksa-Peterburg. Täiendavalt ühistranspordile on käigus Kuusalu valla õpilasliinid ja ettevõtete bussiliinid. Loksa linn on MTÜ Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus liige.

Loksa linna tänavad ja teed on valgustatud ca 400 valgustiga, mida juhitakse 8 tänavavalgustuse juhtimiskilbi kaudu. Kõik valgustid on varustatud kaasaegsete kõrgrõhu Na-valgusallikatega. Kasutusel on nii tänavavalgustuse paljasjuhtmelised kui ka kaabelõhuliinid, osaliselt on tänavavalgustus rajatud kasutades maakaableid. Valgustite põlemise aeg s.t süttimine ja kustumine on reguleeritud fotoelementide poolt, mis mõõdavad valguse hulka. Umbes 1/4 valgustitest on amortiseerunud ning vajavad vahetamist.

Kõnni- ja kergliiklusteid on linnas ca 4,4 km, linna peatänavatest on kõnniteega suures osas ääristatud Tallinna tänav ning Rohuaia tänav. Plaanis on lähiajal rajada kõnni- ja kergliiklusteed ka Posti ja Kalurite tänava äärde ning pikendada Tallinna ja Rahu tänavaäärset kõnniteed.

Linna üldplaneeringuga on ette nähtud:

1. linna lõunapoolse möödasõidutee ehitamine Rahu tänava liikluskoormuse vähendamiseks ning juurdepääsu tagamiseks uutele puhkebaasidele ja eramutele;
2. parkla ja juurdepääsuteede rajamine linna edelaossa supelranna ja mereäärsesse puhkepiirkonda;
3. kõnni- ja kergliiklusteede rajamine Posti, Nooruse, Männi, Mere, Lasteaia, Tallinna ja Kalurite tänava äärde;
4. Tallinna ja Rohuaia tänava ristmiku väljaehitamine
5. Mere tänava, Mere tänava pikenduse ja silla projekteerimine ning ehitamine Tallinna-Posti tänava ristmikuni.

Arengueeldused:

- välja on kujunenud teede- ja tänavatevõrk;
- olemas on looduslikud eeldused kergliiklusteede rajamiseks;
- ühistranspordiühendus on hea Tallinna ja naaberomavalitsustega.

Probleemid:

- tänavavalgustus on amortiseerunud;
- ühistranspordiühendus on minimaalne Lääne- ja Ida-Virumaaga.

VISIOON 2040

Kõik linna sõiduteed on kaetud kõvakattega, hooldatud ja valgustatud. Välja on arendatud kergliiklusteede võrgustik.

EESMÄRK

Lähialade, maakonna ja Eesti teedevõrguga ühendatud ning sujuvat liiklemist võimaldavate tänavate, kergliiklus- ja kõnniteede võrgustiku loomine. Linna ja selle lähialade igapäevast töö ja tarbimisega seotud liikumist võimaldav kohalik ühistranspordiühendus.

Ülesanded:

- arendada teedevõrku ja parandada teedehoiu taset;
- remontida jooksvalt tänavaid ja kõnniteid;
- koostada remonti vajavate tänavate rekonstrueerimisprojektid;
- kergliiklus- ja kõnniteede rajamine;
- ehitada välja 3-faasiline tänavavalgustuse võrk;
- suurendada liiklusohutust;
- taastada ühistranspordiühendus Rakverega.

6.2 Infokommunikatsioon, andmeside

Linna hea käekäik sõltub palju sellest, millised on infovahetuse võimalused ettevõtete, asutuste, firmade ja üksikisikute vahel.

Loksa linnas on olemas televisiooni kaabelvõrk, mida haldab OÜ DJUK. Nimetatud võrguteenuseid tarbivad eelkõige linna kirdeosa korruselamute asustajad. Palju kasutatakse Eesti suurima telekommunikatsiooni ja IT-ettevõtte Telia Eesti AS ja AS Elisa Eesti teenuseid. Mõningal määral on levinud ka teiste telekommunikatsiooniettevõtete teenuste kasutus.

Telefoniside teenust pakub linnas Telia Eesti AS, kellel asub linnas digitaalne telefonijaam. Võimalik on tarbida ka mobiilsidevõrkude teenuseid: Telia, Tele 2, Elisa.

Loksa linn on kaetud interneti püsiühendusega. Pärna tänaval paiknev ning Teliale kuuluv digitaalne telefonijaam ja ADSL sõlm on piisava tehnilise võimsusega ning vastavalt turu nõudlusele hõlpsalt laiendatavad. Suuremad internetiteenuse pakkujad on linnas lisaks Telia Eesti AS-ile veel OÜ DJUK ja GoNetwork OÜ. Loksa Linnavalitsuse lokaalvõrgu kiiruseks on hetkel ca 100 Mb/s.

WiFi levialad asuvad Loksa Linnaraamatukogus (Tallinna tn 45), Tulisilma Ärikeskuses/OÜ Tulisilm (Tallinna tn 14), Loksa ujulas (Tallinna tn 47b). Avalik internetipunkt asub Loksa Linnaraamatukogus, tasuline internetipunkt aga Tulisilma Ärikeskuses. Seega telefoniside ja interneti püsiühenduse tehniline kättesaadavus elanikkonnale on tagatud.

Loksa Linnavalitsus on välja arendanud Loksa linna võrgulehe, millele pandi algus 2000. aastate algul koostöös endise Loksa vallaga. 2003. aastal hakkas linna võrgulehte haldama ettevõtte Artaxis AS, alates 2007 kasutati võrgulehe pidamisel aga Hansanet OÜ teenuseid. 2014. aastal hakkas linn kasutama kohalike omavalitsuste teenusportaali KOVTP2 (www.loksalinn.ee), mis annab paremaid võimalusi pakkudes elanikkonnale aktuaalset informatsiooni linnas toimuva kohta. Lisaks annab linnavalitsus alates 2003. aastast kord kuus välja kakskeelset väljaannet Loksa Elu (paber kandjal, linna võrgulehel), mis varustab elanikkonda kohaliku informatsiooniga.

Arengueeldused:

- linnaelanikele on tagatud telefonise ja interneti püsivõrgulehe tehniline kättesaadavus;
- linnas toimib kohalik kaabeltelevisioon; linnal on toimiv koduleht
- antakse välja linnaelu kajastavat väljaannet Loksa Elu.

VISIOON 2040

Loksa on kaasaegse infokeskkonnaga linn.

EESMÄRK

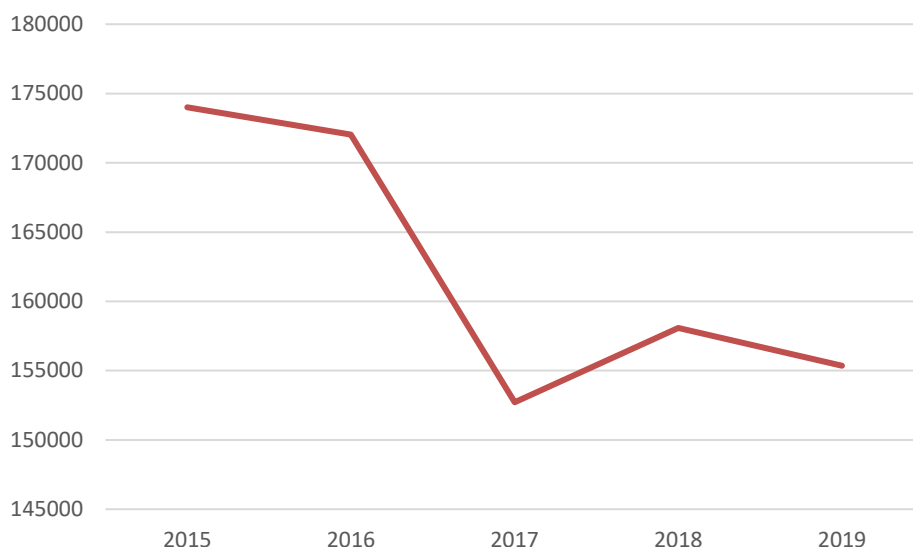
Kaasaegse infokeskkonna väljaarendamine ja seeläbi parema elu- ja töökeskkonna loomine elanikele. Teabelevi korraldamine.

Ülesanded:

- arendada andmeside infrastruktuuri ja laiendada infotehnoloogia kasutust kõigis eluvaldkondades;
- suurendada elektrooniliste teenuste kättesaadavust, mille tulemusena suureneb oluliselt riigi, linna ja kodanike vaheliste suhete operatiivsus ja paindlikkus;
- tõsta haldusasutustes infotehnoloogia potentsiaali;
- regulaarselt uuendada arvuti tark- ja riistvara;
- uuendada ja arendada aktiivselt linna elu ja juhtimist kajastavat võrgulehekülge;
- jätkata Loksa Elu väljaandmist;
- suurendada andmesidekiirust linnaasutustes, viies sisevõrgu kiiruse 1 Gbit/s-le.

6.3 Ühisveevärk- ja kanalisatsioon

Alates 01.11.2010 on Loksa linna vee-ettevõtjaks 100% linna osalusega OÜ Loksa Haljastus. Loksa linna haldusterritooriumil on rajatud kaheksa puurkaevu, milledest kolm (Posti 27a, Ranna 19, Tallinna 47) on lülitatud linna ühtsesse veevarustussüsteemi, Lõuna 7a asuv puurkaev ei ole lülitatud ühtsesse veevarustussüsteemi (sellest puurkaevust varustatakse kogu Lõuna tänava ja Tallinna tänava (54 kuni 81) kinnistuid), ülejäänud varustavad lokaalseid süsteeme. Linna ühtsesse veevarustussüsteemi lülitatud puurkaevude keskmine summaarne toodang on Osühing Loksa Haljastus andmetel: 2013 a. 22 m³/h, 2014 a. 17,5 m³/h ja seisuga 27.05.2015. a. 19,8 m³/h, 2016. a. 19,6 m³/h, 2017. a. 17,54 m³/h. Olemasolevad puurkaevud rahuldavad täielikult tuleviku veevajadused. Linna orienteeruv veetarve oli 2015. aastal 174 005 m³ aastas, 2016. aastal 172 032 m³ aastas, 2017. aastal 152 719 m³ aastas, 2018. aastal 158 084 m³ aastas, 2019. aastal 155 350 m³ aastas (joonis 11¹).

Joonis 11¹ linna orienteeruv veetarve m³ aastas

Keemiliste ja mikrobioloogiliste näitajate alusel kuulub linna joogiveeks kasutatav põhjavesi I kvaliteedi klassi 2015. a. üldraua näitaja piirsisalduse alusel. Joogivee kvaliteet on võrreldes varasemate aastatega püsinud stabiilne, põhiliseks probleemiks on olnud üldraua piirsisalduse näitajate väärtus. Joogivee pH jääb piirnormide ($\geq 6,5 \leq 9,5$) vahemikku, olles keskmiselt 7,5-8,0. 7,5 – 7,8.

Ühisveevärk hakkas Loksa linnas toimima 1971. aastal. Samal aastal ehitati Nooruse tn 3b reoveepumpla. Veetorustike (magistraalid, arvestatud ei ole torusid liitumiskohtadest objektideni) kogupikkuseks on hetkel ca 13,75 km. Ühiskanalisatsioonitorustiku pikkuseks Loksa linnas on ca 9,0 km (magistraalid, arvestatud ei ole torusid liitumiskohtadest objektideni). Ühiskanalisatsioonitorustik oli algselt rajatud aastatel 1965-2004, 2010-2013 kanalisatsioonisüsteem rekonstrueeriti. Torustikust enamik on isevoolne. Ühiskanalisatsiooniga on liitunud 2 520 inimest (92%). Elanikud, kellel puudub ühiskanalisatsioon, koguvad reovett kogumiskaevudesse, mida tühjendatakse assenisatsiooniga autode abil vastavalt vajadusele. Lisaks on linnas olemas sadevee- ja drenaaži- trassid.

2010. aasta maikuu kiitis Keskkonnainvesteeringute Keskus heaks Osühing Loksa Haljastus projekti linna ühisveevärgi ja kanalisatsioonisüsteemi rekonstrueerimiseks. Projekti realiseerimine toimus aastatel 2010-2013. Projekti raames rekonstrueeriti ja ehitati ca 9,4 km joogiveetorustikku ja ca 7,95 km kanalisatsioonitorustikku. Rekonstrueeriti 1 reoveepumpla (Nooruse 3b), 2 puurkaev-pumplat (Posti tn 27a ja Ranna tn 19), millele paigaldati ka veetöötlusseadmed ning rekonstrueeriti Loksa linna reoveepuhasti. Lisaks olemasolevate süsteemide rekonstrueerimisele rajati uusi joogiveetorustikke ca 1,58 km ja uusi kanalisatsioonitorustikke ca 3,52 km ning 5 reoveepumplat. Projektiga lahendati 90% loksalaste kvaliteetse joogiveega varustamise ja reovee puhastamisega seotud muredest. Lähitulevikus on plaanis valmistada ette uus rahastamisaotlus tagamaks kogu Loksa linna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni kaasajastamiseks.

Reovesi puhastatakse 1987. aastal rajatud ning alates 2010. aastast Osühingule Loksa Haljastus kuuluvas reoveepuhastis bioloogiliselt. 2013. aastal lõppes reoveejaama täielik rekonstrueerimine. Reoveepuhasti jõudluseks on 2 750 m³ heitvett päevas. Puhastatud reovesi juhitakse merre. Kui 2012. aastal käitles puhasti reovett 373 522 m³, siis järgnevatel aastatel on käideldud reovee kogused vähenenud ca 25%. Loksa Linnavalitsuse tellimusel kaasajastab OÜ Sweco Loksa linna veemajanduse arengukava aastani 2031.

Arengueeldused:

- linnal on reoveepuhasti;
- Loksa linna ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemid on suures osas rekonstrueeritud.

Probleemid:

- 10% trassidest vajavad ehitamist või rekonstrueerimist

VISIOON 2040

Kõikidele tarbijatele on tagatud kvaliteetne tarbevesi ja reovee kanaliseerimine. Reovesi puhastatakse vastavalt sätestatud normidele.

EESMÄRK

Kõigile linna elanikele kvaliteetset joogivett pakkuvate ning keskkonnasõbralike vee- ja kanalisatsioonisüsteemide jätkuv rekonstrueerimine.

Ülesanded:

- ehitada ning rekonstrueerida kõik linna vee- ja kanalisatsioonirajatised;
- ehitada vajalikud torustikud ning restkaevud sadevee ärajuhtimiseks;
- rakendada ellu Loksa linna ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengukava.

6.4 Soojusmajandus

Loksa Linnavolikogu on Loksa kaugküttepiirkonnaks määranud järgneva territooriumi: Tallinna tänav 9 majast mööda Tööstuse tänavat kuni Uus tänavani, edasi mööda Uus tänavat kuni Posti 27 hooneni ja edasi kuni linna piirini, sealt edasi kuni Rohuaia tänavani, Rohuaia tänavast kuni Tallinna tänavani, Tallinna tänav 40 majast mööda Valgejõe paremat kallast kuni Loksa laevatehaseni. Küttepiirkonnast väljajäävas piirkonnas kasutatakse küttematerjalina põhiliselt puitu, kasutusel on ka lokaalsed katlamajad.

Loksa linna soojusmajandus kuulub erakapitalile. Kaugküttetorustiku pikkus linnas on ca 5 kilomeetrit, ehitusaastateks 1974-1996. Kahes konteinerkatlamajas (tootmisvõimsus kokku ca 9 MW) on masuudi täielikult välja vahetanud kodumaine vedelkütus - põlevkivi kütteõli. Keskmiselt toodetakse aastas ca 20 000 MWh soojust, millest lõpptarbijatele müüakse ca 18 000 kWh. Soojusmajanduse haldaja Loksal on N.R.Energy OÜ.

Oluliseks probleemiks on kaugküttesüsteemide vananemine, mis muudab olemasoleva kaugkütte ebaefektiivseks, tingib suured trassikaod ning muudab soojusenergia tarbijatele kalliks. Kaugküttesüsteemid vajavad rekonstrueerimist - soojatrasside väljavahetamist ja uue hakkepuidukatlamaja ehitust koos vajalike ettekandesüsteemide, lao ja teedega. Rekonstrueerimine tuleb läbi viia aastatel 2017-2019.

2017. aastal alustati kaugküttetorustiku väljavahetamist ja 2018. aasta novembriks on Loksa linnas uuendatud 100% kaugküttetorustikust. Uus, hakkepuidul töötav katlamaja peaks hakkama varustama linnaelanikke soojaga 2021. aastal. Soojatrasside rekonstrueerimine võimaldas laiendada kaugkütte piirkonda laevatehase ja Kalurite tänava ning Grossi Kaubamaja äärses piirkonnas võrra. Nüüd hõlmab Loksa linna kaugkütte piirkond Valgejõe paremast kaldast põhja poole jäävat linna territooriumit.

12.09.2019 määrusega nr 10 kinnitas Loksa Linnavolikogu muudetud Loksa linna soojusmajanduse arengukava aastateks 2019-2028.

Arengueeldused:

- linnas toimib kaugküttesüsteem

Probleemid:

- katlamaja vajab rekonstrueerimist või uue katlamaja ehitamist Loksale.

VISIOON 2040

Linna kaugküttepiirkonna elanikud on varustatud kütte ja aastaringse sooja veega.

EESMÄRK

Tarbijate stabiilne ja riskivaba soojusenergiaga varustamise tagamine.

Ülesanded:

- teha koostööd soojusenergia ettevõtjaga eeltoodud probleemide lahendamiseks.
- rakendada ellu Loksa linna soojamajanduse arengukava.

6.5 Elektrivõrk

Loksa linn saab elektritoite linna kirdepiiril asuvast 110 kV alajaamast. Tarbijate elektrienergiaga varustamiseks on linnas välja ehitatud 14 jaotusalajaama ja linna kahepoolne toide. Loksa linna 380 V elektriliinid on ca 60% ulatuses ehitatud maa-aluste kaabelliinidena, ca 40% on veel õhuliine. Positiivne on Eesti Energia järjepidev töö õhuliinide asendamisega kaabelliinidega ning alajaamade rekonstrueerimisel.

Arengueeldused:

- linna tarbijatele on tagatud elektrivarustus;
- Eesti Energia AS asendab järjepidevalt õhuliine maakaabelliinidega ning rekonstrueerib alajaamu.

Probleemid:

- Elukeskkonda risustavad õhuliinid.

VISIOON 2040

Kõigile linnaelanikele on tagatud pingestandardile vastav elektrivarustus. Linnapildist on kaotatud amortiseerunud õhuliinid ja rajatised.

EESMÄRK

Elektrivarustuse- ja ohutuse parendamine.

Ülesanded:

- õhuliinide asendamine maakaabelliinidega;
- alajaamade rekonstrueerimine.

6.6 Jäätmekäitlus

Jäätmehoolduse kord Loksa linnas on sätestatud 2014. aastal linnavolikogu poolt vastu võetud Loksa linna jäätmehoolduseeskirjas. Jäätmehoolduse arengusuunad on määratletud linnavolikogu poolt 2014. aastal kinnitatud Loksa linna jäätmekavas 2014-2020. Loksa linnas toimub alates 2006. aastast korraldatud jäätmevedu. See tähendab, et olmejäätmete kogumine ja vedamine Loksa linna haldusterritooriumil toimub hanke võitnud ettevõtja poolt. Käesoleval ajal teenindab linna Eesti Keskkonnateenused AS. 2014. aastal valmis ning 2015. aasta veebruaris avati MTÜ Keskkonnateenused tellimisel Tallinna tn 5a Loksa jäätmejaam, kus linna ja kuusalu valla elanikelt ning ettevõtetelt võetakse vastu kõiki taaskasutatavaid jäätmeid, sh ka ohtlike jäätmeid.

Arengueeldused:

- linnas toimub korraldatud jäätmevedu;
- välja on töötatud jäätmekava ja jäätmehoolduseeskiri;
- korraldatud on ohtlike jäätmete kogumine;
- toimib pakendijäätmete kogumise võrgustik;
- kord kvartalis toimub suurjäätmete tasuta äravedu.
- korraldatakse igakevadist heakorrapäeva.

Probleemid:

- toimub ebaseaduslik prügi ladestamine;
- elanikkonna keskkonnateadlikkus on puudulik

VISIOON 2040

Loksa linnas eksisteerib maksimaalset taaskasutust võimaldav ja keskkonnasäästlik jäätmekäitlussüsteem, mis haarab endasse keskkonnateadlikud elanikud, hästi varustatud majapidamised, spetsialiseeritud kogumispunktid ning säästva toimiva jäätmeveo. Linnaelanikud ja ettevõtted rakendavad jäätmete lahuskogumist, rajatud on jäätmejaam.

EESMÄRGID

Eeskujuliku ja kaasaegse jäätmemajanduse arendamine ning puhta linnakeskkonna tagamine.

Ülesanded:

- tõsta elanike keskkonnateadlikkust;
- pidevalt uuendada ja rakendada linna jäätmekava ja jäätmehoolduseeskirja.

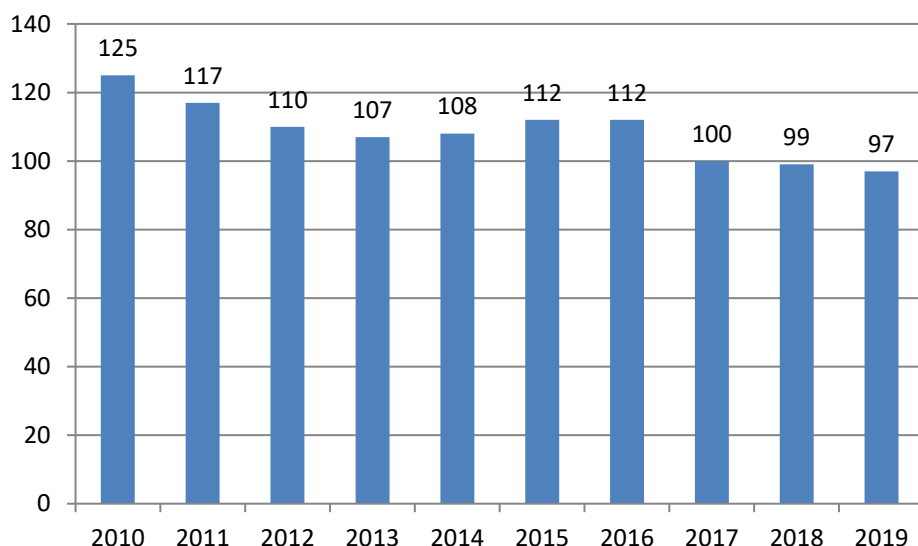
7. Sotsiaalne infrastruktuur

Linna kui omavalitsuse põhiülesanne on kohaliku elu terviklik ja prioriteetne arendamine. Majandusliku ja sotsiaalse elu arendamine nõuab aga linnaelanike aktiivsuse kasvu. Kohaliku elu arendamise prioriteediks on elanikkonna haridus, kultuur ja haritus.

7.1 Haridus

7.1.1 Alusharidus

Loksa linnas annab alusharidust Loksa Lasteaed Õnnetriinu, mille teeninduspiirkonnaks on Loksa linn. Loksa lasteaias on piisavalt vabu kohti, seetõttu on võimalik võtta sinna lapsi ka väljastpoolt Loksa linna. Loksa Lasteaed Õnnetriinu on tervistava arengusuunaga. Lasteaed kuulub 2009.aastast Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku. Lasteaias toimub õppe-kasvatustöö 6 rühmas, neist 3 vene õppekeele rühma, 2 eesti õppekeele rühma ning 1 liitühm. Laste arv aastatel 2009-2019 on toodud joonisel 12. Kui laste arv lasteaias on aastatel 2009 kuni 2012 vähenenud, siis perioodil 2012-2016 on laste arv püsinud stabiilsena vahemikus 107-112. Alates aastast 2017 laste arv hakkas langema. 2019 aasta septembri seisuga on lasteaia nimekirjas 97 last.

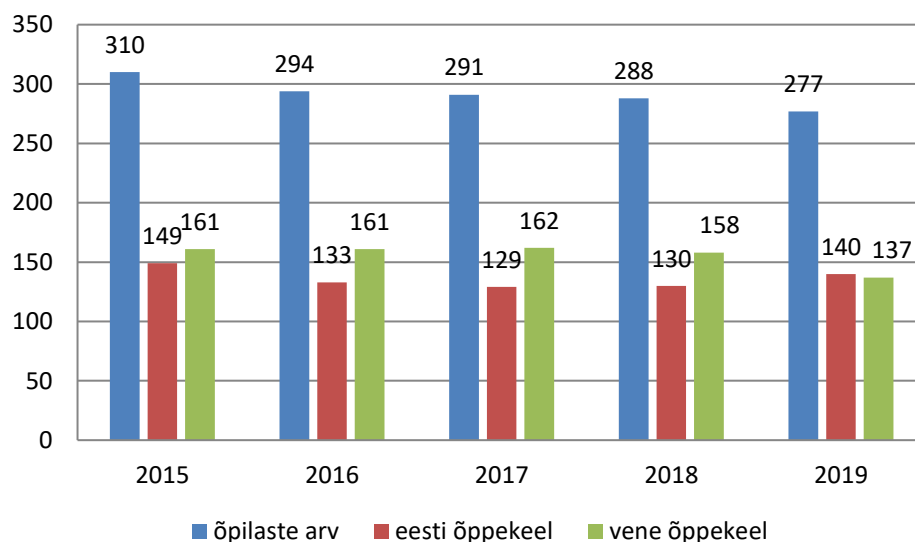

Joonis 12. Laste arv Loksa Lasteaias Õnnetriinu aastatel 2010-2019 septembri seisuga. Allikas: Loksa Lasteaed Õnnetriinu.

Loksa Lasteaed Õnnetriinu (Lasteaia tn 3) on ehitatud 1984. aastal 280 lapsele (12 lasteaiarühmale). Õppe-kasvatustööd alustati lasteaias 1985. aasta märtsis. Oktoobrist 2013 tegutseb Loksa Lasteaed Õnnetriinu renoveeritud majas Lasteaia tn 3. Sügisest 2014 avati lasteaias keelekümbelrühm (töötab osalise keelekümbeluse meetodil) ja alates 2019 kõik vene rühmad töötavad keelekümbeluse meetodi järgi. Loksa Lasteaias Õnnetriinu tegutseb kaks huviringi MTÜ Virumaa Sport jalgpallitreening ja Tallinna spordiselts Kalev üldtreening.

7.1.2 Põhi- ja keskharidus

Kuni 31.08.2010 tegutses Loksa linnas kaks üldhariduskooli: Loksa 1. Keskkool ja Loksa Vene Gümnaasium. Haridusreformi käigus ühendati Loksa 1. Keskkool ja Loksa Vene Gümnaasium ja kool nimetati ümber Loksa Gümnaasiumiks. Loksa linna koolivõrgu ümberkorraldamise tingis õpilaste arvu vähenemine koolides.

Joonis 13. *Õpilaste arv Loksa Gümnaasiumis aastatel 2015-2019 septembri seisuga. Allikas: Loksa Gümnaasium.*

Õpilaste arvu vähenemise tõttu tuleb Loksa linnal ja naaberomavalitsustel teha koostööd ühise haridusstrategia väljatöötamiseks (joonis 13).

Loksa Gümnaasiumis õpib 2019. aasta 1. septembri seisuga 277 õpilast. Loksa linnas mitteelavate õpilaste arv on 26% kogu õpilaste arvust. Enamasti on tegemist ümberkaudsete Kuusalu valla külade lastega. Loksa linna elanikud õpivad ka teiste omavalitsuste koolides. Kõige rohkem minnakse õppima Tallinna koolidesse ja Kuusalu valda.

Loksa Gümnaasiumis õppetöövälisest huviringidest võtab enim õpilasi osa mudilaskoorist, rahvatantsuringidest ja erinevatest spordiringidest (rahvastepall, võrkpall, minivõrkpall, sportmängud, kergejõustik). Tähtsal kohal on huviharidus, programmeerimine ja robotika. Töötavad kunstiring, kodundus, jalgpall, purjetamine ja käsitööring. Spordiringide kasutuses on 2019. aastal renoveeritud spordisaal. Aktiivselt osaletakse 1999. aasta septembrist Loksal tegutsevate Noorte Kotkaste ja Kodutütarde tegevustes, milles kaasalõövad noored on toonud juba aastaid maakondlikke ja vabariiklikke esikohti erinevatelt võistlustelt. Tegemist on vabatahtlike isamaaliste skautlike Kaitseliidu noorteorganisatsioonidega (Noored Kotkad, Kodutütred), mille eesmärgiks on kasvatada noori vaimselt ja kehaliselt terveiks Eesti kodanikeks. Südamenasjaks on võetud aidata Eesti riigil kasvatada noortes armastust oma kodumaa, austust oma vanemate ja sõprade vastu, arendada neis oskust olla iseseisvad ning tulla toime erinevates eluolukordades. Samuti peetakse oluliseks noorte kehaliste võimete arendamist ning tervislike eluviiside tutvustamist.

Kuna koolihooned on vanad ja erinevatel aegadel ehitatud, siis vajaks hoonetekompleks ühtset rekonstrueerimisprojekti, millega lahendataks kõik tänased probleemid (vee- ja kanalisatsioonisüsteem, küttesüsteem, aula ja söökla).

Loksa Gümnaasiumis on tugev õpetamise tase. Seda kinnitab 2019. aasta, kus riigieksamite tulemuste põhjal saadi 17. koht vabariigis. 2018/2019 õppeaastal said Loksa Gümnaasiumi õpilased esikoha vene keel võõrkeelena rahvusvahelisel konkursil, maakondlikul geograafia olümpiaadil ja ka ühiskonnaõpetuse olümpiaadil saavutati teine koht, samuti saadi maakondlik teine koht emakeeleolümpiaadil (vabariigis 13.-15. koht). Bioloogiaolümpiaadil saavutati maakonnas neljas koht. Algklasside luulekonkursil pälvis Loksa Gümnaasiumi õpilane žüriipremia.

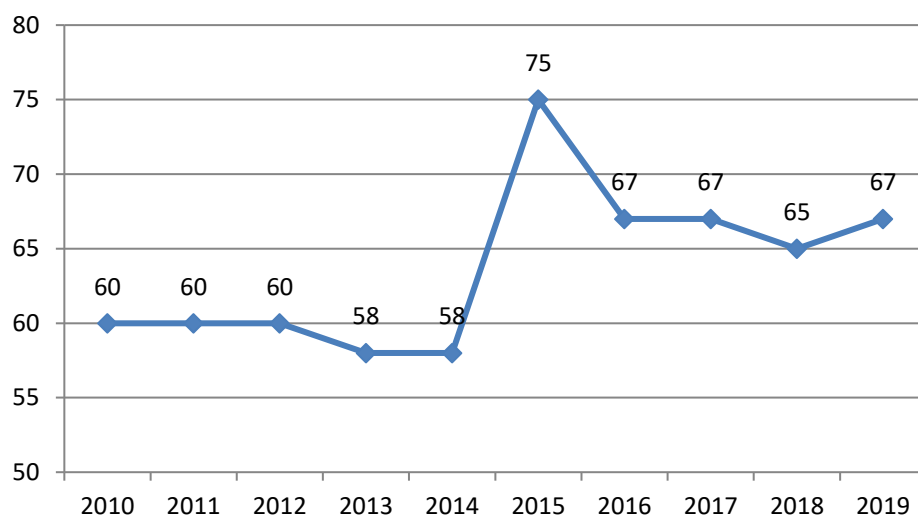
2018-2019 õppeaastal osaleti 8. klasside geograafia teemapäevadel, parim koht kooli võistkonnal oli II-III. Programmeerimispäeval algklassidele „Programmeerin ise“ saavutati võistkondlik III koht. Väitluskonkursilt START saadi I ja III koht. Osaleti ka EMV väitluses etappidel, parim saavutus oli II etapil I koht algajate arvestuses. Osa on võetud igal aastal algklasside joonistuspäevades ja geomeetria teemapäevadest.

Loksa Gümnaasiumi ruumides tegutsevad järgmised huviringid: algklasside kunstiring, võrkpall, mudilaskoor, rahvatantsuringid, kergejõustik, sportmängud, robootika, arvutiring, majandusring, loovtegevus, kodundus (eesti- ja venekeelne), jalgpall, meisterdamine, aeroobika, näitering. Loksa Gümnaasiumi õpilased osalevad ka mitmetes teistes kohalikes ringides, nagu purjetamine, tehnikaring, foting, käsitööring, Lemara Vahi kunstistuudio, JJ-Street tantsuring, lastekoor, vokaalansamblid, rannakeel, puhkpilliorkester, instrumentaalansambel jne.

Põhikool tagab hea üldettevalmistuse haridustee jätkamiseks. Gümnaasiumiosasse võetakse õpilasi vastu põhikooli lõputunnistuse alusel, millel peavad kõik hinded olema vähemalt „rahuldavad“. Loksa Gümnaasiumis arendatakse ühte õppesuunda – humanitaar-loodusained. Kõikidel õpilastel on võimalik õppida vähemalt 4 kursuse ulatuses saksa keelt ja 2 kursuse ulatuses prantsuse keelt. Valikainete õppimine toimub klassidevahelistes õpperühmades. Loksa Gümnaasiumis on toimunud üleminek eesti õppekeelele.

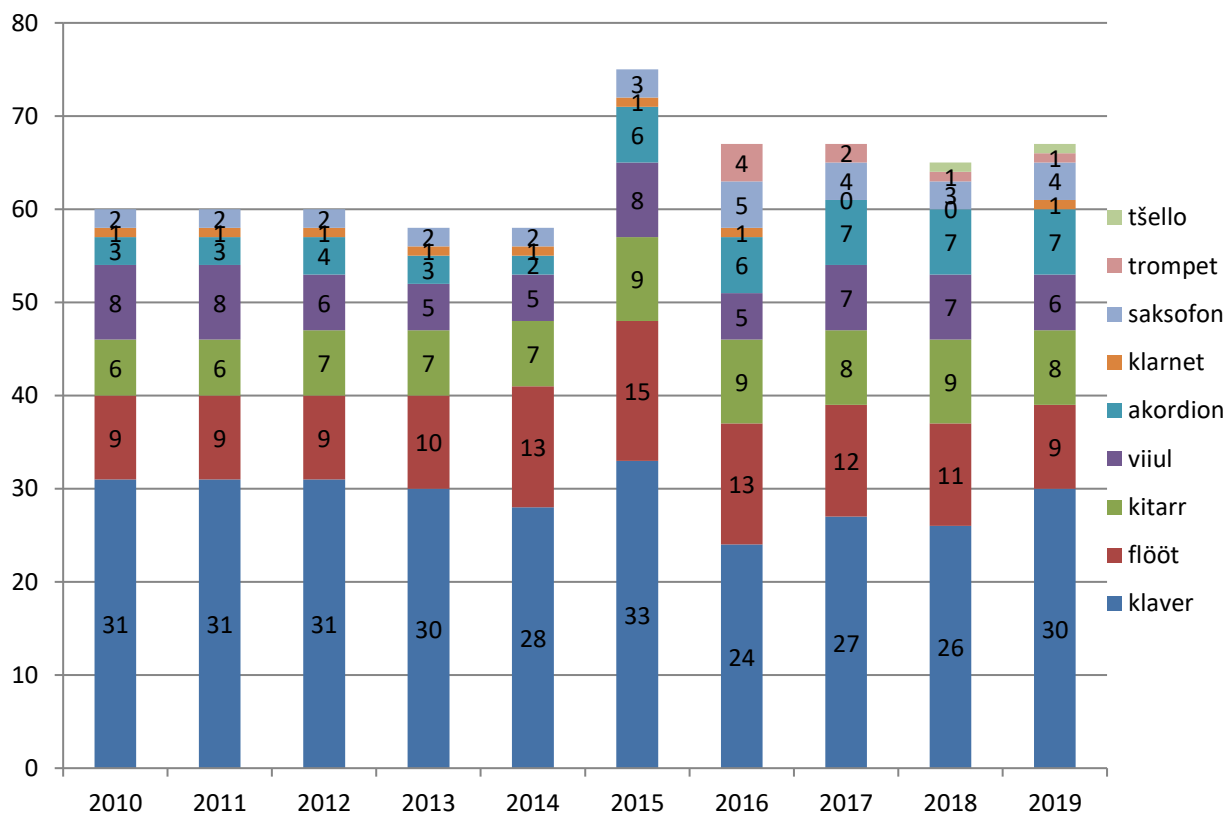
7.1.3 Huviharidus

Loksa linnas on üks huvikool – Loksa Muusikakool. Muusika traditsioonid ulatuvad tagasi esimese vabariigi aega. Pillimängu oli Loksal võimalik õppida juba enne muusikakooli asutamist. 1972. aasta 1. septembril avati Loksal Laste Muusikakool, kus alustas õpinguid 54 õpilast (1., 2., 3. klass). Õpilaste arv Loksa Muusikakoolis aastatel 2010-2019 on toodud joonisel 14. Viimasel paarikümnel aastal on õpilasi koolis olnud 70 ringis, perioodil 2010- 2014 58-60. Alates 2015. aastast, mil avati ettevalmistusklass, ületas õpilaste arv 70 piiri. 2018/2019 õppeaastal oli õpilasi 67. 2019/2020 õppeaastal on õpilaste arv hakanud vähenema ning on näha, et õpilaste arv väheneb järgnevatel aastatel veelgi.

Joonis 14. Õpilaste arv Loksa Muusikakoolis aastatel 2010-2019. Allikas: Loksa Muusikakool.

Läbi aegade on Loksa Muusikakooli õpilased saavutanud häid kohti erinevatel konkurssidel. Loksa Muusikakoolis on võimalik õppida klaverit, flööti, plokkflööti, akordionit, kitarr, viiulit, tšellot, klarnetit, saksofoni, alates 2016. aastast on võimalik õppida vaskpillide erialal. Enim on lapsed huvitunud klaveri erialast – aastatel 1997-2013 on ligi pooled kooli õpilased otsustanud klaverimängu õppida. Populaarsed on flöödi ja kitarr õpingud, vähenenud on huvi akordioni ning viiuli õpingute vastu. Väikseim on õpilaste osakaal klarneti ja saksofoni erialal.

Joonis 14¹. Loksa Muusikakoolis õpitavad muusikainstrumendid aastatel 2010-2019. Allikas: Loksa Muusikakool.

Muusikakooli hoolekogu initsiatiivil on 2017. aasta jaanuaris loodud mittetulundusühing Loksa Huvikeskus, et saada lisavahendeid kooli materiaal-tehnilise baasi arendamiseks ja uute muusikainstrumentide soetamiseks.

2019. aastal sai 10 aastaseks Muusikakooli juures edukalt tegutsev vilistlaste akordionistide ansambel. 2017 aastal alustas tööd Loksa Muusikakooli Puhkpilliorkester. Samal aastal loodi Muusikakooli juurde vilistlaste segakoor. Ka vokaalansamblid ja instrumentaalansambel tegutsevad muusikakooli juures.

Loksa muusikatraditsioonide jätkamiseks vajab muusikakool ka edaspidi ruumide rekonstrueerimist ja muusikainstrumentide soetamist.

7.1.4 Elukestev õpe

Elukestva õppe riikliku strateegia kohaselt hõlmab elukestev õppimine kõiki elu jooksul ette võetud õppetegevusi eesmärgiga parandada teadmisi, oskusi ja kompetentse vastavalt iseenda, kodanikkonna, ühiskonna ja/või tööturu vajadustele. Strateegia eesmärk on suurendada kõigi sihtrühmade õpimotivatsiooni, eriti aga nende, kellel tänases Eestis on juurdepääs haridusele takistatud, kas siis rahaliste vahendite, aja või muude ressursside puudumise tõttu. Elukestev õpe keskendub eelkõige tasemeharidusest väljapoole jäävatele enesearendamisvõimalustele ehk täiskasvanuharidusele.

Täiskasvanutel on võimalik jätkata katkenud põhi- või keskhariduse omandamist Tallinnas ja Rakveres. Loksa linnas korraldatakse keelekursusi. 2010/2011 aastal osales eesti keele kursustel 60 inimest. 2019 aitas keelekursusi Loksal korraldada MTÜ Loksa Arenduskeskus.

Kõigil õpilastel on olemas võimalused ja tingimused võimete- ja huvidekohase ning kvaliteetse hariduse omandamiseks, mis võimaldavad jätkata õpinguid ja elus väärikalt toime tulla. Tagatud on juurdepääs õpivõimalustele ja hariduskohustuse täitmine, on tagatud õppekohtade olemasolu tugisüsteemide ja õppe individualiseerimisega. Kvaliteetne õpe on kättesaadav kõigile soovijaile. Õppe kvaliteet on tänu pädevatele õpetajatele, kaasaegsele õppekavale ja õpikeskkonnale, asjatundlikule juhtimisele ning asjakohasele kvaliteedihindamise süsteemile hea. Haridusasutuses on kesksel kohal laps/õpilane. Et toetada iga õppuri haridusteed, arvestatakse õppekorralduses ja õppe sisu kujundamisel õppijate erinevaid vajadusi ja võimeid, kuid toimivad info- ja nõustamissüsteemid vajavad pidevat täiendamist. Samuti vajavad täiendamist hariduslike erivajadustega õpilastele loodud tarvilikud tugisüsteemid. Üleminekud lasteaiast kooli, ühelt haridustasemelt teisele, on sujuvad.

Hallatavate asutuste töötajad osalevad aktiivselt täiendkoolitustel. Tõusnud on töötajate hulk, kes on läinud omandama kõrgharidust. Koostöös Harjumaa Omavalitsuste Liiduga on viidud ellu vaimse tervise koolitusi hallatavate asutuste töötajatele kui ka koolitusi ettevõtjatele.

Arengueeldused:

- võimalik omandada haridust kodu lähedal;
- olemas on kvalifitseeritud õpetajad, kes on huvitatud pidevast enesetäiendamisest;
- Loksa linnas tegutsevad kakskeelsed haridusasutused: Loksa Lasteaed Õnnetriinu ja Loksa Gümnaasium;
- Loksa Gümnaasiumis töötab erivajadustega õpilaste õppekoordineerija ja haridustehnoloog;
- huvikoolina töötab Loksa Muusikakool;
- linna haridusasutused on tõmbekeskuseks ümbruskonna valdade lastele.

Probleemid:

- laste arv väheneb;
- õpetajate ametikohtade täitmisel esineb raskusi;
- tugiteenuste ja -spetsialistide puudumine;
- vähene digipädevus.

VISIOON 2040

Loksa linnas on kõrgel tasemel haridust pakkuv ja kaasaegse materiaaltehnilise baasiga, piirkonna elanike huve arvestav haridusasutuste võrgustik. Loksa linnas on võimalik saada gümnaasiumiharidust, mis võimaldab jätkata õpiteed kõrgkoolis ja gümnaasiumijärgses kutseõppes. Haridusasutustes töötavad suure empaatiavõimega ja oma tööle pühendunud õpetajad ja personal. Loksas väärtustatakse elukestvat õpet ja haritud inimesi.

EESMÄRK

Mitmekülgse, kaasaja nõuetele vastava kvaliteetse alus-, põhi-, kesk-, täiskasvanu- ja huvihariduse andmine ning hariduse väärtustamine.

Ülesanded:

- tagada konkurentsivõimeline haridus alusharidusest kuni elukestva õppeni;
- säilitada gümnaasiumihariduse andmine Loksa linnas;
- tagada sujuvad üleminekud ühelt haridustasemelt teise;
- kindlustada huvihariduse edasine areng;
- töötada Loksa Gümnaasiumile välja omanäoline, konkurentsivõimet soodustav profiil;
- rekonstrueerida Loksa Gümnaasiumi, Loksa Kultuurikeskuse hooned ja kaasajastada nende õppetehniline baas;
- tõsta kooli infotehnoloogia potentsiaali, kasutada enam õppeprotsessi käigus infotehnoloogia ja interneti võimalusi;
- arendada õpetajakoolitust ning laiendada õppeasutuste ja tööandjate koostöösidemeid;
- käivitada pedagoogide enesetäiendamist eneseharimist toetavaid ja nende mainet tõstavaid projekte;
- tagada võimalused kvalifitseeritud pedagoogide ja töötajate täiendõppeks;
- tõsta lastevanemate teadlikkust ja suurendada nende koostööd pedagoogidega;
- soodustada erainitsiatiivi ja kolmanda sektori tööd hariduses, kultuuris ja spordis;
- osaleda EL programmides ja kohalikes regionaalarenguprogrammides;
- kasutada maksimaalselt ära haritud ja aktiivsete inimeste potentsiaali.

7.2 Noorsootöö

Loksa linnas on 01.06.2020 seisuga 397 noort (7-26-aastased), neist 7-18-aastaseid 270, 19-26-aastaseid 127. Noorsootöö seisukohalt on oluline Loksa Noortekeskus (kuni 31.12.2010 kandis nime Loksa linna Päevakeskus), mis alustas tegevust 2003. aastal. Loksa Noortekeskus töötab avatud noorsootöö põhimõttel – on avatud igale noorele, seadmata eeltingimusi tema tõekspidamistele, võimetele, oskustele, teadmistele ja rahalistele võimalustele, kaasab aktiivselt noori tegevuste algatamisse ja arendamisse, võimaldab noortele suhtlemist ja arendavat tegevust talle sobival kodu- ja koolivälisel ajal, loob tingimused mitteformaalseks õppeks, eelkõige kogemuste omandamiseks tegevuse ja suhtlemise kaudu.

Loksa Noortekeskus pakub noortele vaba aja veetmise võimalusi ning korraldab mitmeid noortele suunatud üritusi. Noored saavad tasuta kasutada internetti, mängida piljardit, lauajalgpalli ja

lauamänge, samuti saab lugeda ajakirju ning vaadata DVD-d. Noortel on võimalus võtta osa korraldatavatest üritustest ja konkurssidest. Noortekeskuse eesmärgiks on olla koht, kus noored saavad ennast vabalt tunda, tingimuseks on kodukorrast kinni pidamine. Noortekeskus on paik, kus noored saavad tunda enda turvaliselt ja sisustada aega pärast kooli bussi oodates, nooremad lapsed saavad mängides oodata oma vanemaid, kuni nad töölt tulevad. Lapsele on noortekeskus kohaks, kus saab suhelda ning kus temale pööratakse tähelepanu.

Loksa Noortekeskuse kõrval asub skateplats. Noorte vaba aja veetmise võimaluste mitmekesistamiseks tuleks linnaruumi täiendada täiendavate mänguväljakute, seiklusraja ja tenniseväljakuga. Parendamist ja rekonstrueerimist vajavad olemasolevad rajatised ja hooned.

Kavas on rajada Noortekeskuse Vabaajakeskus, eesmärgiga võimaldada noortele koosviibimiseks ja ürituste korraldamiseks (nt helitehnikaga peod, diskod, bändiproovid, kohvik-klubiõhtud, lauamängude turniirid) suuremat ruumi kui on seni nende käsutuses noortekeskuses. Lisaks noortele saaks noortekeskuse juurde kuuluvat vabaajakeskust kasutada ka teistele sihtrühmadele suunatud linna ürituste korraldamiseks.

Lisaks koolile ja noortekeskusele mitmekesistavad laste ja noorte vaba aja veetmise võimalusi erinevad mittetulundusühingud, korraldades suviseid tegevus-, keele-, spordi- ja puhkelaagreid. Lastele ja noortele pakutakse võimalust tegeleda judo, kurnimängu, ujumise ja muude spordialadega. Aktiivne on olnud noorte osavõtt projektitegevusest, näiteks projekt "Oskan ennast hoida". Aktiivne on osavõtt rahvakalendri tähtpäevadega seotud üritustest. Lisaks on noortel võimalik osaleda erinevates SA Loksa Kultuur juures tegutsevates ringides (Loksa Muusikakooli vilistlaste koor, tantsuring, kunstiring ja käsitööring). Noortekeskuse juures tegutsevad noored kotkad ja kodutütred, tegutseb laskering ja käsitööring. Alates 2019. osaleb Loksa Noortekeskus ENTK õpilasmalevate projektis ning Loksal töötab juulis kaks nädalat malevarühm, tehakse heakorratöid Loksa linnas.

Loksa linn osales 2011. aastal noorsootöö kvaliteedi hindamises. See võimaldas saada ülevaate linna noorsootöö hetkeolukorrast, selgusid tugevused ja arenguvajadused. Samal aastal on tehtud linnas algust ka mobiilse noorsootööga. Tänu noorsootöö kvaliteedi hindamisele, on saavutatud parem ja tihedam koostöö Loksa linnas tegutsevate noorsootöötajate vahel.

Alates 2011. aastast eksisteerib linnas toimiv koostöövõrgustik (kool, huvikool, noortekeskus, linnavalitsus). Koostöövõrgustiku eesmärgiks on jagada informatsiooni ja leida kaalutletud, läbiarutatud ja noortekeskseid lahendusi õpiraskuste leevendamiseks. Koostöövõrgustik loodi osaledes SA Archimedes Euroopa Noored käivitatud noorsootöö pilootprojektis kooliraskustega noorte toetamiseks. Linnavalitsuses loodi 2020. aastal valdkonda koordineeriva noorsootööspetsialisti ametikoht.

01. aprill 2016 alustas Noortekeskuses tööd Loksa/Kuusalu Noorte Tugila koostöös Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendusega (Eesti ANK) spetsiaalse tugiprogrammi elluviimist Loksa - Kuusalu piirkonna noortele. Tegevuste eesmärk on noorte, kes ei õpi või ei tööta, tagasitoomine kogukonna- ja ühiskonnaellu. Tegevuskava keskendub noorte ülesleidmisele ja motiveerimisele otsiva noorsootöö kaudu ning kohaliku tasandi võrgustiku sekkumise kaudu, et suunata nad teadmisi ja oskusi omandama või tööturule sisenema. Noortekeskuste Noorte Tugila programmi tegevuste elluviimist rahastatakse haridus- ja teadusministri kinnitatud ja ESF kaasrahastatud programmi „Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivelisuse parandamine“ alusel. Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse (Eesti ANK) koostatud tugitegevuse kava aastateks 2015-2019 on seadnud eesmärgiks nimetatud perioodi jooksul pakkuda lisatuge ligi 8800-le 15-26 aastasele noorele üle Eesti.

Arengueeldused:

- noortel on võimalik osaleda huvihariduses ja huvitegevuses, kuna Loksal asub noortekeskus, muusikakool, spordikeskus, SA Loksa Kultuur ja nende juures tegutsevad huviringid;
- kohalikud MTÜ-d pakuvad noorsootöö teenust;
- noorsootöö asutused paiknevad linnakeskuses kooli ja bussijaama läheduses;
- noorsootöötajad on motiveeritud, osalevad aktiivselt koolitustel, on huvitatud noorsootöö arendamisest Loksa linnas;
- noored osalevad aktiivselt kodanikukasvatustlikes programmides (Noored Kotkad ja Kodutütred);
- noorte jaoks vajalik info on nähtav (võrgulehed, stendid, Loksa Elu, sotsiaalmeedia- Facebook grupid);
- on olemas noorsootöö asutuste ja linnavalitsuse vaheline toimiv koostöövõrgustik.

Probleemid:

- puudus on huviringidest tehnikahuvilistele;
- vähe on ülelinnalisi noortele suunatud üritusi;
- noored on passiivsed, sageli puudub neil motivatsioon, huvi ja algatusvõime;
- piiratud on nõustamisteenuste kättesaadavus;
- vabatahtlike kaasamine on vähene.

VISIOON 2040

Loksa on noorsootööd väärtustav ja tunnustav linn, kus aktiivsetest noortest moodustunud osaluskogu osaleb linna otsustusprotsessides, toimub efektiivne probleemide ennetamine, toimib nõustamissüsteem, alaealiste õigusrikkumistele reageeritakse tõhusalt.

EESMÄRGID

Võrdsete võimaluste loomine noorsootöös osalemiseks turvalistes ja selleks kohandatud noorsootöö asutustes ning linnas tervikuna. Noorte kaasamine arenguprotsessidesse, nende võimete ja oskuste arendamine ja ettevalmistamine iseseisvaks toimetulekuks.

Ülesanded:

- aidata kaasa noorte integreerumisele ühiskonda, vähendada ksenofoobiat;
- leida võimalusi mitmekülgsemaks huvitegevuseks ka tehnikahuvilistele;
- suurendada noortele suunatud ülelinnaliste ürituste, infopäevade ja töötubade arvu;
- kaasata noori linnaürituste korraldamisse;
- pakkuda teotahtelistele ja haritud noortele eneseteostuse võimalusi;
- arendada noorte kutsealaseid oskusi ning oskusi meeskonnatöök;
- võimaldada noortele vajalikke nõustamisteenuseid;
- jätkata probleemide ennetustegevusega;
- lõpetada Loksa Noortekeskuse hoone rekonstrueerimine, korrastada olemasolevad spordirajatised ning ehitada uusi;
- tagada noorsootöö tegevusi kajastava informatsiooni parem levik linnas;
- kaasata noori levitama noorsootöö tegevusi kajastavat informatsiooni linnas;
- soodustada noorsootöö asutuste omavahelist koostööd;
- väärtustada ja tunnustada noorsootööd ja noori, motiveerida noorsootöötajaid;
- toetada noorsootööalaseid projekte ja noorsootöö asutusi.
- rajada Noortekeskuse Vabaajakeskus;
- aidata kaasa noorte suvise tööhõive suurendamisele;
- kaasata noorsootöösse vabatahtlikke, ka välismaalt.

7.3 Kultuur ja vaba aeg

Linna kultuurielu suunab kohaliku omavalitsuse tasandil volikogu kultuuri-, spordi-, vabaaja- ja noorsookomisjon ning linnavalitsuses hariduse ja kultuurivaldkonna abilinnapea. Eraldi sektorarengukavad kultuuri ja vabaaja valdkonnas puuduvad.

Põhiliseks kultuuritööga tegelejaks linnas oli kuni 31.oktoober 2011.a Loksa linna Kultuurikeskus, mille funktsioone hakkas täitma linnavolikogu otsusega asutatud Sihtasutus Loksa Kultuur. Kultuuriasutuse funktsiooni täidavad ka Loksa Muusikakool, Loksa Gümnaasium ja Loksa Linnaraamatukogu. Laste ja noorte vaba aja sisustamisega tegeleb Loksa Noortekeskus.

Ajalooliselt on linn olnud loomulikuks tõmbekeskuseks kogu piirkonnale ja seega on tihedalt seotud teda ümbritseva endise Loksa valla külade kultuurikeskkonnaga.

7.3.1 Sihtasutus Loksa Kultuur

Sihtasutuse tegevuse eesmärkideks on Loksa kandi kultuuri edendamine, isetegevuse ja rahvakultuuri propageerimine, professionaalse kultuuri vahendamine, üksteist toetava kogukonna loomine, kohaliku kultuuritarbija huvitatuse ja nõudlikkuse kasvatamine ning Loksa eripära ja ajaloo uurimine ning propageerimine, kultuurimälu säilitamine (kultuuritegevuse kroonika).

Sihtasutus Loksa Kultuur paikneb linnasüdames asuvas osaliselt rekonstrueeritud kahekorruselises hoones, mille teist korrust kasutab Loksa Muusikakool. Ühiseks kasutamiseks koos muusikakooliga on sihtasutuse käsutuses olev ilma lavata saal, mis mahutab täna ca 55 inimest. Puudub pind suuremate kontsertide ja etenduste läbiviimiseks, linnas puudub kino näitamise võimalus. Hoone rekonstrueerimise-laiendamise projekt valmis 2003. aastal. Projektis oli ette nähtud laiendada saaliosa juurdeehituse arvel. Uus lavaga saal mahutaks maksimaalselt 250 inimest. Polüfunktsionaalse saali lisandumisel leiaksid lahenduse nii linnaelanike, kultuuritegijate, muusikakooli ja linna lähiümbruse külade vajadused nii harjutusruumide kui ka vajalike laopindade osas. Linna avalikud väljakud ja puhkealad on vabaõhuürituste läbiviimiseks (kasutusel on teisaldatavad lavad ja istekohad).

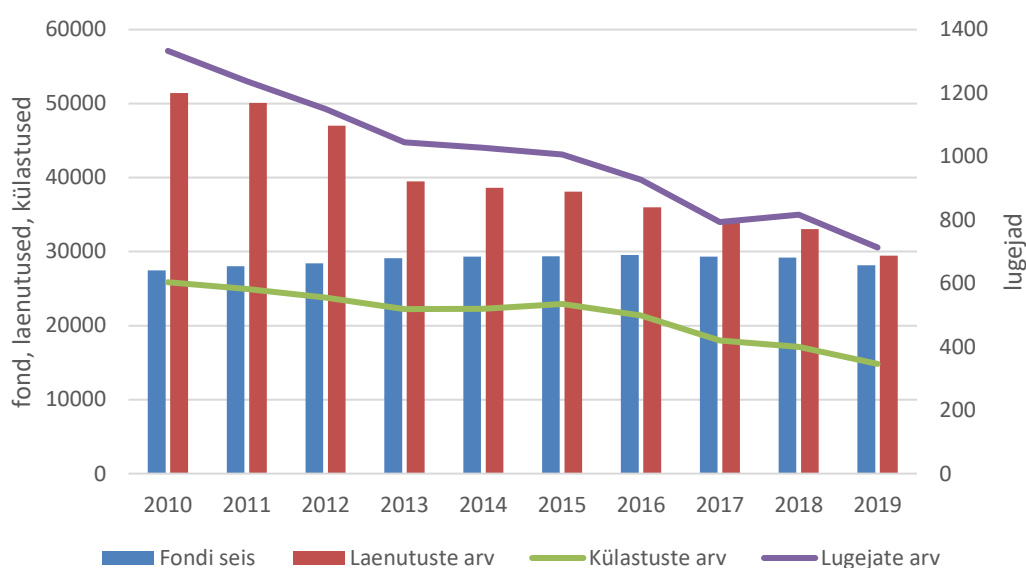
Sihtasutuse ruumides tegutsevad kooli ja sihtasutuse huviringid. SA Loksa Kultuur koordineerib 9 huviringi tegevust: käsitööring, memmede tantsuring, segarahvatantsurühm Loksa Tantsijad, Loksa Muusikakooli vilistlasnaiskoor, laste kunstiring, Muusikakooli lastekoor, line-tantsustuudio, JJStreet tänavatantsustuudio, luuleklubi. Sihtasutuse ruumides toimuvad MTÜ Vana-Loksa Selts üritused.

Loksal tegutsevad järgmised vabaühendused: MTÜ Vana Loksa Selts, MTÜ Loksa Arenduskeskus, MTÜ Rannamännid ja MTÜ Pensionäride Ühendus Loksa Kompass. Vabaühenduste liikmetele on oluline, et neil on olemas oma kooskäimise koht. Nende ettevõtmised väärivad kajastamist ning neid tuleb igati julgustada aktiivselt osa võtma ühiskondlikust elus, julgustada ellu viima oma ideid ja aidata kaasa nende ettevõtmistele.

Sihtasutus Loksa Kultuur korraldab linnas kontserte, laatasid, näitusmüüke, näitusi, kultuuriprojekte, teatrietendusi. Traditsioonilisteks üritusteks on kujunenud: Loksa jaanituli, linna aastapäeva tähistamine ja jõuluürituste sari, mis algab esimese advendiga, samuti tähistatakse isadepäeva ja emadepäeva, mille raames tervitatakse uusi ilmakodanikke. Sihtasutus korraldab väljasõite erinevatele teatrietendustele ja kinoõhtuid. Linn tähistab Eesti Vabariigi sünnipäeva piduliku kontsertaktuse ja linnapea vastuvõtuga, kus Loksa linn tänab oma väärikamaid kodanikke ja linna koostööpartnereid.

7.3.2 Loksa Linnaraamatukogu

Loksa Linnaraamatukogu on Loksa linna avalik kultuuriasutus, mille tegevus on suunatud Loksa linna, külade ja ka külaliste teenendamiseks. Loksa Linnaraamatukogu koos avaliku internetipunktiga katab kogu piirkonna vajadused raamatukoguteenuse järele. Raamatukogu teenindab kõiki elanikkonna grupe ja võimaldab tasuta juurdepääsu informatsioonile. Lisaks toetab ta oma tegevusega elukestvat õpet ja pakub kultuurilist meelelahutust. Toimuvad kohtumised kirjanikega, raamatute esitlused. Linnaraamatukogu on lülitatud ülevabariigilisse ühtsesse interneti baasil tegutsevasse rahvaraamatukogude süsteemi, üle on mindud automatiseeritud laenutussüsteemile ja panustatakse avaliku internetipunkti edasiarendamisse. Loksa Linnaraamatukogu vajab kapitaalremonti.

Joonis 15. Loksa Linnaraamatukogu fondi suurus ning lugejate, laenutuste ja küllastuste arv aastatel 2010-2019. Allikas: Loksa Linnaraamatukogu.

Loksa Linnaraamatukogu fond on kuni 2007. aastani järjest kasvanud. Fondi suurus on järsult langenud aastal 2008, mil raamatukogus toimus teavikute sisestamine URRAM programmi ning fond vaadati põhjalikult üle ja elimineeriti mittevajalik kirjandus (ligi 10 000 teavikut). Alates 2010. aastast on fond taas järjepidevalt kasvamas (joonis 15).

Lugejate arv on langustrendis üle vabariigi erinevates raamatukogudes, nii ka Loksa raamatukogus. Seda on analüüsitud, kuid konkreetset vastust ei ole. Kindlasti on oma mõju ka järjest kättesaadavamaks muutunud interneti kasutamise võimalusel.

Laenutuste arv on samuti langustrendis alates 2010 aastast. Suurim langus on toimunud 2013. aastal, mil laenutuste arv jäi alla 40 000. 2015. aastal oli laenutuste arv 38 092, 2018 aastal oli laenutuste arv 33 059. Küllastusi oli 17 116 ja fondi seis oli 29 178. Laenutuste arv kahanes 2019 aastal 29 448 peale ja ka küllastajate hulk vähenes 14 826-le. Mahakantud raamatute tõttu langes fond 1017 võrra 28161-le (joonis 15).

7.3.3 Usuihingud

Loksa linnas tegutsevad Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Loksa Püha Neitsi Maarja kogudus (Loksa Püha Neitsi Maarja kirik ehitatud 1847-1853), Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kiriku

Loksa Kroonlinna Püha Joanni kogudus (Loksa Kroonlinna püha õiglase Joanni kiriku hoone ehitatud kirikuks 2002-2003), Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu Loksa Baptisti Kogudus (baptistide palvemaja) ning Jehoova Tunnistajad (Kuningriigi Saal).

Arengueeldused:

- rahvakultuur on säilinud, rahvakultuuri ringide juhid on tasustatud, toimib koorilaulu ja rahvatantsu järjepidevus;
- traditsioonilised ülelinnalised üritused on rahaliselt kindlustatud;
- eakate ühendused on aktiivsed;
- ilmub kultuurisündmusi kajastav omavalitsuse poolt välja antav piirkonna kakskeelne väljaanne Loksa Elu;
- kontserdipaigana on võimalik kasutada Loksa Püha Neitsi Maarja koguduse kirikut;
- linna ettevõtted toetavad kultuuri materiaalselt;
- sihtasutus tegeleb tasuliste teenuste- tasulise tänavakaubanduse ja linna avalikel üritustel müügi korraldamisega;
- vabaühendused on aktiivsed, linn võimaldab neile huvitegevuseks kasutada linnale kuuluvaid ruume;
- elanikel on võimalik kasutada raamatukoguteenuseid;
- toimub raamatukogu fondi järjepidev uuendamine;
- toimib avalik internetipunkt.

Probleemid:

- elanikkonna passiivsus;
- raamatukogul puudub oma kodulehekülg;
- omavalitsuse investeerimisvõime on piiratud;
- lugemishuvi vähenemine;
- teavikute kallinemine;
- erasektorist on raske leida sponsoreid;
- suurürituste korraldamine on raskendatud seoses ruumide vähesusega;
- kapitaalremonti vajavad raamatukogu ruumid;
- puudub linna reklaamiv traditsiooniline suurüritus.

VISIOON 2040

Loksa linnas on aktiivne ja mitmekülgne, erinevaid elanike- ja huvigruppe hõlmav ning rahvuskultuuri arengut toetav kultuuritegevus. Loksa Linnaraamatukogu on üks mainekam kakskeelne raamatukogu Harju maakonnas, kus pakutakse oma lugejatele mitmekülgseid võimalusi vabaaja veetmiseks.

EESMÄRGID

Kultuurikorralduse arendamine, kultuuritraditsioonide säilitamine ja mitmekesistamine; kvaliteetsete ja mitmekülgsete kultuurisündmuste loomine ja pakkumine; kultuurilise isetegevuse võimaldamine ja kvaliteedi tõstmine; kultuuriasutuste kaasajastamine ja funktsionaalsuse tõstmine; raamatukogu muutmine atraktiivsemaks nii täiskasvanutele kui lastele.

Ülesanded:

- käivitada mitmekülgset tegevust pakkuvaid huviringe täiskasvanuile;
- viia lõpuni kultuurikeskuse hoone rekonstrueerimine;
- rekonstrueerida raamatukogu ruumid;
- laululava ehitamine;

- aidata kaasa kultuuriühenduste tekkele;
- aktiveerida kolmandat sektorit linna kultuurielu elavdamisel ja täiskasvanute huvihariduse rakendamisel;
- arendada linna, mittetulundusühingute ning teiste kolmandasse sektorisse kuuluvate organisatsioonide, ühenduste jms. omavahelisi suhteid;
- jätkata traditsiooniliste kultuuriürituste korraldamist;
- koostada kultuuriürituste pikaajaline kalenderplaan, koostada ja levitada linna ning kultuurisündmusi tutvustavaid trükiseid;
- paigaldada linna täiendavad infotahvlid tutvustamiseks kultuuri-, spordi- ja muid vaba aja veetmise võimalusi;
- arendada raamatukoguteenuseid;
- võimaldada töötajatel osaleda erinevatel täiendkoolitustel ja teabepäevadel heatasemelise teeninduse eesmärgil;
- korraldada raamatukogus kohtumisõhtuid kirjanikega, (ränd) näitusi (maalid, fotod, teavikud),
- uuendada raamatukogu info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat;
- kujundada lastes positiivset suhtumist lugemisse, viies läbi muinasõhtuid, nukuetendusi, ringe ning korraldades perepäevi;
- parandada interneti ja infotehnoloogia kasutamise võimalusi, võimaldamaks mugavat juurdepääsu e-teenustele ja avalikule informatsioonile.

7.4 Sport

2019. aastal moodustati SA Loksa Sport ja OÜ Loksa Ujula (lõpetasid tegevuse 31.03.2019) baasil munitsipaalasutus Loksa Spordikeskus, millesse on koondatud kogu sporditegevus linnas.

Spordikeskuse hallatav taristu hõlmab järgmisi spordiehitisi ja -rajatise:

- spordihoone (Tallinna 47b ja 47/4), kus paiknevad pallimängude saal, judosaal, jõusaal, kardiotreeningu saal ja ujula;
- tänavakorvpalliväljakud (Tallinna 32);
- rannajalgpalli- ja võrkpalliväljakud (Mere 14);
- tervise- ja suusarada (Mere 7a);
- staadion (Männi 36a);
- spordiväljak (Posti 27a).

Spordihoone pallimängude saal, milles on nii täismõõtmeline korv- kui võrkpalliväljak ning harrastada saab ka saalihokit, läbis 2019. aasta suvel uuenduskuuri. Vajadusel on võimalik pallimängude saali püstitada poksiring. Lauatennise harrastamiseks soetati 2019. aastal neli lauda ja laudadevahelised piirdeaiad. Juurde ehitati ning sisustati jõusaal ja kardiotreeningu saal. Judosaal vajab renoveerimist. Ujulas on 25meetiline neljarajaline basseini, kaheksa meetri pikkune lastebassein, auru- ja leilisaunad ning mullivann.

Tänavakorvpalliväljakute märgistus uuendati 2019. aasta suvel ning väljakud kanti koos teiste Loksa linnas asuvate avalike korvpalliväljakute ja -korvidega (Nõmme pargis, Papli 4/6) Eesti Korvpalliliidu väliväljakute kaardile. Rannajalgpalli- ja võrkpalliväljakuid kasutavad treeninggrupid ja kohalikud noored (sõltuvalt ilmaoludest) peaaegu aastaringelt. Taristu vajab mõõdukat uuenduskuuri.

Nõmme pargis paikneva valgustatud suusa- ja terviseraja uuendamist alustati 2019. aasta suvel – rada pikendati, lisati valgustusposte ning uuendati rajakatet. 2020. aasta kevadel võeti raja ümbrusest maha võsa, mis purustati kohapeal rajakatteks. Aprillis 2020 kanti 1,5 km pikkune puiduhakkega kaetud ja täispikkuses valgustatud rada, millel on võimalik sõltuvalt aastaajast

tegeleda jooksmise, kepikõnni või suusatamisega Eesti Terviseradade kaardile. Ees ootavad rajamärgistuste paigaldamine, jõuväljaku rajamine, pargipinkide, prügikastide jm paigaldamine. Suusa- ja terviserada on plaanis pikendada 3-5 kilomeetrit, kasutades nii mereäärset männimetsa kui Valgejõe luhta staadioni ja kiriku vahel. Kuna Pargi ja Mere tänava ristmikult on mugav liikuda läbi rannaäärse metsa Kuivojale, Harga ja Lohjale suunduvatele maastikuradadele, mis on plaanis pikemas perspektiivis samuti märgistada, on kavas ehitada Mere tänavat ületav nn suusasild. Raja hooldamiseks tuleb hankida rajahooldusmasinad.

Lähiaastatel on plaanis rekonstrueerida staadion ning projekteerida Mere 7a, Jõekalda kinnistu, Männi 32a ja 36b ja Valgejõega piirnev maaüksus (kuni Rahu tänavani) terviklikuks ning mitmekesiseid spordi- ja majutusvõimalusi pakkuvaks rekreatsioonialaks, kus oleks võimalik nii puhata kui harrastada erinevaid spordialasid (jooksmist, kepikõndi, suusatamist, rullsuusatamist ja -uisutamist, jalgrattasõitu, võrk-, korv- ja jalgpalli, kurni, tennist, discgolfi, kergejõustikku jm). Lisaks on vaja (nt koostöös eraettevõtjatega) luua erineva profiiliga majutusasutusi nii sportlastele kui puhkajatele. Plaanis on osaleda Loksa ja Kolgaküla vahelise kergliiklustee rajamise projektis.

Linna asukoht, infrastruktuur ja looduslikud tingimused loovad sporditaristu- ja elu edendamiseks väga head eeldused. Sporditurismi arendamise potentsiaal Loksal on märkimisväärne. Välja tuleb arendada selline infrastruktuur ja keskkond, et Loksale treeninglaagritesse tulekust oleksid huvitatud ka mujal (sh välismaal) elavad harrastus- ja tippsportlased. Linna sporditaristu võimaldab juba praegu tegeleda harrastus- ja võistlusspordiga, korraldada kohalikke ja mõningatel spordialadel (nt võrkpall, ujumine, suusatamine, kepikõnd) ka väiksemaid regionaalseid võistlusi. Spordikeskuse külastatavus on 2500-2600 inimest kuus ehk 80-85 inimest päevas. Võrreldes varasemate aastatega on see kasvanud ca 30% võrra.

2019. aastal laiendati oluliselt pakutavate teenuste nimekirja, lisandus mitmeid uusi teenuseid. Koostöölepingud teenuste kasutamiseks on sõlmitud Politsei- ja Piirivalveameti ja Päästeametiga, üleriigiliste spordiklubidega MTÜ Telia Spordiklubi ja MTÜ Spordiselts, mõnede väiksemate kohalike ettevõtetega. Kliendid saavad teenuste eest tasumiseks kasutada nii sularaha, kaardimakseterminali kui SportID krediiti. Spordikeskus suhtleb oma klientidega aktiivselt kodulehe, Facebooki ning Instagrami vahendusel.

Loksal tegutsevad spordiklubid MTÜ Loksa Rahvaspordiklubi ja MTÜ Spordiklubi Suusavägi pakuvad linna- ja naabervalla elanikele võimalust tegeleda judo ja kurni, suusatamise ning teiste kehvusspordialadega. Klubideväliselt tegelevad loksalased ka kulturismi, aeroobika, jooga, tänavatantsu, lauatennise, jalgpalli jm-ga.

Spordikeskuse taristus tegutsevad järgmised huviringid ja treeningrühmad:

- Loksa Gümnaasiumi õpilastele: lauatennis, võrkpall, kergejõustik, jalgpall, päästesport, judo, suusatamine;
- nii Loksa Gümnaasiumi kui teiste lähikonna koolide õpilastele: ujumine, purjetamine;
- (täiskasvanud) harrastajatele ja tervisesportlastele: vesiaeroobika, fitness-tants, võrkpall, jalgpall.

Traditsioonilised spordiüritused, mille korraldamist ka edaspidi jätkatakse, on aastaid olnud:

- ujumisvõistlused sügis- ja kevadhooajal;
- saali- ja rannavõrkpalliturniir;
- jüriööjooks seitsmeliikmelistele teatevõistkondadele;
- linna lahtised meistrivõistlused murdmaasuusatamises.

Eelkõige keskendutakse tervise- ja harrastusspordi arendamisele, et pakkuda erinevaid võimalusi nii lastele kui täiskasvanutele, kaasa arvatud eakatele, nii eesti- kui venekeelsele kogukonnale.

Selgelt eesmärgistatud liikumisharrastuste programmid algatatakse ülekaaluliste lastele ja puudega inimestele. Tippporti edendatakse, toetades oma linna tippportlasi nii rahaliselt kui neile vajadusel soodsaid ja/või tasuta treenimisvõimalusi pakkudes.

Arengueeldused:

- Loksa asub looduslikult kaunis kohas, kus on olemas kõik eeldused tipp-, harrastus- ja tervisespordiga tegelemiseks ja spordielu edendamiseks;
- olemas on mitmekesiseid võimalusi pakkuv sporditaristu;
- spordikeskus propageerib tervislikke eluviise, liikumist ja harrastussporti.

Probleemid:

- olemasolevad spordirajatised (eelkõige staadion ja spordihoone judosaal, kuid ka ujula tehnosüsteemid) vajavad rekonstrueerimist;
- linnaelanike sisuka vabaaja veetmise harjumused vajavad arendamist;
- osavõtt treeningutest ja spordiüritustest võiks olla tunduvalt suurem.

VISIOON 2040

- Loksa on spordilinn, kus on head ja kaasaegsed tingimused elanikele ja (spordi)turistidele erinevate spordialadega tegelemiseks, vaba aja sisustamiseks, tervise tugevdamiseks, vaimseks ja kehaliseks arendamiseks ning spordimeisterlikkuse tõstmiseks.
- Linnas käivad treeninglaagrites ka mujal (sh lähivälismaal – Soomes, Venemaal, Lätis) elavad harrastus- ja tippportlased.
- Loksa on tuntud tugevate sportlaste ja aktiivsete spordiorganisaatorite poolest.
- Linnavalitsuse hallatav spordikeskus ning spordi-, rekreatsiooni- ja majutusteenuseid pakkuvad ettevõtted on loonud linna kümneid uusi töökohti.
- Igal elanikul ja linnakülalisel on võimalik valida sobiv tervise tugevdamise võimalus – harjutuspaik, liikumisvorm või spordiüritus.

EESMÄRGID

Loksa linna ühtse spordikorralduse arendamine, liikumisharrastuse ja spordi väärtustamine; materaal-tehnilise baasi tugevdamine ja tervikliku rekreatsiooniala loomine; ja linnaelanike ja -külaliste tõhus teavitamine erinevatest spordi- ja liikumisharrastuste võimalustest, elanike kehalise aktiivsuse tõstmine.

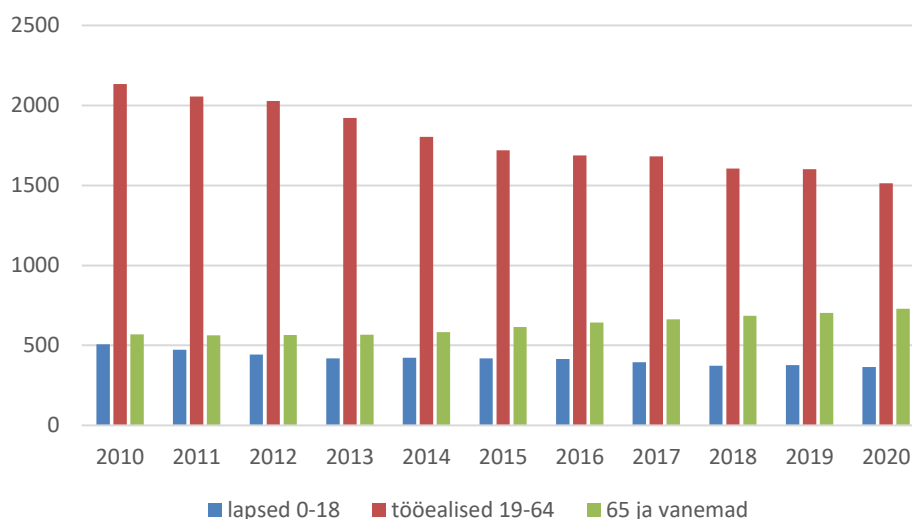
Ülesanded:

- tekitada ja kasvatada spordihuvi juba eelkoolieas;
- tagada tingimused laste kehaliseks ettevalmistamiseks;
- sisustada regulaarselt laste vaba aega;
- korraldada heal tasemel ja vajalikus mahus õppetreeningtööd;
- avardada ja parandada elanike sportimis- ja võistlemisvõimalusi;
- tõsta spordiürituste korralduse taset;
- viia läbi traditsioonilisi spordiüritusi;
- koostada spordiürituste kalenderplaan;
- teha koostööd spordiklubidega nende jätkusuutlikkuse tagamiseks;
- rekonstrueerida olemasolevaid spordirajatisi (spordisaal, staadion, terviserada);
- rajada väljõusaal;
- projekteerida Männi tn 36b maaüksus spordi- ja puhkealaks;
- kaasajastada ja pikendada olemasolevat terviserada.

7.5 Sotsiaalhoolekanne

Kehtivas süsteemis on inimese eest hoolitsemine jagatud ametkondade (haridus, tervishoid, kultuur, sotsiaalhooldus) vahel. Sotsiaalhoolekande keskpunktis on inimene (abivajaja) oma soovide ja muredega. Sotsiaalhoolekande ülesandeks on isikule või perekonnale toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isiku sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

Seoses Loksa elanike Eesti keskmisest madalamate sissetulekutega, aga ka töökohtade vähesuse ja eeskätt eakate arvu kasvuga tuleb omavalitsusel enam pöörata tähelepanu sotsiaalhoolekandele –Loksa elanikkonnale vajalike sotsiaalteenuste loomisele mitmekesisistamisele, nende kättesaadavusele ja kvaliteedile.

Joonis 15¹. Loksa rahvastiku vanuselise koosseis aastatel 2010-2020. Allikas: Eesti rahvastikuregister

Loksa elanikkonna vanusegruppide osas toimus viimase tosina aasta jooksul mitu olulist muutust, mille võib kokku võtta lühidalt - Loksa rahvastik vananeb - tööealiste elanike ja laste arv kahaneb ning 65-aastaste ja vanemate inimeste arv tõuseb. See tendents on viimisel aastakümnel hoogustunud. 2009. aastast on esmakordselt linna ajaloos loksalaste seas eakaid rohkem kui kuni 18-aastaseid elanikke.

Tabel 3. Elanike ja maksumaksjate arv Loksa linnas (Allikas: Eesti rahvastikuregister, Statistikaamet, Maksu- ja Tolliamet)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Loksa elanike aasta keskmine arv	3110	2959	2805	2733	2684	2634	2634	2637	2568	2576
neist maksumaksjate arv	1615	1532	1426	1402	1339	1342	1309	1316	1455	1487
Loksa palgatöötajate kuu-keskmine brutotulu, EUR	692	689	717	775	832	839	897	975	1006	1057
Eesti palgatöötajate kuu-keskmine brutotulu, EUR	767	798	844	900	954	1013	1073	1155	1234	1317

Linna elanike ja maksumaksjate arv on kogu vabariigi taasiseseisvumise aastatel pidevalt vähenenud. Kui maksumaksjate osakaal linnaelanikest oli 2007. aastal 50%, siis 4 aastat hiljem

oli see langenud 40%-le kuid see on taas asunud tõusuteele, aastaks 2019 on maksumaksjate osakaal 57%. Aastatel 2012- 2014 tõusis Loksa palgatöötaja keskmine brutotulu Eesti vastava näitajaga võrreldes ennaktempo. Alates 2015. aastast on palgavahe aga jälle suurenenud, küündides 2017. aastal juba 180 euroni. 2018. a oli Loksa linna palgatöötaja keskmine brutotulu 1006 eurot. 2018. aastal oli brutotulu saajaid vaid 34% Loksa linna elanikest. 2019. a oli brutotulu saajaid 37%. 2019. aastal oli Eesti keskmine palgatöötaja kuu keskmine brutotulu 1317 eurot, Loksal 1057 eurot. Madala tööhõive põhjuseks on loksalastele sobivate töökohtade puudus ja madal palgatase.

Ligi viiendik linna maksumaksjatest saab miinimumpalka. Ülalpeetavate määr, mis näitab mittetöoealiste ehk kuni 14-aastaste ja üle 65-aastaste elanike arvu 100 tööealise (15-64-aastased) elaniku kohta on kuni 2013. aastani olnud Eesti vastavast näitajast madalam, olles kuni 50%. Alates 2014. aastast on ülalpeetavate määr Loksa linnas kõrgem Eesti keskmisest, ulatudes viimastel aastatel 60,7%-ni.

Töövõimetus pensionäride arv on aasta aastalt kasvanud. Registreeritud töötuse määr saavutas viimaste aastate maksimumi 2010. aastal (21%) ning on kahanenud 2017. aasta aprillis 5%-le.

Puuetega isikuid oli Loksa linnas 2017 aastal 303, neist 143 isikul oli keskmine puue, 119 isikul raske puue ja 41 isikul sügav puue.

SOS Lastekülas ning Haiba ja Tallinna Väikelaste lastekodudes on 8 Loksa linna last. Lasterikkaid peresid (4+) on Loksal 16.

Toimetulekutoetuste osakaal on viimastel aastatel märkimisväärselt tõusnud. 2016 oli selleks 93 eurot (Harju maakonna keskmine 2016. aastal oli 9 eurot, Eesti keskmine 16 eurot). Toimetulekutoetuse saajaid oli Loksal 2015 a. 85, 2016 a. 68 ja 2017 aastal 73 inimest. 2018 aastal esitati Loksal 690 toimetulekutoetuse taotlust. 2019. aastal esitati 632 toimetulekutoetuse taotlust.

Töötus ja elukalliduse tõus on sundinud elanikke üha rohkem pöörduma toimetulekutoetuse, sotsiaaltoetuste ja -teenuste saamiseks linnavalitsuse poole. Lahendus olukorra leevendamiseks saab olla uute töökohtade loomine, mis peataks ka linnaelanike lahkumise.

Sotsiaalhoolekande korraldamisel toimib koostöö politsei, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeasutustega. Loksal, Tallinna tn 26, avati 2015. aasta mais Loksa Eakate Kodu, kuhu linnal on võimalik paigutada hooldekoduteenust vajavaid elanikke. 2018. avati Loksal ka teine Loksa Eakate Kodu hoone endises Loksa Ravikeskuses Posti 29 hoones. Eakate Kodu kahes hoones on kokku 130 voodikohta. Üldhooldusel on linnaelanikke. Hooldekodu järjekorras inimesi ei ole. Loksal on toimiv koduõendusteenus.

Loksa linnas on loodud materiaalselt vähekindlustatud isikutele lisaks toimetulekutoetusele täiendavate sotsiaaltoetuste maksmise kord. Loksa linn maksab ühekordset toetust kuni 150 eurot aastas ühele leibkonnale majanduslike raskuste puhul erakorraliste väljaminekute hüvitamiseks. Toidutoetust makstakse vähekindlustatud lapsevanemale, kelle laps käib Loksa Lasteaias Õnnetriinu, tingimusel, et vähemalt üks vanematest on Loksa linna elanik vähemalt 6 kuud vahetult enne toetuse taotlemist. Kohamaksu toetus on Loksa Lasteaias Õnnetriinu koha kasutamisel lapsevanema poolt kaetava osa hüvitis, mida makstakse tingimusel, et vähemalt üks vanematest on Loksa linna elanik vähemalt 6 kuud vahetult enne toetuse taotlemist. Lapsehoiuteenuse toetusega kompenseeritakse lapse seadusliku esindaja toimetulekut või töötamist toetavaid teenuseid, mille osutamise vältel tagab nimetatud isikute asemel lapse hooldamise, arendamise ja turvalisuse lapsehoiuteenuse osutaja. Elluastumistoetust makstakse

vanemliku hoolitsuseta lapsele iseseisva elu alustamisel. Välja on töötatud hooldajatoetuse maksmise kord puudega lapse vanemale.

Lisaks makstakse sissetulekust sõltumatuid toetusi: sünnitoetus (lapse sünni puhul), ranitsatoetus (Loksa linna lapse Loksa Gümnaasiumi 1. klassi esmakordselt õppima asumisel), juubelitoetus (eakatele alates 80-ndast eluaastast iga nulli ja viiega lõppeval sünnipäeval), matusetootus (Loksa linna elaniku surma korral). Pensionitoetust makstakse mittetöötavale pensionärile alates 70. eluaastast.

Isiku toimetuleku toetamise ning elukvaliteedi paranemise ja säilimise kaasa aitamise eesmärgil osutatakse linnaelanikele sotsiaalteenuseid. Sotsiaalsete probleemide tekkimise ennetamiseks ja juba tekkinud probleemide lahendamisel on abiks sotsiaalnõustamine. Koduteenus on suunatud täisealise isiku iseseisva, turvalise toimetuleku ja elukvaliteedi säilimiseks kodustes tingimustes. Üldhooldekoduteenus on suunatud täisealisele isikule, kes terviseseisundist, tegutsemisvõimest või elukeskkonnast tulenevatel põhjustel ei ole suuteline kodustes tingimustes ajutiselt või püsivalt iseseisvalt toime tulema. Tugiisikuteenus eesmärk on toetada iseseisvat toimetulekut olukordades, kus isik vajab abi oma kohustuste täitmisel või õiguste teostamisel. Täisealise isiku hooldus on suunatud vähenenud toimetulekuvõimega isiku abistamiseks koduste ja isikliku eluga seotud igapäevatoimingute sooritamisel. Isikliku abistaja eesmärk on suurendada puude tõttu füüsilist kõrvalabi vajava isiku iseseisvat toimetulekut. Varjupaigateenus on ööbimiskoha võimaldamine täisealisele isikule, kes perevägivald või muul põhjusel ajutist ööbimiskohta vajab. Turvakoduteenus on ajutine eluase ja esmane abi lapsele, kes vajab abi tema hooldamises esinevate puuduste tõttu. Sotsiaaltransporditeenus võimaldab puudega isikul kasutada tema vajadustele vastavat transpordivahendit erinevate avalike teenuste kasutamiseks. Eluruumi tagamine on eluruumi kasutamise võimaluse kindlustamine isikule, kes ei ole sotsiaalmajanduslikust olukorrast tulenevalt võimeline enda ja oma perekonna vajadustele vastavat eluruumi tagama. Võlanõustamisteenuse eesmärk on abistada isikut tema varalise olukorra kindlakstegemisel, võlausaldajaga läbirääkimiste pidamisel ja nõuete rahuldamisel.

Arengeeldused:

- välja on töötatud ja rakendatakse kohalikku sotsiaaltoetuste ja -teenuste korda;
- sotsiaaltöötajad on praktilise kogemusega;
- olemas on lastekaitsespetsialist;
- olemas on ülevaade toimetulekuraskustes elanikest;
- olemas on ülevaade eakate ja puuetega elanike kohta;
- Harju maakonna arengustrateegia 2035+ soovib tohustada piirkonna omavalitsuste koostööd ühiselt sotsiaalteenuste pakkumiseks.

Probleemid:

- töötute ja miinimumpalgasaajate osakaal on suur;
- rahvastiku vananemise tõttu suureneb vajadus hooldusravi ja hoolekande teenuste järele, mistõttu tuleb parandada hooldusraviteenuse ja koduõendusteenuse tingimusi ning jagada omastehoolduse alast nõustamist.

VISIOON 2040

Loksal on loodud võimalused elada inimväärset elu, abivajajatele on tagatud piisav sotsiaalne toimetulek, kvaliteetsed ja konkurentsivõimelised sotsiaalhoolekande teenused. Puuetega inimestele on loodud võrdsed tingimused ühiskonnaelus osalemiseks. Lastega riskiperedele on loodud tugisüsteem riskide ennetamiseks ja vähendamiseks ning vähekindlustatutele on tagatud inimväärset tasemel toetused ja teenused.

EESMÄRGID

Abivajajatele vajalike ja kvaliteetsete sotsiaalteenuste tagamine. Tingimuste loomine, milles on võimalik maksimaalselt iseseisvalt toime tulla. Sotsiaalvaldkonna juhtimine ja arendamine kaasaegsel ja professionaalsel tasemel.

Ülesanded:

- propageerida tervet ja tugevat perekonda kui inimeste heaolu alust;
- kujundada optimaalne sotsiaalhooldusvõrgustik;
- toetada vähekindlustatud ja probleemseid peresid;
- korraldada vähekindlustatud perekondadest pärinevatele lastele laagreid ja võimaldada neil osa võtta erinevate lastelaagrite tööst;
- võimaldada sotsiaaleluruume vastavalt vajadusele;
- võimaldada eakatel vääriiselt vananeda;
- aidata kaasa puuetega inimeste integreerumisele tavaellu, vähendada nende tõrjutust, soodustada tööhõivet ja toimetulekut;
- jätkata täiendavate sotsiaaltoetuste maksmist abivajajatele;
- suurendada pakutavate sotsiaalteenuste hulka ja kvaliteeti;
- laiendada tavahooldust, luua tugiisikute ja abistajate võrgustik;
- teha koostööd era- ja mittetulundussektoriga hooldekoduteenuse, koduõendusteenuse ja päevase hooldusteenuse arendamisel;
- väärtustada lastehoolekande ja lastekaitsetööd;
- tõsta koolituste kaudu sotsiaalvaldkonna töötajate kvalifikatsiooni;
- toetada sotsiaalteenuseid pakkuvate organisatsioonide tegevust.

7.6 Tervishoid

Iga inimese jaoks on oluline tervise teenuse kättesaadavus ja kvaliteet. Üldarstiabi osutavad Loksa elanikele perearstid ja pereõed endise Loksa haigla ruumides Posti tn 29, kus paikneb 2018. aasta kevadest Loksa Eakate Kodu. Elanikud on registreeritud kolme perearsti nimistus. Hetkel võtavad Loksal patsiente vastu kaks perearsti. Kolmas perearst läks juunis 2017 pensionile ja tema nimistut teenindab ajutiselt Kuusalu perearst. Korduvatele konkursidele vaatamata ei ole Terviseamet suutnud leida Loksale kolmandat perearsti. Samas hoones tegeleb lapseootel emadega ämmaemand ja osutavad hambaraviteenust kaks hambaarsti. Lisaks pakuvad linnaelanikele oma teenust silmaarstid, kes korraldavad korra kuus elanikele kohapeal vastuvõtu. Loksal paikneb AS-i Viru Haigla kiirabi brigaad. Lähimad haiglad ja eriarstid asuvad Tallinnas ja Rakveres. Loksa linnas tegutseb Benu apteek, mis asub linnasüdames COOP Konsum kaubanduskeskuses. 2016. aastal omandas AS Viru Haigla endise Loksa sauna kinnistu, kuhu on kavandatud rajada Loksa Esmatasandi Tervisekeskus.

Loksa Gümnaasiumis osutavad tervishoiuteenust:

- hambaarstid kontrollivad koolis õpilasi sügisel, edasine hambaravi toimub tavapärastel vastuvõttudel;
- kooli tervishoiutöötaja.

Tervishoiutöötaja osutab koolis teenust haigekassa lepingu alusel koolis selleks otstarbeks ettevalmistatud ruumides.

Loksa Lasteaias Õnnetriinu töötab kaks logopeedi – üks tegeleb vene keelt kõnelevate lastega, teine eesti keelt kõnelevate lastega. Lasteaias puuduvad sotsiaalpedagoog, psühholoog ja

eripedagoog. Loksa Gümnaasiumis puudub sotsiaalpedagoog ja eripedagoog. Lasteaed Õnnetriinu kuulub alates 2009. aasta juunikuust Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku. Tervist edendav lasteaed on lasteasutus, mis oma tegevusega toetab tervise arengule suunatud tegevusi paikkonnas. Toetades paikkonnas laste tervise arengule suunatud tegevusi ning suurendades investeeringuid laste füüsilise, emotsionaalse ja sotsiaalse potentsiaali arendamiseks, luuakse eeldus noorte riskikäitumise vähendamiseks ja Eesti rahvastiku terviseolukorra paranemiseks.

Loksa Gümnaasiumis pakub õpilastele nõustamisteenust SA Innove Põhja-Eesti Rajaleidja keskus, viiakse läbi ka karjäärinõustamist. Lisaks korraldatakse linnas vastavalt vajadusele ühekordseid nõustamisi (nt töötutele). Koostatud on Loksa linna esmatasandi tervisekeskuse arengukava.

Terviseedenduse eesmärk on saavutada elanikkonna kehalise aktiivsuse kasv, tasakaalustatud toitumine, sõltuvusainete harvem kasutamine ja tervislikum sotsiaalne käitumine. Sihipärase terviseedendusliku tegevusega saab paljusid haigusi ära hoida ja haigestumisi vähendada. Linnas viiakse läbi terviseedenduslikke üritusi, võimaldatakse harrastada tervisesporti spordisaalis, ujulas, spordiväljakutel, rannas, terviserajal ja rohealadel. 2016. aastal uuendati Loksa linna terviseprofiil, kuhu on koondatud Loksa linna tervisenäitajad ja tervisemõjurid. Terviseprofiili eesmärgiks on anda esialgne ülevaade linnarahva tervise hetkeolukorrast ja tervisemõjuritest, et kavandada terviseedenduse arendamiseks edasisi samme. Vaadeldud aspekte analüüsid on esitletud peamised tervist mõjutavad probleemid ja vajadused ning pakutud välja võimalikud tegevused probleemide lahendamiseks ja vajaduste rahuldamiseks. Lisaks on valminud terviseprofiil aluseks edaspidiste tervistarendavate projektide koostamisel. 2016. aastal valmis Loksa linna laste ja perede heaolu arengukava aastani 2021.

Arengueeldused:

- olemas on Loksa linna terviseprofiil;
- koostatud on Loksa linna laste ja perede heaolu arengukava;
- olemas on esmatasandi tervisekeskuse arengukava;
- toimub perearstide vastuvõtt;
- olemas on kiirabi, apteek;
- Loksa Lasteaed Õnnetriinu kuulub Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku;
- igal aastal viiakse läbi tervistedendavaid projekte
- tervisealast infot kajastatakse väljaandes Loksa Elu, linna ja spordikeskuse veebilehel;
- Harju maakonna arengustrateegia 2035+ käsitleb Loksat kui Harjumaa ajalooliselt tugevat keskust.

Probleemid:

- puudub kaasaegne esmatasandi tervisekeskus;
- vajadusel on raske leida uut perearsti;
- puudub kolmas perearst;
- sotsiaalpedagoog ja eripedagoog puuduvad nii koolis kui lasteaias;
- elanike huvi nõustamisteenuste ja tervislike eluviiside vastu (osalemine tervistedendavatel üritustel) on vähene.

VISIOON 2040

Loksa on tervislikke eluviise soosiv, oma elanike tervisekäitumist väärtustav ning kvaliteetsete ja kättesaadavate tervishoiuteenuste osutamist toetav omavalitsus. Linnas on mitmekesised tervisespordirajatised, elanikkond on kõrge terviseteadlikkusega ning harrastab tervislikke eluviise.

EESMÄRK

Elanike hea tervise tagamine läbi teadvustatud tervisekäitumise, terviseedenduse ja kvaliteetsete tervishoiuteenuste.

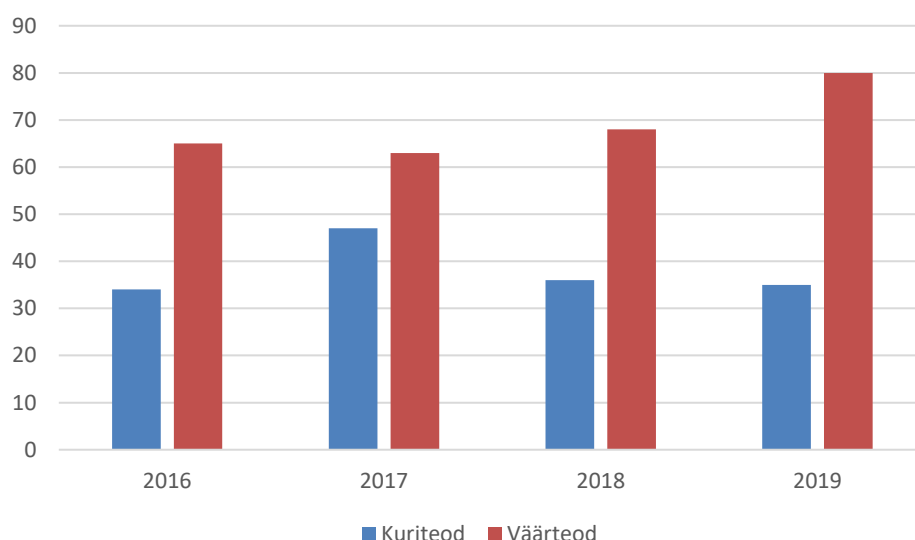
Ülesanded:

- aidata kaasa optimaalse ja hea tervishoiuvõrgu kujundamisele;
- edastada inimestele tervist ja tervislikke eluviise puudutavat teavet, kajastada regulaarselt terviseinfot väljaandes Loksa Elu, linna ja spordikeskuse veebilehel;
- jätkata tervislike eluviiside propageerimise, tervisespordi edendamise ning terviskontrolli vajaduse selgitamisega;
- pöörata haridusasutustes enam tähelepanu ennetustööle, hügieeni ja tervisekasvatuse propageerimisele;
- toetada ja teostada terviseedenduslikke projekte;
- korraldada tervistedendavaid üritusi;
- propageerida tervistedendavate töökohtade loomist.

7.7 Turvalisus

Koostöös kohaliku omavalitsusega kujundavad ja hoiavad turvalist elukeskkonda Loksas politsei- ja päästeameti töötajad. Loksa piirkonda teenindavad Põhja Prefektuuri Ida-Harju politseijaoskonna piirkonnapolitseinik ja noorsoopolitseinik, kellele on antud tasuta kasutada tööruum linnavalitsuse hoones.

Perioodil 2016-2019 registreeritud kuritegude hulk jääb vahemikku 34-47 aastas ning väärteod jäävad vahemikku 63-80 aastas (joonis 16).

Joonis 16. Peamised rikkumised Loksa linnas aastatel 2016-2019. Allikas: PPA

Loksa linnas on 2019.a registreeritud kuritegude arv võrreldes eelmise perioodiga vähenenud. Peamised kuriteoliigid on isiku- ja varavastased ning ka liiklusalased kuriteod. Isikuvastastest kuritegudest olid enamuse kehalised väärkohtlemised, millest suur osa oli seotud just lähisuhtevägivalla juhtumitega. Varavastased kuriteod on jätkuvalt languses ning eluruumist

2019.a varguseid ei registreeritud. Liiklusalaselt on probleemiks mootorsõidukite juhtimisõiguseeta või jooobeseisundis juhtimised.

Väärtegusid on Loksa linnas 2019 aastal registreeritud 12 juhtumi võrra rohkem kui 2018 aastal. Suurem enamus väärtegedest on sarnaselt 2018.a liiklusseaduse rikkumised ja ka tõus tuleb liiklusseaduse rikkumiste suuremal määral avastamisest, samas võib liiklusrikkumiste arvu kasvu põhjuseks tuua uue menetlusliigi (lühimenetluse) kasutuselevõttu 2019. aastal, mis on muutunud menetlusprotsessi kiiremaks ja efektiivsemaks.

2019 aastal viidi läbi kampaania lemmikloomapidajatele, mille raames märgistati linna kõnniteedele piktogrammide, kus on kujutatud jalutusrihma lõugade vahel hoidvat koera ja sõnumit "Rihmaga on turvaline".

2019 aastal rakendus perevägivald all kannatavatele peredele sotsiaalprogramm MARAC (riskis olevate perede, sealhulgas lähisuhtevägivald all kannatavate perede väljaselgitamine ning nende probleemide lahendamine võrgustikutöö meetodil), kuhu oli suunatud Loksa linnast üks pere.

Projekti KEAT (Kaitse end ja aita teist) raames toimusid Loksa gümnaasiumis 6. klassidele loengud internetiohutusest. Õppeaasta lõpus võttis noorsoopolitseinik osa jalgrattaeksami läbiviimisest 3. klassidele. Septembris toimusid traditsiooniliselt esimestele klassidele noorsoopolitseiniku liiklusohutuse loengud koos liiklusaabitsate jagamisega. Samuti käis noorsoopolitseinik Loksa lasteaias lastele liiklusohutuse alaseid teadmisi jagamas. Noorsoo- ja piirkonnapolitseinikud on aktiivselt tegelenud alaealiste kogunemiskohtade tuvastamise ja kontrollimisega, et ennetada, tõkestada ja avastada alaealiste poolt toime pandavaid õiguserikkumisi (peamiselt sõltuvusainete tarbimised ja lõhkumised) ja alaealiste endi ohtu sattumist. Samuti on politsei koostöös selliste kohtade omanike ja kasutajatega ning vallavalitsusega otsinud lahendusi, kuidas ennetada alaealiste selliseid koosviibimisi, kus nad võivad ohtu sattuda.

Viimastel aastatel on Loksa linnas toimunud kuni 2 inimkannatanutega liiklusõnnetust aastas. Hukkunuga lõppenud liiklusõnnetusi on viimase 15 aasta jooksul toimunud 1 (2014a). Liiklusõnnetuste sagedasemateks toimumiskohtadeks on olnud linna sisesed kohalikud teed ja Loksa-Pärispea maantee.

Loksal paikneb Päästeameti Põhja päästkeskuse Loksa komando. Tegemist on kutselise komandoga, mis alustas tegevust 1992. aastal Loksa laevatehase poolt 1988. aastal ehitatud depoohoones (renoveeritud 2016). Erivõimekusena on komandol pinnaltpääste võimekus (päästetööd veekogudel).

Tulekahjude arv Loksa linnas aastatel 2007-2009 oli keskmiselt 30-35 tulekahju. Kui perioodil 2012-2014 on tulekahjude arv linnas jäänud alla kümne, siis 2015. aastal oli neid koguni 28. 2016. aastal langes tulekahjude arv 13-le. Aastatel 2017 ja 2018 on tulekahjude arv taas tõusnud, vastavalt 22 ja 24 tulekahju. 2019 aastal tulekahjude hulk vähenes 12-le. Aastatel 2004-2007 hukkus tulekahjudes aastas 1-2 inimest. Alates 2008. aastast on tulekahjus hukkunuid Loksa linnas 1. Vigastatuid on aastatel 2006 ja 2010 olnud 1, teistel aastatel tulekahjus vigastatute kohta andmed puuduvad.

Ohtlikud ettevõtted on käitised, kus kemikaale käideldakse ohtlikkuse alammäärast suuremas koguses. Ohtlike ettevõtete hulka kuulub Marsalis Metall OÜ ning linnas paiknevad kaks tanklat ja Loksa jäätmejaam.

Loksa Linnavalitsuse juures tegutseb Loksa linna kriisikomisjon.

Põhjalikumalt on käsitletud Loksa linna turvalisuse teemat linna arengudokumentides: Loksa linna terviseprofiil aastani 2021 ja Loksa linna laste ja perede heaolu arengukava aastani 2021 lisas Loksa linna laste ja perede heaolu profiili lühiraport.

Arengueeldused:

- elanikkond on orienteeritud seaduskuulekusele ning on koostööaldis;
- Loksa linnas töötab piirkonnapolitseinik ja piirkonna noorsoopolitseinik;
- toimib turvapatrull;
- linnas asub Põhja päästkeskuse Loksa komando, tagatud on operatiivsus;
- kiirabiteenuse osutaja on kohapeal;
- moodustatud on kohalik kriisikomisjon;
- ohtlikke ettevõtteid ja ohuallikaid on linnas vähe.

Probleemid:

- alkoholi, narkootiliste ja psühhotropsete ainete kasutuse levik;
- linnaelanike ebapiisav teadlikkus ohuolukordadest ja nendes käitumisest;
- linna avaliku korra eeskirjade eiramine linna elanike poolt.

VISIOON 2040

Loksa linnas on turvaline elukeskkond. Inimesed on teadlikud ja oskavad ohuolukordades käituda ning teevad omavahelist koostööd turvalisuse parandamiseks. Loodud tingimused alkoholismi- ja narkootiliste ainete tarbimise vähendamiseks läbi ennetustöö ning alternatiivtegevuste edendamise. Kvalifitseeritud politsei- ja päästeametnikud, kiirabi ja turvateenuste osutajad lahendavad operatiivselt kriisisituatsioone.

EESMÄRK

Linnaelanikele jätkuvalt turvalise elukeskkonna tagamine ja parendamine koostöös Politsei- ja Piirivalveameti, Päästeameti ning ettevõtjatega.

Ülesanded:

- suurendada elanikkonna turvalisust koostöös politsei, päästeameti ja turvafirmadega;
- paigaldada riskipiirkondadesse turvakaamerad;
- toetada naabrivalve arengut;
- korraldada elanikkonna teadlikkust ja eneseabi oskusi suurendavaid ning riskikäitumist vältivaid üritusi;
- teavitada linnaelanikke Loksa linna kuritegevuse hetkeseisust, kuritegevust soodustavatest asjaoludest ja nende vältimise võimalustest s.t üldsuse tõhusam kaasamine;
- jätkata ennetustööd;
- tagada linna turvalisus läbi heakorrastatud ja valgustatud tänavavõrgu.

III HETKESEIS JA ARENGUEELDUSED

Lähtudes eelnevast analüüsist saab kokkuvõtvalt välja tuua rida Loksa linna tugevusi, millest arendustegevuses lähtuda, ning nõrkusi, mille parandamise või leevendamise tegeleda. Samuti on võimalik esitada mitmeid võimalusi ja ohtusid, mida arendustegevuse kavandamisel tuleb arvesse võtta (Tabel 3).

Tabel 3. Loksa linna tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud.

<p>Tugevused</p> <ul style="list-style-type: none"> • Soodne geograafiline asend: mere ääres, Tallinna lähedus • Puhas ja turvaline keskkond looduskaunis kohas Lahemaa Rahvuspargi südames • Väljakujunenud ja toimiv infrastruktuur piirkonnas • Ettevõtluseks vajalike tootmispindade ja sadama olemasolu • Hea transpordiühendus Tallinna ja lähiümbrusega • Haridusasutustest on linnal lasteaed ja gümnaasium. • Tööjõud võimaldab täiendavat ettevõtlust • Täiendava ettevõtluse, majanduse ja elamuehituse arengueeldused 	<p>Nõrkused</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erinevate erialade vähesus • Kvalifitseeritud ja konkurentsivõimelise tööealise elanikkonna vähesus • Üürivate elamispindade vähesus • Toimetulekuraskustega ja sotsiaalabi vajavate inimeste rohkus • Täiendavate investeeringute vajadus elukeskkonda • Kohaliku omavalitsuse finantsvahendite piiratus • Ettevõtjate ja kolmanda sektori madal osalus linnaelu korraldamises • Tehnilise infrastruktuuri teenuste kvaliteedi tõstmise vajadus • Vabaaja veetmise võimaluste mitmekesistamise vajadus • Turismi toetavate teenuste vähesus • Aktiivsete inimeste vähesus • Tagasihoidlik rahvusvaheline koostöö
<p>Võimalused</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loksa kui piirkonna mitmekülge ettevõtlusstruktuuriga ja hea elukeskkonnaga keskuseks kujundamine • Loksa kui investeerimiskeskonna tutvustamine • Uute töökohtade loomine ettevõtlusele kaasaaitamise teel • Informatsiooni jagamine turismi- ja terviseturgutusteenuste arendamisest • Infrastruktuuriobjektide kaasajastamine ja ehitamine • Võimalused gümnaasiumihariduse andmise jätkamiseks • Erinevate elanikkonna gruppide, sh rahvusgruppide vahelise sidususe tekkimise soodustamine • Kodanikualgatuste ja -ühenduste toetamine, sh noorte kaasamine kohaliku elu korraldamisse • Ühistegevuse võimalikkusest ja vajalikkusest informeerimine • Rahvusvahelise koostöö arendamine • Võimalus tööealise elanikkonna kasvuks!! 	<p>Ohud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Haritud ja aktiivsete elanike lahkumine • Tööjõulise elanikkonna vähenemine • Riigi puudulik regionaalpoliitika pärsib piirkonnas atraktiivse investeerimiskeskonna loomist • Elanikkonna teenindussfääri taandareng • Sotsiaalsete pahede ja nendega seotud haiguste levik: alkoholism, narkomaania, AIDS, HIV

IV EELARVESTRAATEEGIA

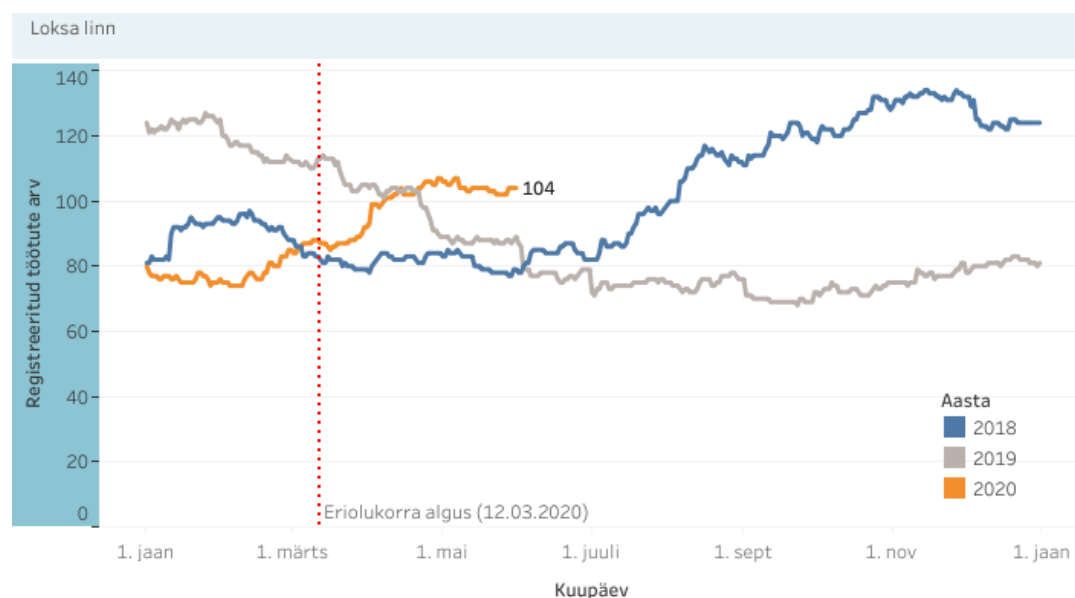
Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist. Linna eelarve kaudu tagatakse linna arenguks vajalikud ressursid, finantspaindlikkus ning jätkusuutlik investeerimisvõime. Linna eelarvestrateegia koostamise peaesmärgiks on kindlustada eelarvepoliitika jätkusuutlikkus. Loksa linna eelarvestrateegia koostamise lähtealusteks on Loksa Linnavalitsuse raamatupidajate andmed, Eesti rahvastikuregister, Statistikaameti, Maksu- ja Tolliameti andmebaasid.

Eelarvestrateegias hõlmab nelja eelseisvat eelarveaastat ning selles tuleb kajastada:

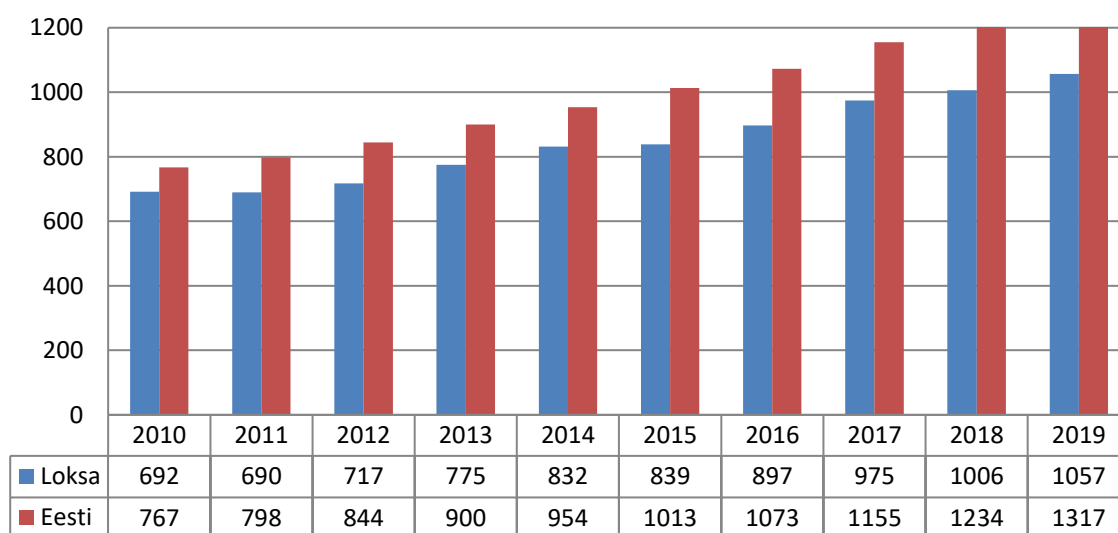
1. kohaliku omavalitsuse üksuse majandusliku olukorra analüüs ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks;
2. eelarvestrateegia vastuvõtmisele eelnenud aasta tegelikud, jooksvaks aastaks kavandatud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad põhitegevuse tulud, eeldatavad põhitegevuse kulud ning investeerimistegevuse eelarveosa olulisemad tegevused ja investeeringud koos kogumaksumuse prognoosi ja võimalike finantseerimisallikatega, eeldatav finantseerimistegevuse maht ning likviidsete varade muutus;
3. informatsioon eelarvestrateegia perioodiks kavandatavatest kohalike maksude ja maamaksu muudatustest;
4. ülevaade kohaliku omavalitsuse üksuse ja temast sõltuvate üksuste majandusolukorrast, sh arvnäitajad, mis on vajalikud põhitegevuse tulemui ja netovõlakoormuse määra arvutamiseks;
5. kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse põhitegevuse tulem eelmisel aastal, jooksvaks aastaks prognoositud ja eelarvestrateegia perioodi igaks aastaks prognoositav põhitegevuse tulem iga aasta lõpu seisuga;
6. kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse tegelik netovõlakoormus eelnenud aastal, jooksvaks aastaks prognoositud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositav netovõlakoormus iga aasta lõpu seisuga;
7. muu kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise korraldamiseks oluline informatsioon.

1. Loksa linna sotsiaalmajanduslik olukord

Jooniselt 17 nähtub, et töötute arv oli languses kuni COVID-19 kriisini peale seda on töötute arv mõnevõrra tõusnud. Keskmine brutotulu Loksa linnas tõusis kuni aastani 2009. Kui 2009. aastal Eesti keskmine brutotulu langes, siis Loksa keskmine brutotulu oli veel tõusuteel ning hakkas langema aastast 2010. Alates 2012. aastast on keskmine brutotulu Loksa linnas tõusnud 717 eurost kuni 975 euroni (2017). Samal ajal on vahe Eesti keskmise näitajaga suurenenud, ulatudes 2017. aastal 180 euroni, mil Eesti keskmine brutotasu oli 1155 eurot. 2019 aastaks on brutotasu vahe suurenenud 260 euro peale (joonis 18).

Joonis 17. Registreeritud töötute arv päevade lõikes 2018. a algusest kuni 31.05.2020. (Allikas: Eesti Töötukassa)

Joonis 18. Keskmine brutotulu eurodes Loksa linnas ja Eestis aastatel 2010-2019. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas.

Eesti keskmisest madalam brutotulu Loksa linnas on suuresti selgitatav miinimumpalga saajate suure hulgaga töөлkäivast elanikkonnast. Maksu- ja Tolliameti andmetel on miinimumpalga saajate osakaal maksumaksjatest perioodil 2006-2019 pigem kasvanud (tabel 4), ulatudes viimastel aastatel 28%-ni.

Tabel 4. Miinimumpalga saajate osakaal (%) Loksa linnas aastatel 2010-2019. Allikas: Maksu- ja Tolliamet.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Miinimumpalga saajate osakaal (%)	22	20	16	20	22	24	23	23	28	28

Linna elanike keskmise brutotulu muutus (kasv/langus) aastatel 2010-2019 on toodud tabelis 5.

Tabel 5. Loksa linna elanike keskmise brutotulu muutus (kasv/langus) aastatel 2009-2019. Allikas: joonis 18.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Loksa EUR	3	-71	-2	28	58	57	7	58	78	81	51
Eesti EUR	-35	-4	31	47	56	54	59	60	82	79	83

Keskmine brutotulu on Loksa linnas vaadeldaval perioodil pigem kasvanud v.a aastad 2010 ja 2011. Eestis jäi brutotulu langus aastatesse 2009 ja 2010, seega Loksal toimus langus mõningase viiteajaga. Kui Eestis on brutotulu kasv olnud kasvav alates 2011. aastast (2011.a 31 eurot ja 2019.a 83 eurot), siis Loksa linnas on alates 2012. aastast olnud brutotulukasv pigem hüplik, olles suurim aastal 2018 (81 eurot) ning väikseim aastal 2015 (7 eurot).

2. Loksa linna finantsolukord

2.1 Tähtsamad finantsnäitajad aastatel 2015-2019

Loksa linna konsolideerimisgruppi kuulub lisaks Loksa Linnavalitsusele ja tema hallatavatele asutustele ka 100% Loksa linnale kuuluvad Sihtasutus Loksa Kultuur ja Osäühing Loksa Haljastus Konsolideerimisgruppi kuuluvad Sihtasutus Loksa Sport ja Osäühing Loksa Ujula lõpetasid tegevuse 31. märtsil 2019. Loksa linna konsolideerimisgrupi varade maht on perioodil 2014-2018 kahanenud 531 000 euro võrra ehk 5,5%, kohustused vähenenud 849 000 euro võrra ehk 26,1%. Netovara on vaadeldaval perioodil kasvanud 317 000 euro võrra, kasvamise koefitsient 1,053 Kohustuste osakaal varadest viimasel viiel aastal langenud 40,6%-lt 34,0-ni (tabel 6).

Tabel 6. Tähtsamad finantsnäitajad perioodil 2015-2019 tuhandetes eurodes.

Tuhandetes eurodes	2019	2018	2017	2016	2015
Varad aasta lõpus	9 584	9 636	9 699	10 000	10 115
Kohustused aasta lõpus	3 257	3 509	3 779	3 940	4 106
Netovara aasta lõpus	6 326	6 127	5 920	6 060	6 009
Tegevustulud	4 931	4 338	3 822	3 745	3 586
sh tulud, millest on maha arvatud sihtfinantseerimine	4 531	4 324	3 722	3 720	3 560
Tegevuskulud	4 718	4 108	3 935	3 844	3 665
Tulem	193	207	-140	-137	-130
Põhivarainvesteeringute maht	530	18	100	147	37
Likviidsus	0,72	0,51	0,20	0,26	0,28
Lühiajaline maksevõime	1,13	1,12	0,69	0,72	0,68
Kohustuste osakaal varadest (%)	33,99	36,4	39,0	39,4	40,6
Laenukohustuste osakaal varadest (%)	28,85	30,8	33,6	35,0	36,1

Vaadeldava perioodi algus- ja lõpuaasta tulud suurenesid 37,5%. Positiivne on see, et tulude kasv on olnud kulude kasvust 8,8 protsendipunkti võrra kiirem. Tulem on olnud positiivne kahel viimasel aastal, varasemad aastad on lõppenud kahjumiga. Põhivara investeeringute maht oli 2019. aastal 530 000 eurot, varasematel aastatel vähem. Likviidsus ja lühiajaline maksevõime on viimasel viiel aastal pidevalt kasvanud, vastavalt likviidsus 0,28-lt kuni 0,72-ni ja lühiajaline maksevõime 0,68-lt 1,13-ni (tabel 6).

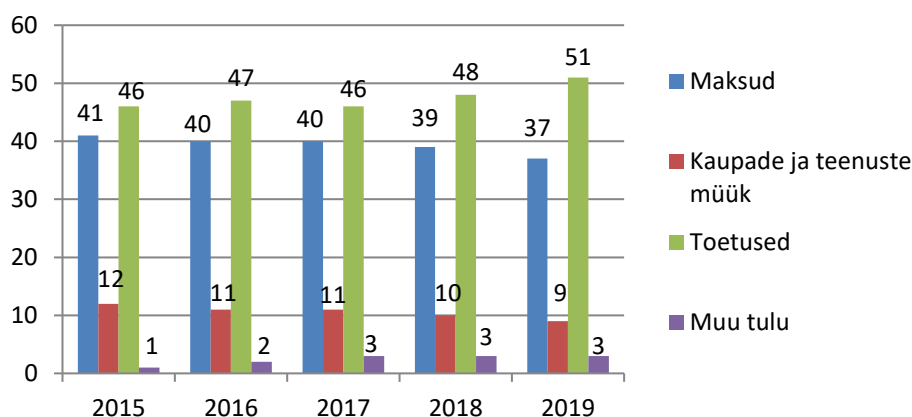
2.2 Loksa linna tulud aastatel 2015-2019

Loksa linna tulud olid 2015.a ca 3,26 miljonit eurot ning on 5 aasta jooksul kasvanud 4,66 miljoni euroni 2019.a, see on 1,43 korda. 2019. aastal sai linn tulusid 4,66 miljonit eurot, mis on 5 aasta lõikes kõrgeim näitaja. Maksutulu on alates 2015.a vähehaaval kasvanud 1,324 miljonilt eurolt 1,73 miljoni euroni 2019.a, s.o 1,30 korda. Seda eelkõige füüsilise isiku tulumaksu laekumise arvelt 2015.a 1,29 miljonilt eurolt 2019.a 1,68 miljoni euroni, mis teeb kasvuks 1,3 korda. Maamaksu laekumine on kõikuv. Väike tõus võrreldes 2015.a-ga toimus 2016.a. Maamaksu vähenemine on toimunud maamaksu vabastuste kehtima hakkamise tõttu. Maamaksu laekumine on 5 aastaga suurenenud 0,54 miljoni euroni. Kaupade ja teenuste müügitulu on 5 aasta lõikes enam-vähem sama väikeste kõikumistega, ca 0,37-0,42 miljonit eurot. Muu tulu, mille moodustab suuremal jaolt varade müük ja laekumised vee erikasutusest on olnud aastati erinev, olles suurim aastal 2018 (tabel 7).

Tabel 7. Loksa linna tulud eurodes valdkondade lõikes aastatel 2014-2019 (täitmine).

	2015	2016	2017	2018	2019
Maksud s.h	1 337 677	1 370 262	1 383 756	1 538 370	1 732 562
-füüsilise isiku tulumaks	1 292 215	1 320 541	1 339 032	1 479 743	1 678 890
- maamaks	45 462	49 721	44 724	58 578	53 584
-reklaamimaks				49	88
Kaupade ja teenuste müük	383 166	374 629	392 773	378 308	424 494
Toetused	1 512 285	1 578 181	1 609 283	1 865 333	2 376 873
Muud tulud	30 533	61 619	106 510	138 431	127 540
T u l u d k o k k u	3 263 661	3 384 691	3 492 322	3 920 442	4 661 469

Loksa linna eelarve tulud moodustuvad kõige suuremas osas maksudest ja toetustest, seejärel kaupade ja teenuste müügist ning viimasena muudest tuludest. Jooniselt 19 nähtub, et maksude osatähtsus linna eelarve tuludest on olnud vaatlusalusel perioodil 37-41%. Toetuste osakaal on jäänud enamasti vahemikku 46-51%. Kaupade ja teenuste müügi osakaal on vaadeldaval perioodil jäänud vahemikku 9-12%, muu tulu osakaal on olnud 1-3%.

Joonis 19. Loksa linna tulude struktuur valdkondade lõikes (%) aastatel 2015-2019

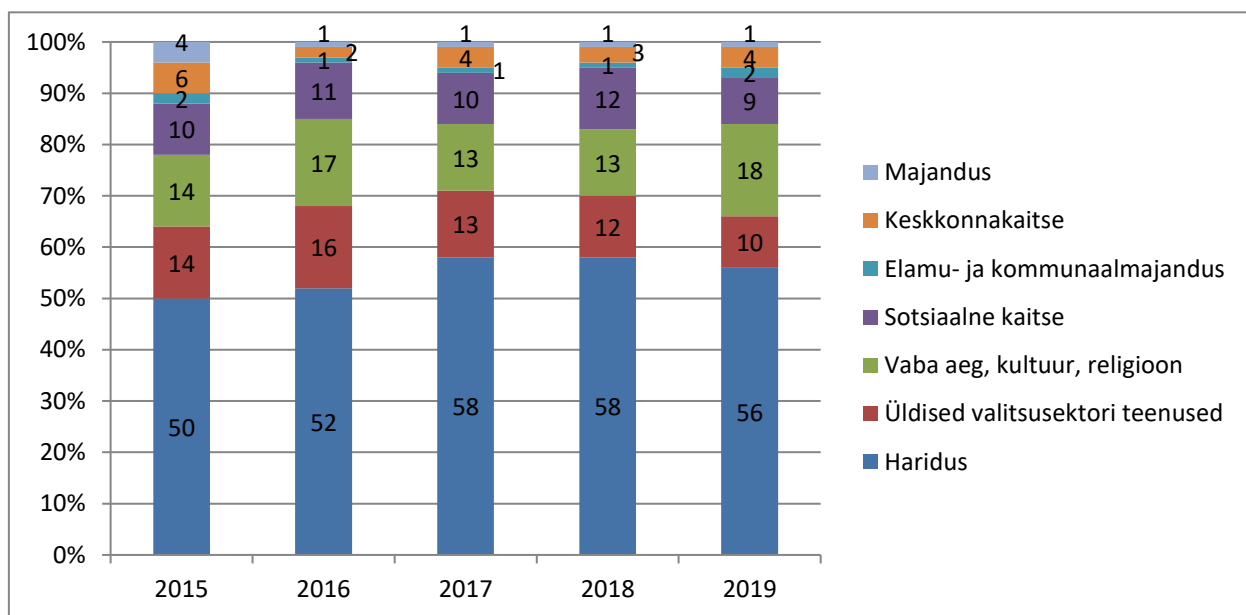
2.3 Loksa linna kulud aastatel 2015-2019

Loksa linna kulud olid aastatel 2015-2019 3,13-4,56 miljonit eurot. Kulud on kasvanud aasta-aastalt. Üldiste valitsussektori teenuste kulud kõiguvad 5 aasta lõikes 0,41-0,51 miljonit eurot. Majanduskulud on aasta-aastalt vähenenud. Ligikaudu 0,43-0,85 miljonit eurot kulub aastas vaba aja, kultuuri ja religiooniga seotud kulude katteks. 2019.a. oli suur kasv seoses Loksa Kultuurikeskuse renoveerimisega. Hariduskuludeks läheb 1,6-2,5 miljonit eurot aastas ning 0,31-0,43 eurot sotsiaalseks kaitseks. Avalikule korrale ja julgeolekule 2015-2019 a. Loksa linn klulutusi teinud ei ole (tabel 8).

Tabel 8. Loksa linna kulude jaotus eurodes valdkondade lõikes aastatel 2015-2019 (täitmine).

	2015	2016	2017	2018	2019
Üldised valitsussektori	448 889	517 735	424 978	409 418	468 278
Majandus	122 248	33 345	27 098	9 727	12 268
Keskkonnakaitse	179 721	52 091	127 694	101 707	169 734
Elamu-ja	63 803	46 706	45 600	40 158	77 153
Tervishoid					3 105
Vaba aeg, kultuur ja	433 281	567 937	438 060	446 385	848 854
Haridus	1 575 833	1 696 955	1 930 617	2 000 045	2 563 299
Sotsiaalne kaitse	311 645	355 835	326 292	435 462	419 397
K u l u d k o k k u	3 135 420	3 270 604	3 320 339	3 442 902	4 562 088
muutus võrreldes eelmise	-1,48%	+4,31%	+1,52%	+3,69%	+32,5

Igal aastal kulub linna eelarvest üle poole (50-58%) hariduse rahastamiseks. 2017.a. oli 58 %-ne osakaal tingitud gümnaasiumi juubeli tähistamisest. 10-16% moodustavad üldised valitsussektori teenused, 13-18% vaba aeg, kultuur ja religioon ning sotsiaalne kaitse 9-12%. Elamu- ja kommunaalmajandus moodustab enamasti 1-2% eelarve kulude jaotuses. Keskkonnakaitsealased kulutused moodustavad olenevalt aastast 1-6% eelarve kulude jaotusest, majandusalased 0,3-4% (joonis 20).

Joonis 20. Loksa linna kulude jaotus (%) valdkondade lõikes aastatel 2015-2019 (täitmine)

Majandusliku sisu järgi on kõige suuremaks kuluartiklik personalikulud, moodustades ca 50% kogukuludest. Järgnevad üldised valitsussektori teenused, mille osakaal on vaatlusalusel perioodil oli 14-19%. 2013. aastal moodustas erandkorras 34% kuludest materiaalsed ja immateriaalsed

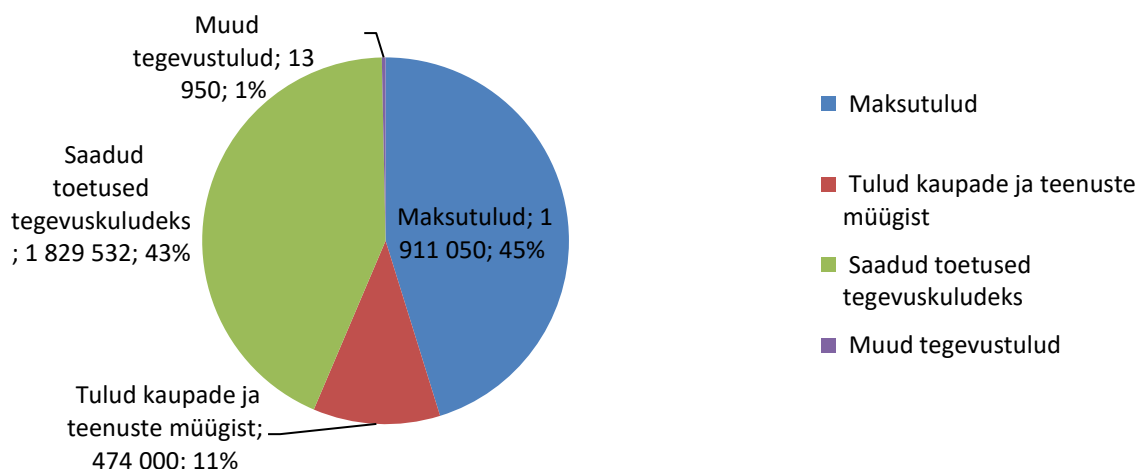
varade soetamine (lasteaia ehitus). Järgnevad sotsiaaltoetused, mille väljamaksmise kogusumma on viimastel aastatel püsinud 240-305 tuhande euro ringis ning sihtotstarbelised eraldised, mis on viimase 5 aasta jooksul pidevalt kasvanud (tabel 9).

Tabel 9. Loksa linna kulude jaotus eurodes majandusliku sisu järgi 2015-2019 (täitmine).

	2015	2016	2017	2018	2019
Materiaalsete ja immateriaalsete varade soetamine	48 086	90 272	120 721	0	560 034
Sotsiaaltoetused	240 385	304 906	270 949	244 995	235 053
Sihtotstarbelised eraldised	208 046	270 576	354 294	327 331	263 561
Personalikulud	1 721 010	1 784 000	1 804 406	1 989 078	2 346 364
Majandamiskulud	834 978	706 896	745 885	859 158	1 138 776
Muud kulud (va intressid ja kohustistasud)	205	2 706	56	108	554
Intressi-, viivise- ja kohustistasukulud	46 660	34 249	24 029	20 668	17 746
Kulud kokku	3 099 370	3 193 605	3 320 340	3 441 338	4 562 088
Võetud laenude tagasimaksmine	227 320	72 680	50 000	184 963	89 463
Kapitaliliisingu maksed	53 657	55 414	57 788	60 032	60 103
Osakute soetamine	120 000	40 000	77 000		
Kokku	3 463 474	3 267 464	3 378 393	3 686 333	4 711 654

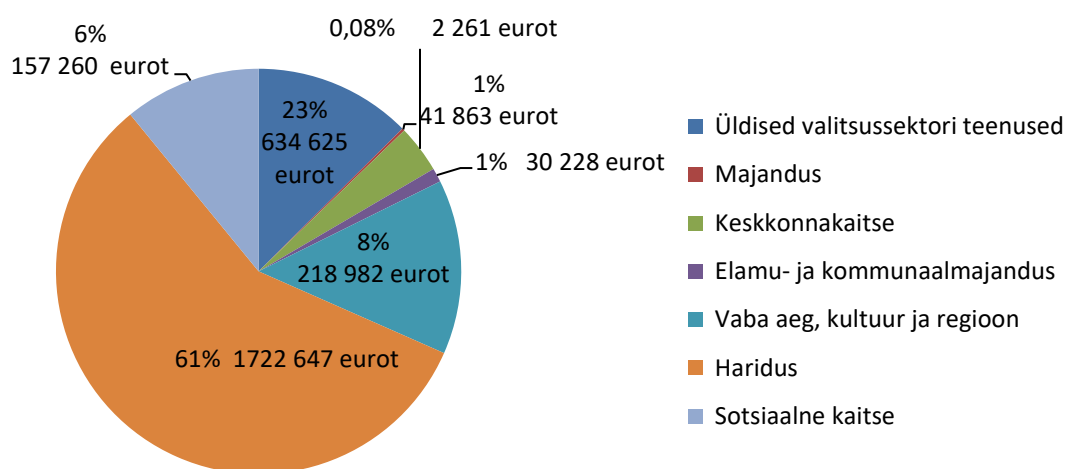
2.4 Loksa linna 2020. aasta eelarve

Loksa linna 2020. aasta eelarve tulusid on kokku planeeritud 4 228 612 eurot, mis on 421 087 euro võrra vähem kui laekus 2019. aastal (4 649 699 eurot). Maksutulud on planeeritud 1 911 050, s.o. 45,19% ja toetusi tegevuskuludeks 1 829 532, s.o. 43,27%. 474 000, ehk 11,21% loodetakse saada kaupade ja teenuste müügist. Muud tulu on loodetakse saada 13 950, s.o. 0,33% (joonis 21).

Joonis 21. Loksa linna 2020. aasta eelarve põhitegevuse tulude jaotus (%; eurodes) valdkondade lõikes.

Loksa linna 2020. aasta eelarvesse on planeeritud kokku kulusid 4 239 905 eurot, sellest põhitegevuse kulusid 4 180 901 eurot, mis on 6,67 % rohkem kui 2019.a täitmine. Üle poole (57,48%) eelarve põhitegevuse kuludest on planeeritud hariduse rahastamiseks, järgnevad vaba aeg, kultuur, religioon (13,93%), üldised valitsussektori kulud (12,55%), sotsiaalne kaitse (10,92%) (joonis 22).

Joonis 22. Loksa linna 2020. aasta eelarve põhitegevuse kulude jaotus (eurodes; %) valdkondade lõikes.

Loksa linna 2020. aasta eelarve, lähtuvalt kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduses sätestatud struktuurist, on esitatud tabelis 10. Tabelis toodud investeerimistegevuse moodustavad põhivara müük 6 450 eurot, Loksa Gümnaasiumi HEV klassi renoveerimine 35 293 eurot, Loksa Kultuurikeskuse parkla renoveerimine 42 018 eurot, Loksa Jäätmejaama eest tasumine 17 515,16 eurot. laenuintresside tasumine 14 178 eurot. Finantseerimistegevus moodustub Loksa ujula kapitalirendimaksetest ning laenu tagasimaksetest SEB pangale.

Tabel 10. Loksa linna 2020. aasta eelarve lähtuvalt kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduses sätestatud struktuurist.

	Summa eurodes
Põhitegevuse tulud	4 192 083,05
Põhitegevuse kulud	-4 180 900,94
Likviidsete varade muutus	-214 293,00
Investeerimistegevus	-72 475,11
Finantseerimistegevus	-153 000,00

2.5 Loksa linna finantskohustused

Loksa linn sõlmis AS-ga SEB Pank 18.04.2012 laenulepingu seoses laenulepingute ümbervormistamisega üheks laenulepinguks. Riigi Kinnisvara AS-ga sõlmiti 30.11.2006 Loksa ujula kapitalirendileping. Loksa linna finantskohustused seisuga 31.05.2019 on toodud tabelis 11.

Tabel 11. Loksa linna finantskohustused 31.05.2020 seisuga.

Osapool	Leping	Tähtpäev	Summa (eurot)
AS SEB Pank	laenuleping	31.12.2021	152 945,51
Riigi Kinnisvara AS	kapitalirendileping	30.11.2038	2 058 315,51
		KOKKU	2 211 261,02

3. Loksa linna eelarvestrateegia 2020-2024

3.1 Linna kavandatavad investeeringuobjektid aastateks 2020-2024

Aastatel 2020 – 2024 suurimad investeerimistegevused on järgmised:

- laululava ja linnaväljaku ehitamine
- Kultuurikeskuse saali ehitamine
- bussiterminali rekonstrueerimine
- linnastaadioni rekonstrueerimine
- spordihoone rekonstrueerimine
- spordihoone juurdeehituse projekteerimine ja ehitus
- gümnaasiumi hoonete rekonstrueerimise jätkamine
- linnavalitsuse hoone rekonstrueerimine
- Mere tn 7a kinnistu detailplaneeringu koostamine
- linna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni rekonstrueerimine II etapp
- linna sadevee ja drenaaži rekonstrueerimine
- linna tänavavalgustusüsteemide rekonstrueerimine
- komposteerimisväljakute ehitamine
- Posti tänava kergliiklustee projekteerimine ja ehitamine
- Nooruse tänava kergliiklustee projekteerimine ja ehitamine
- Tööstuse tänava rekonstrueerimine
- Tiigi tänava rekonstrueerimine
- Mere tänava rekonstrueerimine
- Mere tänava silla projekteerimine
- jalakäijate silla projekteerimine ja ehitamine
- Liiapeksi-Rahu tn-Ranna tn -Loksa ranna kergliiklustee rajamine
- Loksa rannaala detailplaneeringu koostamine
- supelranna teenindushoone ehitamine
- Loksa savikarjäärde arendamine puhke- ja ettevõtlusalaks
- Valgejõe alamjooksu ja ürgoru puhastamine ja korrastamine

3.2 Linna eelarvestrateegia põhinäitajad kuni aastani 2024

Loksa linna eelarvestrateegia põhinäitajad kuni aastani 2024 on toodud tabelites 12 kuni 16. Põhitegevuse tuludest prognoositakse aastateks 2020-2024 tulumaksu laekumise tõusu ca 3% aastas. Ette ei nähta muutusi maamaksu laekumises ega ka tuludes kaupade ja teenuste müügist. Tasandusfondist saadavate toetuste suurus tegevuskuludeks sõltub eelkõige tulumaksu laekumisest. Kui suureneb tulumaksu laekumine, väheneb tasandusfondist eraldatava toetuse hulk ja vastupidi. Toetusfondist saadavad toetused tegevuskuludeks hõlmavad sihttoetusi hariduse- ja sotsiaalvaldkonnas. Muud saadud toetused tegevuskuludeks aastatel 2010-2024 sisaldavad vahendeid projektide läbiviimiseks, raamatute ostmiseks ja õppelaenude kustutamiseks ning koolipiima ja juurviljade vahendeid. Muud tegevustulud hõlmavad vee erikasutusmaksuga seotud laekumisi.

Alates 2019. aasta 1. aprillist on muutused antavates toetustes tegevuskuludeks, personalikuludes ja majandamiskuludes, kuna Loksa Ujula OÜ lõpetas tegevuse ja kõik töötajad ja tegevus tuli Loksa linna alla. Eelarvestrateegias suureneb aastatel 2019-2020 mõnevõrra linnavalitsuse ja hallatavate asutuste ametnike ning töötajate palgafondi kulu, kuna ca 40 inimest on seotud miinimumpalgaga, samuti Loksa Ujulalt ületulevate töötajate tõttu.

Põhivara müüki on 2020. aastal planeeritud 6 450 euro ulatuses s.h , Nooruse tn 5b, kinnistu Loksa linnas. Põhivara soetamiseks on 2020. aastal planeeritud Loksa Gümnaasiumi HEV klassi renoveerimine 35 293 eurot, Loksa Kultuurikeskuse parkla renoveerimise lõpetamine 42 018 eurot, Loksa jäätmejaam 17 515,16 eurot. Finantskohustusi AS-i SEB Pank ja Riigi Kinnisvara AS-i ees täidab linn vastavalt maksegraafikule. 2018. aasta lõpuks jõudis Loksa linn nõutud netovõlakoormuseni.

Tabel 12. Loksa linna (ilma sõltuvate üksusteta) eelarvestrateegia põhinäitajad kuni aastani 2024

Loksa Linnavalitsus	2019 täitmine	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	4 141 346	4 192 083	4 312 266	4 377 266	4 442 266	4 557 266
Maksutulud	1 732 562	1 911 050	1 986 000	2 036 000	2 086 000	2 186 000
sh tulumaks	1 678 890	1 855 000	1 930 000	1 980 000	2 030 000	2 130 000
sh maamaks	53 584	56 000	56 000	56 000	56 000	56 000
sh muud maksutulud	88	50				
Tulud kaupade ja teenuste müügist	424 494	474 000	520 000	535 000	550 000	565 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	1 976 874	1 799 533	1 798 766	1 798 766	1 798 766	1 798 766
sh tasandusfond	459 269	417 762	417 762	417 762	417 762	417 762
sh toetusfond	1 332 568	1 321 004	1 321 004	1 321 004	1 321 004	1 321 004
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	185 037	60 767	60 000	60 000	60 000	60 000
Muud tegevustulud	7 416	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500
Põhitegevuse kulud kokku	3 963 416	4 180 901	4 290 500	4 355 500	4 420 500	4 530 500
Antavad toetused tegevuskuludeks	477 722	405 911	400 000	350 000	350 000	350 000
Muud tegevuskulud	3 485 694	3 774 990	3 890 500	4 005 500	4 070 500	4 180 500
sh personalikulud	2 346 364	2 614 201	2 740 000	2 840 000	2 900 000	3 000 000
sh majandamiskulud	1 138 776	1 110 636	1 150 000	1 165 000	1 170 000	1 180 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud						
sh muud kulud	554	50 154	500	500	500	500
Põhitegevuse tulem	177 930	11 182	21 766	21 766	21 766	26 766
Investeeringustegevus kokku	-78 548	-72 475	1 000	2 000	3 000	4 000
Põhivara müük (+)	119 872	6 450	15 000	15 000	15 000	15 000
Põhivara soetus (-)	-560 034	-94 826	0	0	0	0
sh projektide omaosalus	-160 034	-64 827	0	0	0	0
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	400 000	29 999	0	0	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-20 891	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	178	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	0				
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0				
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	74	80				
Finantskulud (-)	-17 746	-14 178	-14 000	-13 000	-12 000	-11 000
Eelarve tulem	99 382	-61 293	22 766	23 766	24 766	30 766
Finantseerimistegevus	-149 566	-153 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000

Kohustuste võtmine (+)	0	0				
Kohustuste tasumine (-)	-149 566	-153 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	95 645	-214 293	-127 234	-126 234	-125 234	-119 234
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+ suurenemine /- vähenemine)	145 830	0				
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	426 201	211 908	84 674	-41 560	-166 794	-286 028
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	2 274 417	2 121 417	1 971 417	1 821 417	1 671 417	1 521 417
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksud (kontogrupp 2038)						
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära	0	0				
Netovõlakoormus (eurodes)	1 848 216	1 909 509	1 886 743	1 862 977	1 838 211	1 807 445
Netovõlakoormus (%)	44,6%	45,6%	43,8%	42,6%	41,4%	39,7%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	2 484 807	2 515 250	2 587 360	2 626 360	2 665 360	2 734 360
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	636 592	605 741	700 617	763 383	827 149	926 915
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0
Kohustuste võtmise kontroll	OK	OK	OK	OK	OK	OK
Põhitegevuse tulude muutus	-	1%	3%	2%	1%	3%
Põhitegevuse kulude muutus	-	5%	3%	2%	1%	2%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,04	1,00	1,01	1,00	1,00	1,01

Investeeringuobjektid* (alati "+" märgiga)	2019 eeldatav	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
02 Riigikaitse	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					

sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
03 Avalik kord ja julgeolek		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
04 Majandus		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
05 Keskkonnakaitse		17 515	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		17 515				
06 Elamu- ja kommunaalmajandus		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
07 Tervishoid		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon		42 018	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		42 018				
09 Haridus		35 293	0	0	0	0
sh toetuse arvelt		29 999				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		5 294				
10 Sotsiaalne kaitse		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
KÕIK KOKKU		94 826	0	0	0	0
sh toetuse arvelt		29 999	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		64 827	0	0	0	0

Tabel 13. Loksa linna sõltuvate üksuste eelarvestrateegia põhinäitajad kuni 2024

Loksa Haljastus OÜ	2019 täitmine	2020 eeldatav täitmine	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	331 874	311 000	311 000	311 000	311 000	311 000
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	51 269	23 000	23 000	23 000	23 000	23 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed						
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt	3 127					
Põhitegevuse kulud kokku (+)	251 574	303 200	303 200	303 200	303 200	303 200
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	639	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400
sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega						
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)						
Põhitegevustulem	80 300	7 800	7 800	7 800	7 800	7 800
Investeermistegevus kokku (+/-)	-5 114	-6 779	-6 726	-6 670	-6 670	-6 670
Eelarve tulem	75 186	1 021	1 074	1 130	1 130	1 130
Finantseerimistegevus (-/+)	-49 828	-49 879	-49 932	-49 988	-49 988	-49 988
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	28 154	-70 432				
Nõuete ja kohustuste saldode muutus(tekkepõhise e/a korral)(+/-)	2 796	-21 574	48 858	48 858	48 858	48 858
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	70 432	0	0	0	0	0
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	490 754	440 875	390 943	340 955	290 967	240 979
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)						
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)						
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis						
Netovõlakoormus (eurodes)	420 322	440 875	390 943	340 955	290 967	240 979
Netovõlakoormus (%)	126,7%	141,8%	125,7%	109,6%	93,6%	77,5%
	0	0	0	0	0	0

Loksa Kultuur SA	2019 täitmine	2020 eeldatav täitmine	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	71 571	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	62 760	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud						
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatel üksustelt						
Põhitegevuse kulud kokku (+)	73 130	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	-73					
sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega						
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksud (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)						
Põhitegevustulem	-1 559	0	0	0	0	0
Investeeringustegevus kokku (+/-)						
Eelarve tulem	-1 559	0	0	0	0	0
Finantseerimistegevus (-/+)	0					
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)						
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral)(+/-)	1 559					
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks		0	0	0	0	0
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga		0	0	0	0	0
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)						
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)						
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis						
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	0	0	0	0	0	0

Tabel 14. Loxsa linna (koos sõltuvate üksustega) eelarvestrateegia põhinäitajad kuni 2024.

Arvestusüksus (nimi)	2019 täitmine	2020 eeldatav täitmine	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	4 438 571	4 488 683	4 608 866	4 673 866	4 738 866	4 853 866
Põhitegevuse kulud kokku	4 156 704	4 469 701	4 579 300	4 644 300	4 709 300	4 819 300
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed</i>	0	0	0	0	0	0
Põhitegevustulem	281 867	18 982	29 566	29 566	29 566	34 566
Investeeringustegevus kokku	-83 662	-79 254	-5 726	-4 670	-3 670	-2 670
Eelarve tulem	198 205	-60 272	23 840	24 896	25 896	31 896
Finantseerimistegevus	-199 394	-202 879	-199 932	-199 988	-199 988	-199 988
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	123 799	-284 725	-127 234	-126 234	-125 234	-119 234
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	124 989	-21 574	48 858	48 858	48 858	48 858
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	496 633	211 908	84 674	-41 560	-166 794	-286 028
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	2 765 171	2 562 292	2 362 360	2 162 372	1 962 384	1 762 396
<i>sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)</i>	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	2 268 538	2 350 384	2 277 686	2 203 932	2 129 178	2 048 424
Netovõlakoormus (%)	51,1%	52,4%	49,4%	47,2%	44,9%	42,2%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	2 663 142	2 693 210	2 765 320	2 804 320	2 843 320	2 912 320
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	394 605	342 826	487 634	600 388	714 142	863 896

V TEGEVUSKAVA JA INVESTEERINGUD AASTANI 2024

1. Keskkond ja linnamajandus

Jätkeb linnale vajalike maade munitsipaliseerimine: Mere, Rahu ja Männi tänavate äärsed riigi reformimata maa-alad, riigi metsamaa linna põhjaosas, üksikud vabad maa-alad linna erinevates osades.

Tabel 15. Investeeringud eurodes

Jrk nr	Objekt, tegevus	2020	2021	2022	2023	2024	Finantseerimisallikas
1.	Teede ja tänavate ehitus- ja korrashoiutööd:						
	Tööstuse tänava rekonstrueerimine	500	500	3000	2000		KOV, riik
	Nooruse tänav, kergliiklustee projekteerimine ja ehitamine		5000	150 000	100 000		KOV, riik
	Männi tänava rekonstrueerimine	500	3000	3000	5000		KOV, riik
	Tiigi tänava rekonstrueerimine		5000	5000			KOV, riik
	Mere tänava kergliiklustee ehitamine		5000	100 000	100 000	345 000	riik
	Mere tänava silla projekteerimine ja ehitamine		10 000	250 000	250 000	1 200 000	riik
	Posti tn Lõik 2-Rohuaia tänav			5 000	5 000	5 000	KOV, riik
	Kalurite tn Lõik 1 (reoveepuhasti tee)		2 000	2 000	1 500		KOV, riik
	Loksa ringtee projekteerimine Rahu tänav – Tallinna tänav (Kuivoja – Loksa bensiinijaam)			50 000	25 000	25 000	riik, KOV
2.	Kõnniteede ja kergliiklusteede ehitamine:						
	Posti tänava kergliiklustee projekteerimine, ehitamine		3000	100 000	137 000		KOV, riik
	Tallinna-Kalurite tänava kergliiklustee projekteerimine ja ehitamine		4 000	50 000	50 000	50 000	riik
	Kergliiklustee Lõuna tänavalt linna staadionini, projekteerimine ja ehitamine		5 000	5 000	50 000	100 000	fondid, KOV riik

3.	Männi 36b maaüksuse projekteerimine spordi- ja puhkealaks		3 500	3 500	30 000	50 000	fondid, KOV
4.	Linna ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni rekonstrueerimine II etapp			500 000	500 000	500 000	ÜF, KIK, KOV riik
5.	Linna sadevee- ja drenaaži rekonstrueerimine, ehitus		5 000	25 000	25 000	35 000	KIK, fondid, KOV
6.	Loksa tänavavalgustuse süsteemide rekonstrueerimine	3 000	25 000	50 000	50 000	322 000	riik fondid, KOV
7.	Jäätmejaama kompostväljaku ehitamine		25 000	25 000	25 000		KIK, fondid, KOV
8.	Valgejõe suudme, ürgeoru korrastamine ja kallaste puhastamine		2500	2500	2 000	2 000	KIK, fondid KOV
9.	Savikarjääride maa-ala reostusuuringu teostamine, maa-ala puhastamine ja arendamine puhkealaks		5000	10 000	50500		KIK, fondid, KOV
10.	Soojamajanduse arendamine: Hakkepuidu katlamaja ehitus		600 000	700 000	500000		Erakapital, KIK
11.	Supelranna arendamine teenindushoone ehitus		5 000	40 000	150 000	305 000	KOV, fondid
12.	Mere tn 7a kinnistu detailplaneeringu koostamine		5 000	35 000		45 000	KOV, Fondid, Riik,
13.	Jalakäijate silla ehitus Tallinna tn 32- Männi tn 36b.		10 000	50 000	50 000	180 000	KOV, riik, fondid

2. Haridus, kultuur, sport ja noorsootöö

Tabel 16. Investeeringud eurodes

Jrk nr	Objekt, tegevus	2020	2021	2022	2023	2024	Finantseerimisallikas
1.	Loksa Gümnaasiumi hoonete rekonstrueerimine:						
	4-korruselise õppehoone klassiakende vahetus		7 500	7 500	5 000	7 500	fondid, KOV
	söökla köögi rekonstrueerimine		10 000	10 000	10 000	10 000	fondid, KOV
	klasside veevarustuse ehitamine		10 000	10 000	10 000	10 000	fondid, KOV
	küttesüsteemide rekonstrueerimine		40 000	40 000	40 000	40 000	fondid, KOV
2.	SA Loksa Kultuurikeskuse hoone rekonstrueerimine		390 000	420 000	440 000	150 000	riik, fondid, KOV
3.	Loksa Linnaraamatukogu ruumide remont	7000	5 000	5000	3 000	5 000	fondid, KOV
4.	Laululava, ehitamine		75 000	75 000	75 000	255 000	fondid, KOV
5.	Loksa bussiterminali hoone ja ruumide rekonstrueerimine			185300	280 025		fondid, KOV
6.	Loksa Noortekeskuse ruumide remont		5 000	5 000			fondid, KOV, riik
7.	Linnavalitsuse hoone rekonstrueerimine		580 000				fondid, KOV, riik
8.	Spordi- ja mänguväljakute rajamine ja korrastamine ja hooldus	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	fondid, KOV
9.	Uisu- ja tenniseväljaku projekteerimine, ehitamine		15 000	40 000			fondid, KOV, riik
10.	Nõmme pargi terviseraja kaasajastamine	2 500	5 500	3 500	2 500	2 500	fondid, KOV
11.	Loksa staadioni rekonstrueerimine		75 000	250 000	450 000	825 000	fondid, KOV, riik
12.	Spordihoone laiendamine ja rekonstrueerimine		40 000	500 000	500 000	560 000	fondid, KOV, riik

VI LOKSA LINNA VISIOON 2040

- **LOKSA on meeldiv elupaik – inimese- ja perekeskne, keskkonnasõbralik, heakorrastatud, turvaline ja tervisliku elukeskkonnaga.**
- **LOKSA on jätkusuutliku arengu ja kasvava elanikkonnaga omavalitsus, kus elavad aktiivsed ning positiivse ellusuhtumisega inimesed.**
- **LOKSA linnas elab aastaks 2030 vähemalt 4000 elanikku ning aastaks 2040 vähemalt 5000 elanikku.**
- **LOKSA on avatud, puhta ja mitmekesise loodusega, turismi soosiv, meelelahutust, puhkamis- ja sportimisvõimalusi ning tervishoiuteenuseid pakkuv linn.**
- **LOKSA on mitmekülgset ja konkurentsivõimelist haridust võimaldav ning väärtustav linn.**
- **LOKSA on investeerijatele atraktiivne, kaasaegse infrastruktuuri ja mitmekülgset väikeettevõtlust soosiv majanduslikult tugev omavalitsus.**
- **LOKSA on koostöökks avatud, erinevaid rahvusi ja kultuure siduv, ajaloolist omanäolisust säilitav linn.**

Loksa linna kui omavalitsuse **missiooniks** on Loksa linna elanike heaolu parandamine. Loksa linna arengu **peaesmärgiks** on inimest väärtustava ja taastotva turvalise elukeskkonna loomine.

Kuivõrd paljude ideede ja arendusprojektide elluviimine nõuab rahalisi vahendeid, on oluline linna materiaalse baasi edasine kindlustamine, luues linnas atraktiivse ettevõtlus- ja investeerimiskliima, mille tulemusena tekiks uued töökohad ja sellele vastavalt suureneksid inimestele sissetulekud ja paraneks heaolu. Linna majanduskeskkonna atraktiivsemaks muutmine toimub nii Eesti kui ka välisinvestorite aktiivse kaasamise teel. Uute investeeringute tarvis teevad koostööd linnavalitsus, maavalitsus, ettevõtjad, mittetulundusühingud, naaberomavalitsused.

Linnaelu tasakaalustatud areng lähtub linna jätkusuutlikkusest. Linnaelu keskmes on jätkuv tähelepanu elukeskkonna väärtustamisel ja noortele tulevikuperspektiivi loomisel. Selle tarvis on vaja koondada tegevus kvaliteetse hariduse kättesaadavusele ja aktiivse vabaaja veetmise võimalustele. Suurendada tuleb avalike teenuste kvaliteeti, linnavõimude haldussuutlikkust, laiendada projektipõhist lähenemisviisi linnaelarvele täiendavate ressursside kaasamiseks.

VII ARENGUKAVA ELLUVIIMISE SEIRE, AJAKOHASTAMINE

Loksa linna arengukava elluviimist ja finantseerimist koordineerib Loksa Linnavalitsus. Arengukava rakendamisel jälgitakse selles esitatud eesmärkide ja tegevussuundade saavutamist. Arengukava on aluseks linnaelarve koostamisel, investeringute planeerimisel ja laenu võtmisel. Igal aastal toimub arengukava elluviimise kontroll ja hinnangu andmine saavutatule. Kontroll eelneb Loksa linna eelarve koostamisele.

Arengukava ajakohastatakse reeglina kord aastas. Ajakohastamise käigus aktualiseeritakse linna iseloomustav statistiline materjal, korrigeeritakse olukorrast tulenevaid probleemipüstitusi ja arengueeldusi, hinnatakse arengukava elluviimise edukust ning toodud eesmärke ja ülesandeid. Samuti analüüsitakse lähiaastate tegevusi ja täpsustatakse tegevuste maksumused. Uuritakse ja hinnatakse võimalusi taotleda toetust riigilt, Euroopa Liidu struktuurifondidest ning muudest finantseerimisallikatest.